

LETO XXI. Stev. 300

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka / Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 8. OKTOBRA
1934 / MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK. OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
/ OD 1. JUNJA 1952 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z »BORBO«

Poročilo o državnem obisku predsednika Tita v Etiopiji

MASAU, 24. dec. (Tanjug). — Danes je bilo v Masau objavljeno naslednje skupno poročilo o državnem obisku predsednika republike Josipa Broza Tita v Etiopiji:

»Na povabilo Njegovega cesarskega veličanstva Haile Selasie I. cesarja Etiopije se je predsednik Federativne ljudske republike Jugoslavije Josip Broz Tito mudil na državnem obisku v Etiopiji od 11. do 24. dec. 1955 v spremstvu državnega tajnika za zunanje zadeve Koče Popovića, predsednika Ljudske republike Srbije Petra Stambolića, državnega tajnika za notranje zadeve Svetislava Stefanovića in drugih.

Med bivanjem predsednika republike v Etiopiji, kakor tudi med obiskom Njegovega cesarskega veličanstva v Jugoslaviji so prišli do popolnega izraza prijateljski stiki, ki so vezali obe državi že v minulosti v skupni borbi za ohranitev neodvisnosti.

V razgovorih predsednika republike, Njegovega cesarskega veličanstva in njihovih sodelavcev, ki so se razvijali v vzdušju priščnosti in popolnega medsebojnega razumevanja, so bila na široko izmenjena gledišča o mednarodnem položaju, v številni položaj na Srednjem vzhodu kakor tudi vprašanja, ki se neposredno tičejo stikov med obema deželama.

V proučevanju mednarodnega položaja je prišlo do izraza istovetnost gledišč v presoji glavnih mednarodnih problemov in o najučinkovitejši poti za okrepitev splošnega miru in upostavitve splošne blaginje. Skupaj je bilo ugotovljeno, da je moč ta cilj doseči samo na podlagi spoštovanja načela neodvisnosti, suverenosti, nedotakljivosti in enakopravnosti vseh dežel in narodov.

Spričo teh ugotovitev je bil skupaj poudarjen pomen čim svobodnejše mednarodne trgovine, čim širšega mednarodnega sodelovanja na gospodarskem področju, zlasti pa gospodarske in tehnične pomoči za razvoj nezadostno razvitih dežel, brez

diskriminacije nasproti posameznim deželam ali področjem, predvsem z usposabljanjem za to in izkoriščanju ustreznih teles in intelektualnih bogastv in proizvodnih sil, ki čemur bi zlasti pripomogel sporazum velesil o omejitvi oboroževanja, kakor tudi organizirana uporaba jedrske energije v mirnodobne namene.

Z zadovoljstvom je bila ugotovljena dosledna privrženost obeh dežel načelom ZN. Stojč v duhu teh načel na stališču konstruktivnega sodelovanja s čim večjim številom dežel ne glede na ideološke in druge razlike med njimi je politika obeh dežel nudila in nudi pomemben prispevek k okrepitvi miru. Izražena je bila odločnost, da se bo takšna politika nadaljevala.

Vsa pozornost je bila posvečena proučevanju stikov med Federativno ljudsko republiko Jugoslavijo in cesarstvom Etiopijo, kakor tudi možnostim za nadaljnji razvoj teh stikov. Z velikim zadovoljstvom je bilo ugotovljeno, da so ti stiki čedalje tesnejši, da se razvijajo v smeri nadaljnje krepitve trajnega in pristranskega prijateljstva med narodi obeh dežel. Doseženo je bilo popolno soglasje in obe strani sta se dogovorili, da bo prek že uveljavljenih, kakor tudi novih konkretnih oblik sodelovanja zlasti na gospodarskem in tehničnem področju uresničena še večja medsebojna pomoč in zblizanje. Poudarjena je bila tudi potreba po krepitvi stikov na znanstvenem in kulturnem področju. Zlasti je bila poudarjena koristnost izmenjave mnenj o vseh vprašanjih, ki zanimajo obe državi tako v neposrednih stikih, kakor tudi v okviru ZN.

S svojim obiskom v Etiopiji je predsednik republike vrnil obisk Njegovega cesarskega veličanstva v Jugoslaviji julija 1954.

URADNI OBISK PREDSEDNIKA TITA PREDSEDNIK REPUBLIKE ODPOTOVAL IZ ETIOPIJE

Topovske salve z obale in ladij v pristanišču Masau naznamile zaključek zgodovinskega obiska — Predsednik Tito podaril cesarju Haile Selasiju jahto »Brionik« — Predsednikova eskadra odplula proti Egiptu

Masau, 24. dec. (Tanjug). Predsednik Tito je danes po 14 dnevem državnem obisku, med katerim je prišlo do veličastnih manifestacij jugoslovansko-etioipskega prijateljstva, s člani svojega uradnega spremstva odpotoval iz Etiopije.

V eritrejskem pristanišču Masau, ki je sprejelo jugoslovanskega državnega poglavarja v prazničnem razpoloženju, se je predsednik Tito na »Galeb« poslovil od etioipskega cesarja Haile Selasie in od drugih visokih etioipskih funkcionarjev. Medtem so topovske salve z obale in ladij predsednikove eskadre izkazujoč časti dvema državnima poglavarjem nazorno označile zaključek zgodovinskega obiska in začetek novega pomembnega poglavlja v odnosih med Jugoslavijo in Etiopijo.

Po prihodu v Masau, ki je bila vsa okrašena z zastavami, slavoloki in zelenjem, je cesar Haile Selasie priredil v svoji rezidenци poslovilno kosilo. Popoldne je predsednik Tito obiskal v tem najmodernejšem pristanišču ob Rdečem morju pomorsko akademijo, iz katere bo čez dve leti prišlo prvih 800 pomorskih častnikov mlade etioipske mornarice.

Ob dnevu slovesa z etioipskim cesarjem je prišlo še do ene svečanosti. Predsednik Tito je podaril cesarju Haile Selasiju jahto »Brionik«, izdelano v puljskem pristanišču. Častniki in posadka »Brionov« so z orožjem pozdravili Tita in cesarja, ko sta se povzpela na ladjo. Potem ko je etioipska vojaška godba zaigrala himni, sta

maršal Tito in cesar Haile Selasie pregledala posadko ladje, zatem pa je prišlo do svečane izročitve jahte: jugoslovansko zastavo so spustili, etioipsko zastavo pa dvignili. Tito in cesar sta se po svečani izročitvi v spremstvu visokih funkcionarjev obeh dežel popeljala z jahto vzdolž ladij predsednikove eskadre. Posadke, po-

strojene na palubah v belih poletnih uniformah, so jih pozdravile s trikratnim »hura«.

Ko sta se vrnila z jahte »Brionik«, je predsednik Tito s cesarjem Haile Selasie pregledal častno četo cesarjevih gardistov, postrojenih na obali, tisoči ljudi pa so vzklikali Titovo ime.

Salva iz 42 topov na »Galeb« je pozdravila dva državnika, obalna baterija pa je hkrati s salvamami izkazala časti maršalu Titu. Po slovesu je predsednikova eskadra ob 6 popoldne odplula na Rdeče morje — proti Egiptu.

Koča Popović

Za trdno lahko rečem, da sta napravila na predsednika Tita najgloblji vtis razvoj in napredek Etiopije

je izjavil na tiskovni konferenci v Masau državni tajnik za zunanje zadeve
Koča Popović

Masau, 24. dec. (Tanjug). Po objavi skupnega jugoslovansko-etioipskega poročila je imel državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović danes v Masau tiskovno konferenco, na kateri je v odgovoru na vprašanja novinarjev dal izjave o sklepih razgovorov med najvišjima predstavnikoma obeh dežel in o pomenu obiska predsednika Tita v Etiopiji za nadaljnji razvoj stikov med obema deželama.

Predstavniki časnika »Ethiopian Herald« je vprašal:

»Predsednik Tito je v svojem govoru 14. decembra omenil nove oblike bodočih stikov med obema deželama. Poudaril je, da bi moglo dobiti bodoče sodelovanje bolj konkretne oblike. V kakšnem smislu bi lahko ti novi činitelji vplivali na bodoče stike med obema deželama?«

»Ker so bili med obema deželama,« je izjavil Koča Popović v odgovoru na to vprašanje »že prej navezani zelo prijateljski stiki, ki so rodili pozitivne sadove, bi lahko novi stiki samo okrepili medsebojno sodelovanje. Skupno poročilo o državnem obisku predsednika Tita govori o tem zelo konkretno. Rezultat razgovorov je poglobitev medsebojne pomoči in upostavitve večjega sodelovanja kakor doslej, na več področjih — političnem, gospodarskem, tehničnem, kulturnem itd.«

Dopisnik časnika »Ethiopian Herald« je omenil izjave predsednika Tita v začetku državnega

obiska, da želi čimbolj spoznati Etiopijo, in vprašal, katera stran etioipskega življenja je napravila nanj najgloblji vtis.

»Za trdno lahko rečem,« je izjavil Koča Popović, »da sta napravila na predsednika Tita najgloblji vtis razvoj in napredek gospodarskega, socialnega in kulturnega življenja Etiopije.«

Dopisnik švicarskega časnika »Gazette de Lausanne« je vprašal:

»V skupnem poročilu so omejeni razgovori o mednarodnem položaju in o Srednjem vzhodu. Toda v njem ni niti z besedico omenjena sama Afrika. Obisk jugoslovanskih državnikov v Afriki pa je sam po sebi izreden dogodek. Kakšno je vaše mnenje o tem izrednem zgodovinskem dogodku?«

»Vprašanje Srednjega vzhoda,« je odgovoril državni tajnik za zunanje zadeve, »je zelo pereče vprašanje. Obe vladi sta ga proučevali in smatrali za potrebno, da ga posebej omenita v skupnem poročilu. Kar se tiče stikov Jugoslavije z afriškimi deželami, je zanimanje Jugoslavije za Afriko razumljivo, če imamo pred očmi jugoslovansko politiko ter politični in gospodarski razvoj afriških dežel. Ta razvoj je tako važen, da zasluži pozornost vseh držav.«

V odgovoru na vprašanje o pomoči nerazvitim deželam je Koča Popović poudaril, da je to najvažnejše vprašanje sedanjega sveta ne le za nerazvite dežele, marveč za splošno ravnotežje v mednarodnih stikih. Mnenja o vprašanju pomoči nezadostno

razvitim deželam, je pripomnil, izražena v razgovorih med predsednikom Titom in cesarjem Etiopije, se docela ujemajo. Potrebno bi bilo, da bi dajali to pomoč prek OZN. Toda ustrejni organizmi žal še niso dovolj sposobni, da bi bili kos tej veliki nalogi. Normalno bi bilo, da bi vse gospodarsko razvite dežele sodelovale pri podpiranju nerazvitih dežel. Ne smemo pa izključiti možnosti, da bi dajali pomoč na regionalni ali dvostranski podlagi, toda, kakor je poudarjeno v skupnem poročilu, pomoč bi morali dajati brez diskriminacije, to se pravi brez vmešavanja političnih elementov v ta problem.

Na vprašanje dopisnika časnika »Il Giornale d'Eritrea«, ali bo sad obiska predsednika Tita v Etiopiji sklenitev posebnih političnih, gospodarskih ali drugih sporazumov, je Koča Popović odgovoril:

»Sam razgovori med državnim obiskom predsednika Tita so po našem mnenju zadostna podlaga za nadaljnji uspešni razvoj stikov med obema deželama.«

Podobno vprašanje je sprožil tudi dopisnik »Ethiopian Herald«.

V zvezi z industrijskim razvojem Jugoslavije, z jugoslovanskimi uspehi v ladjedelništvu, pomorski administraciji, v industriji, rudarstvu in na drugih področjih, je vprašal, ali je bil v razgovorih med predsednikom Titom in cesarjem Haile Selasie dosežen sporazum o oblikah konkretne pomoči, ki bi jo nudila Jugoslavija Etiopiji.

Državni tajnik za zunanje zadeve je izjavil, da so ta vprašanja proučili. »Lahko rečem,« je pripomnil, »da so bila v razgovorih med obema poglavarjema držav, kakor tudi v razgovorih med njihovimi sodelavci natančno določena področja medsebojnega sodelovanja in pomoči.«

VRHOVNO KASACIJSKO SODIŠČE V RIMU JE ODREDILO

OBRAVNAVA PROTI BIVŠIM PARTIZANOM briško-beneškega odreda bo v Florenci

Ogorčenje med bivšimi partizani in antifašisti v Furlaniji

Trst, 24. dec. — Vrhovno sodišče v Rimu je ugodilo zahtevi javnega tožilca videmskega porotnega sodišča in generalnega prokuratorja beneškega prizivno porotnega sodišča ter odredilo, da bo obravnava proti 50 bivšim partizanom Nadžde doline v Florenci. Zaradi tega mora videmsko porotno sodišče dostaviti vse sodne spise porotnemu sodišču v Florenci. Kdaj se bo obravnava pričela ni znano.

Vemo, da sta pretekli mesec predlagala javni tožilec in generalni prokurator, naj bi obravnava proti pripadnikom briško-beneškega odreda ne bila v Vidmu, temveč pred kakim drugim po-

rotnim sodiščem izven meja Benečije. Zahtevo je sprožil videmski »Messaggero Veneto«, ki je v enem izmed uvodnikov pod naslovom »Upravičen sum« izrazil mnenje, da bi obravnava pred videmskim porotnim sodiščem lahko privedla do »temnih maščevalnih naklepov« in »nekontrolirane reakcije«, kot tudi »do zaostritve odnosov z Jugoslavijo« in celo »do prekinitve jugoslovansko-italijanskih pogajanj«.

Vest, da je vrhovno kasacijsko sodišče v Rimu določilo porotno sodišče v Florenci, da bo sodilo obtoženim bivšim partizanom, je vzbudila veliko ogorčenje. V krogih bivših partizanov in antifašistov v Furlaniji so namreč pričakovali, da kasacijsko sodišče ne bo ugodilo zahtevi beneškega generalnega prokuratorja, marveč,

da bo z razsodbo ustavilo sodni postopek, ki je v teku. To pričakovanje je prihajalo predvsem iz prepričanja, da bo kasacijsko sodišče upoštevalo protizakonitost kasacijsko-beneškega odreda, saj je v čitnem nasprotju s členom 16. mirovne pogodbe z Italijo.

Novi podatki o aretaciji Otta Johna

Köln, 24. dec. — Kölnski radio je objavil nekatere podrobnosti o aretaciji bivšega šefa zahodnonemške obveščevalne službe dr. Otta Johna, ki se je po sedemnajstmesecnem bivanju v Vzhodni Nemčiji pred 14 dnevi vrnil v Zvezno republiko.

»Zaporni nalog je izdal vrhovni zvezni javni tožilec Witmann«, pravi kölnski radio, »ki je izjavil, da so to storili zaradi upravičenega suma, da je Otto John imel veleizdajalske stike.«

»Toda neki vladni predstavnik je na tiskovni konferenci v Bonnu izjavil«, nadaljuje radio Köln, »da zaporni nalog zoper Johna še ne more pomeniti, da bo tudi postavljen pred sodišče, kajti proti njemu še ni bila vložena

nobena tožba. Neki predstavnik pravosodnega ministrstva pa je izjavil, da bodo proti Johnu vsekako začeli disciplinski postopek.«

Vzhodnoberlinski »Nemški demokratski radio« prav tako poroča o aretaciji dr. Otta Johna in pripominja, da so ga sklenili aretirati šele po štirinajstdnevem zaslišanju. Radio sodi, da so to storili zato, ker se John na zaslišanjih ni hotel ukloniti pritisku in dati zahtevane izjave.

SZ prodala Indiji 20 vrtnih strojev

New Delhi, 24. dec. — Indijska časopisna agencija poroča, da je bil 23. decembra podpisan v New Delhiju med vladama Indije in SZ sporazum o prodaji Indiji 20 vrtnih strojev v vrednosti več kot 2 milijona rupij. Kupljene vrtnale stroje bodo uporabili za raziskave rezerv premoega na področjih, kjer naj bi državna podjetja organizirala proizvodnjo v okviru drugega petletnega plara.

IZSLA JE BROŠURA

NAŠA GOSPODARSKA POLITIKA IN DRUŽBENO UPRAVLJANJE

Z REFERATOM PREDSEDNIKA TITA NA IV. PLENUMU ZVEZNEGA ODBORA SZDLJ, RESOLUCIJO IV. PLENUMA SZDLJ O NALOGAH GOSPODARSKE POLITIKE V PRIHODNJEM OBDOBJU IN REFERATOM PREDSEDNIKA MIHE MARINKA NA ZASEDANJU GLAVNEGA ODBORA SZDL SLOVENIJE.

Brošuro, ki vsebuje važno gradivo o naših bodočih gospodarskih nalogah, naročajte pri Časopisnozaložniškem podjetju »LJUDSKA PRAVICA«. — Cena 25 dinarjev.

SEJA IZVRŠNEGA SVETA LR Slovenije

Ljubljana, 24. decembra 1955.

Včeraj je bila seja Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS pod predsedstvom tov. Borisa Kraigherja.

Izvršni svet je obravnaval in sprejel predloge odloka o Slovenskem narodnem gledališču in odloka o Slovenski filharmoniji. Odloka prenašata pristojnosti, ki jih imajo republiški organi do omenjenih zavodov, na Okrajni ljudski odbor Ljubljana in bosta predložena Ljudski skupščini LRS, da o njih razpravlja na svojem prihodnjem zasedanju. Sprejeta je bila tudi odločba o ustanovitvi Zavoda LR Slovenije za transfuzijo krvi.

Na seji je obravnaval Izvršni svet tudi temeljne probleme zakonske ureditve stanovanjskih zadrug ter v zvezi s tem sprejel sklep, da se izdela osnutek zakona o stanovanjskih združenjih. Obravnaval je tudi problematiko v zvezi z izdelovanjem, predelovanjem in razpečevanjem zdravju škodljivih in manj vrednih živil.

bo zapustil ozemlja Burmanske unije, dokler le-ta ne bo osvobodjena.

Vremenska napoved

za nedeljo, 25. decembra 1955

Zmerno, do pretežno oblačno vreme. V zahodni Sloveniji nekaj rahlih padavin. Zjutraj po kotlinah megla. Temperatura ponoči do -4, podnevi do 5 stopinj, v Primorju do 8 stopinj Celzija.

ELEKTROGOSPODARSKA SKUPNOST SLOVENIJE

Dnevno poročilo o stanju dotoka na rekah in indeks proizvodnje za dne 23. decembra 1955.
Srednji dotok v m³/sek (prve številke za 1955, druge za 1954).
Drava pri Dravogradu 133, 202, Sava pri Mostah 83, 15, 0, Sava pri Medvodah 36,3, 53,3, Soča pri Doblarju 46,0, 48,4. Indeks proizvodnje v primeri z letom 1954: 83.

IZVOZ IZ SLOVENIJE

V NOVEMBRU SMO NAJVEČ IZVOZILI V LETOŠNJEM LETU

Največ blaga gre v Avstrijo in Italijo

V novembru je bil dosežen v letošnjem letu največji mesečni izvoz po vrednosti. Skupno smo v minulim mesecu izvozili iz Slovenije na tuja tržišča blaga za več kot 1 milijard 400 milijonov dinarjev. S tem je bila presežena vrednost oktobrskega izvoza za okrog 100 milijonov din, čeprav pristevamo tudi izvoz v oktobru med največje, ki so bili doseženi v tekočem letu.

Rekordna proizvodnja svinca

Gospodarstveniki poudarjajo, da bomo v naši državi letos pridobili rekordno količino svinca — okrog 74.000 ton, kar bo za okrog 8000 ton več kakor lani, oziroma za 4000 ton več kakor v letu 1953, ko smo pridobili največ svinca.

Ponovna nevarnost poplav v spodnjem toku Velike Morave

Včeraj popoldne je Velika Morava pri Požarevcu dosegla višino 678 cm, se pravi toliko, kakor 23. februarja letos, ko je ta reka prebila nasip. Toda zdaj se ogroženi del nasipa uspešno upira valovom Velike Morave, kar je sad velike požrtvovalnosti enot JLA. Reka še nadalje narašča.

Najvišjo postavko v novembrskem izvozu predstavlja barvasta metalurgija, ki je sama dosegla več kot četrtino vrednosti vsega izvoza v navedenem mesecu iz Slovenije. Izvoz tradicionalnih izdelkov lesa in lesne industrije zavzema drugo mesto. Znano je, da smo lesa in proizvodov lesne industrije izvozili zelo veliko v povojnih letih in so predstavljali v omenjenem času pravzaprav hrbtenico našega izvoza. Z omejitvijo se struktura našega izvoza spreminja, hkrati pa smo uspeli plasirati na inozemska tržišča vedno več končnih izdelkov lesne industrije, za kar smo v zadnjem času usposobili več obratov.

Zanimivo je, da smo pričeli letos tudi z večjim izvozom proizvodov črne metalurgije, čeprav v skupni vsoti še ne pomenijo visoke postavke. Tako smo v novembru izvozili proizvodov črne metalurgije za 43 milijonov din. Važen izvozni artikel naše ožje domovine predstavlja tudi aluminij, saj smo ga poslali v inozemstvo za skoraj 90 milijonov din. Zato vidimo, da so investicije, ki smo jih vlagali v preteklih letih v industrijo in modernizacijo in razširitev obratov, prispevale tudi k povečanju vrednosti našega izvoza.

Izvoz iz Slovenije v minulim mesecu v posamezne države kaže,

da usmerjamo največ blaga na naša najbližja tržišča — Avstrijo in Italijo. V Avstrijo smo v novembru izvozili blaga za 213 milijonov din, v Italijo pa za 182 milijonov din. Naj omenimo, da Italija navadno zavzema v slovenskem izvozu prvo mesto. Zanimivo je, da se je na tretjem mestu to pot pojavila Brazila. V to južnoameriško državo smo izvozili blaga za 161 milijonov din. S.

PRAVILNIK ZVEZE TRGOVINSKIH ZBORNIC

Predpisan je postopek za priznanje strokovne usposobljenosti v trgovini

Na temelju nove uredbe o trgovanju, s katero je bila pravica za izdajanje predpisov o strokovni usposobljenosti kadrov v trgovini prenesena na Zvezo trgovinskih zbornic Jugoslavije ob pritrditvi zveznega državnega sekretarja za delo in delovne odnose, je Zveza trgovinskih zbornic pravkar izdala pravilnik o strokovni usposobljenosti delavcev trgovinskih podjetij in trgovin. S tem pravilnikom je naposled rešeno tudi vprašanje priznanja kvalifikacije trgovskih uslužbencev, ki se vleče že vrsto let.

Pravilnik vsebuje določbe o tem, kako se pridobi strokovna usposobljenost v trgovini, in sicer posebej za polkvalificirane, kvalificirane in visokokvalificirane delavce v trgovini. Za priznanje usposobljenosti polkvalificiranega delavca zahteva pravilnik osnovno šolo dve leti praktičnega dela. Strokovno usposobljenost kvalificiranega delavca si lahko pridobi delavec z dovršeno strokovno trgovsko šolo ali šolo za vajence v trgovini in gospodarstvu po opravljenem strokovnem izpitu, ki ga lahko opravi tudi polkvalificirani delavec po šestih letih. Kvalificirani delavec v trgovini lahko postane tudi tisti, ki ima dovršeno srednje šolo in eno leto praktičnega dela ter opravi strokovni izpit, in pa tisti, ki ima nepopolno srednje šolo ter dve do pet let praktičnega dela pri prodaji (odvisno od let šolanja) in opravi strokovni izpit. Brez izpita si pridobi usposobljenost tisti, ki ima dovršeno srednje ekonomsko šolo in eno leto prakse.

Strokovna usposobljenost za visoko kvalificiranega delavca v trgovini se lahko pridobi po sedemletnem praktičnem delu v trgovini (oziroma triletnem za absolvente srednjih šol) v svojstvu kvalificiranega delavca po opravljenem strokovnem izpitu za visokokvalificiranega delavca v trgovini. O priznanju usposobljenosti za visokokvalificiranega delavca se izda diploma. Zveza trgovinskih zbornic Jugoslavije bo izdala še nomenklaturo poslov v trgovini in zahtevano stopnjo strokovnosti za posamezne posle.

Izpitno komisijo za kvalificirane delavce imenuje okrajni ljudski odbor na predlog Okrajne trgovinske zbornice, izpitno komisijo za visokokvalificirane delavce pa pristojni organ republiškega izvršnega sveta na predlog republiške trgovinske zbornice. Pravilnik še določa, kaj se priznava za praktično delo v trgovini (delo pri državnih organih, zbornicah, zadrznih in sindikalnih organizacijah, pri interakcijskih poslih JLA, čas prebit v NOB, v zapora kot zveč fašizma itd.).

VAŽNE PREHODNE DOLOČBE
Za delavce v trgovini, ki so že zaposleni, pa so zlasti važne prehodne določbe, po katerih se s posebno preudarno usposobljenostjo za zaposlenega oseba. S temi določbami je rešeno tudi vprašanje kvalifikacije tečajniškega kadra, ki je bil doslej zaradi neurejenega stanja najbolj prizadet. Takih bivših tečajnikov v trgovini je v Sloveniji okrog 2000. Za vsakega delavca, ki je že zaposlen v trgovini, se mora šest mesecev ngotiviti strokovno usposobljenost s posebnim odlokom, kar opravijo posebne komisije, in sicer komisije pri okrajni trgovinski zbornici za polkvalificirane in kvalificirane delavce (ki jo sestavljajo predstavnik OLO, okrajne trgovinske zbornice in okrajnega odbora sindikata trgovskih delavcev) ter komisija pri republiški trgovinski zbornici za visokokvalificirane delavce (ki jo sestavljajo predstavnik republiškega izvršnega sveta, republiške zbornice in republiškega odbora sindikata trgovskih delavcev).

Usposobljenost polkvalificiranega delavca se prizna vsakemu zaposlenemu, ki ima do 21. decembra t. l. več kakor dve leti praktičnega dela v trgovini pri poslih polkvalificiranega delavca.

S SEJE ZVEZNE KOMISIJE ZA SOLSKO REFORMO

Nekaj načelnih vprašanj O REFORMI SREDNJE ŠOLE

Beograd, 24. dec. (Tanjug). — Na seji Zvezne komisije za šolsko reformo so danes dopoldne razpravljali o načelnih vprašanjih reforme srednje šole za splošno izobrazbo.

Ljudski poslanec Vlado Majhen je rekel, da po njegovem mnenju na reformo gimnazije ni treba gledati kot na začasen ukrep, marveč kot ureditev za daljše obdobje. Po njegovem mnenju problema reforme gimnazije ni moč obravnavati ločeno, mimo celotnega sistema srednjih šol, ker moramo tudi gimnaziji v tem

sistemu dati določeno mesto. Majhen sodi, da je z reformo treba predvsem doseči, da bi došli do znanja, ki si naj ga pridobijo dijaki v vseh srednjih šolah. Zatem se je izrekel proti razdelitvi pouka na gimnazijah na smeri, zlasti še proti ekonomsko-tehnični smeri, kajti za takšno izobraževanje mladine imamo srednje strokovne šole.

Njegovo mnenje je podprl tudi ljudski poslanec Djuka Hrženjak. Tudi on je poudaril, da iz gimnazije ni treba napraviti nekakšno vrsto strokovne šole, kajti v na-

šem šolskem sistemu si ni moč zamisliti strokovne šole, ki ne bi posredovala znanja tudi iz družbenih ved. Pa tudi gimnazija se ne more izogniti znanju iz tehnične kulture.

Član Izvršnega sveta Srbije Draža Marković je rekel, da reforme ni moč izvajati, ne da bi mislili tudi na gmotne možnosti. O razdelitvi pouka na smeri ni moč govoriti tudi zaradi gmotnih težav in pomanjkanja usposobljenega kadra. Tako samo v Srbiji manjka okrog 1200 profesorjev. Dejal je, da je osnovni problem v srednješolskem sistemu v tem, da gimnaziji še nadalje dajejo privilegiran položaj. Najboljša ureditev tega problema bi bilo povečanje števila srednjih strokovnih šol, a zmanjšanje števila gimnazij. Gimnazijo pa je treba reformirati tako, da se bodo v njej spremenile vsebina in metode pouka in da se bo bolj približala življenju.

Na koncu razprave o reformi gimnazije so sklenili, da bo podkomisija razen elaborata, na podlagi katerega so razpravljali, obravnavala tudi drugo koncepcijo.

Dopoldno so razpravljali tudi o strokovnih šolah. Predsednik podkomisije Sveta Mitrović je poročal o stališčih. Do katerih je komisija prišla. Navedel je, da bi bilo treba šolati štiri tipe delavcev: nekvalificirane, pručene, kvalificirane in visoko kvalificirane. Kvalificirane delavce bi bilo treba šolati izključno v industrijskih šolah, visoko kvalificirane pa v šolah za visoko kvalificirane delavce. Srednje tehniške in druge srednje kadre v gospodarstvu bi bilo treba šolati v enotnih srednjih strokovnih šolah.

Na koncu so sklenili, da bo podkomisija za prihodnjo sejo pripravila bolj dokumentiran predlog o reformi strokovnih šol.

Otroške dodatke samo tistim, ki so do njih upravičeni

Ze dosedanje uredbe, ki so uravnavale dodeljevanje in prejemanje otroških dodatkov, so vsebovale kot glavni princip dejstvo, da skupnost z dodelitvijo otroških dodatkov upravičencem ne prevzema celotne obveze za vzdrževanje otrok, temveč le pomaga vzdrževati otroke v času šolanja, da se usposobijo za svoj poklic. Na to načelo so ljudje sem in tja pozabljali in močno se je utrdilo nepravilno pojmovanje, da je pravica do otroškega dodatka nekaj samo po sebi umevnega, dolžnost, ki jo ima skupnost za vzdrževanje otrok do določene starosti ne glede na to, ali se šolajo otroci z uspehom ali z neuspehom.

Zadnja uredba o otroških dodatkih, ki je izšla letos poleti, pa je to vprašanje že zaostila, kajti jasno je, da pri velikih stroških, ki jih predstavlja plačevanje otroških dodatkov ni moč ostati brez kontrole, kako se ta sredstva trošijo in ali so res uporabljena za strokovno usposobitev otrok. Ker pri nas nimamo osemletnih osnovnih šol, štejemo nižjo gimnazijo za del osnovnega šolanja, ki naj bi ga otrok opravil do 15. leta. Po zadnji uredbi je zato petnajsto leto starosti meja, do katere prejema otrok upravičenca, ki izpolnjuje potrebne pogoje, otroške dodatke. V kolikor v študiju zaoznanje, bodisi v osnovni šoli ali v nižji gimnaziji, zaradi česar bi potreboval za dokončanje nižje gimnazije več let, ne more stroškov za ta presežna leta nositi država. Pravico do otroških dodatkov za popolno osemletno gimnazijsko šolanje pa je moč uveljaviti šele ob prestopu v višjo gimnazijo, ko praviloma prejema dodatke upravičenec do devetnajstega leta. Tudi kasneje na univerzi so upoštevana prav tako leta, ki jih predvideva redni študij.

V osem tem je jasno poudarjeno stremeljenje, da se podpre redni študij in doseže pri starih večja skrb za študij otroka. Kot edine izjeme se upoštevajo pri kriteriju za dodelitev otroških dodatkov le otroci padlih borec in žrtev fašističnega terorja, ki jim je potrebna še večja pomoč skupnosti.

Zaradi dostikrat nepravilnega izkoriščanja pravice do otroških dodatkov, kar je za skupnost veliko breme, so najneše nadaljnje spremembe in dopolnitve uredbe v tem smislu, da bodo dodatki dodeljeni po osnovnem načelu, kot pomoč za strokovno usposabljanje otrok ljudi, ki razen svoje zaposlitve nimajo še posebej stranskih dohodkov iz kmetijstva oziroma druge dejavnosti ali imovine.

Prav pri dodeljevanju otroških dodatkov so se dogajale zaradi napačnih podatkov in potrdil velike nepravilnosti, kar ugotavlja pri revizijah večina okrajnih Zavorodov za socialno zavarovanje. Vseh nians pogojev, ki govorijo za ali proti upravičenemu prejetju otroških dodatkov, ni moč spraviti v člene uredbe, zaradi česar je treba mnoge primere posamezno reševati. Razen tega pa

se je vse doslej dogajalo, da so upravičenci juvali spremembe svojega imovinskega stanja v primerih, ko jim je to vrnilo pravico do prejetja otroških dodatkov, ne pa tudi v primerih, ko bi jim bila zaradi nakupa ali dedovanja kakršnekoli imovine ta pravica okrnjena. Zato so bili zelo pogosti upravnih postopki in tožbe, s katerimi so terjali Zavodi, po odkritju raznih nepravilnosti, poročilo že izplačanih dodatkov. S kontrolo, ki jo ujavajo Zavodi za socialno zavarovanje sedaj z nujno predložitvijo potrebnih potrdil, ki jih bodo morali predložiti po novem letu tudi prejemniki doslej neokrnjenih otroških dodatkov, bo moč dobiti jasno sliko, kdo je prejemal dodatke upravičeno in kdo ne.

Kot skrcenje pravice do otroških dodatkov ne moremo smatrati strožjega kriterija glede na dohodek iz kmetijstva. Zlasti pri dokazovanju skupnih oziroma ločenih gospodinje, če imajo posamezni člani gospodinjske skupnosti kmetijsko posestvo, je bilo mnogo primerov izigravanja uredbe, kar naj bi se v bodoče preprečilo. Tu gre za to, da prejmejo otroške dodatke resnično le upravičenci, ki vzdržujejo svoje družine s prejemki, ki jih zaslužijo kot delavci ali uslužbenci, ne pa tudi oni, ki imajo boljši ekonomski položaj zaradi donosov, ki jim ga daje zemlja ali druga imovina. Ne bi bilo pravično, če bi bili njihovi otroci izenačeni pri prejetju otroških dodatkov, razen tega pa je treba tudi s pravilnim dodeljevanjem otroških dodatkov pomagati doseči cilj, da bo zemlja, ki jo posamezniki posedujejo, res intenzivno obdelana. M. N.

Kmalu bo zasedala Ljudska skupščina Bosne in Hercegovine. Odbori in razne komisije že pripravljajo gradivo. Javnost se najbolj zanima za sejo odbora za gospodarstvo. Na zadnji seji Izvršnega sveta BiH so v celoti obravnavali vprašanja strokovnih šol. Srednje strokovne šole v marsikateri zaostajajo za potrebnimi življenja. V tem ko potrebujejo srednje ekonomske šole kakih 7000 ekonomistov, jih konča ustrezne šole letno samo 200. Fodobno je stanje tudi glede srednjih in kmetijskih tehnikov ter drugih strokovnih moči. Izvršni svet je sprejel več sklepov, katerih izpolnitvev bo pripomogla, da bodo delo strokovnih šol vskladili s potrebami.

KAJ DELAJO ZADRUGE

Okrajni odbor SZDL je razpravljal na zadnjem sestanku o delu in nalogah zadrug v skladu s spremembo v gospodarski politiki. Kakih 19.000 delavcev in uslužbencev sarajevskega okrajja ima posestva. To kaže, da prejemajo hkrati plače in da imajo razen tega še druge dohodke, kar močno vpliva na učinek in kako-vost njihovega dela v podjetjih oziroma ustanovah, kjer so zaposleni. Mnoga kmečka gospodarstva so se usmerila na prevažanje

PISMO IZ BOSNE IN HERCEGOVINE

NOVICE IZ SARAJEVA

in razne prevozne storitve, zamerjajo pa proizvodnjo. Socialistična zveza je spričo tega proučila tudi vlog in naloge kmetijskih zadrug. Največ zadrug se je usmerilo na trgovino. Kakih 90% denarnih sredstev je vloženih v blagovni promet, samo 10% pa v proizvodno dejavnost.

V odzku kmetijskih pridelkov sodelujejo zadruga samo z 32%, vse drugo pa odpade v državna podjetja ali še večkrat na razne nakupovalce, ki jim čisto tudi zadruga prodajajo blago. Posamezne zadruga se ukvarjajo z lesno trgovino in to je njihov glavni poklic. Ne zmenjajo pa se dosti za razvoj raznih proizvodnih obratov in predelovanja kmetijskih pridelkov. Velika pomanjkljivost je tudi v tem, da gre dobiček zadrug večidel za kritje primanjkljajev in zgub.

VSAKDNJE SKRBI SARAJEVČANOV

Sarajevo je imelo nekaj nad 80.000 prebivalcev, zdaj pa jih

ima že nad 140.000. Razumljivo je, da je preskrba važno vprašanje tembolj, ker je mesto navezano na bolj oddaljene vire. Sarajevo nima klavnice, ne hladilnice, ne skladišč za blago, ne dovolj kamionov za prevoz življenjskih potrebščin. Razen tega je omrežje prodajal in posameznih panogah trgovine manjše od predvojnega. Mesto preskrbuje štiri mesarska podjetja, za kurivo sta samo dve podjetji, za sadje in solčevje pa tudi samo nekaj. Monopolni položaj nekaj veletrovin je treba pripisati tudi veliki razliki v cenah, čeprav to ni edini vzrok vsakdanjih skrbi Sarajevčanov.

Vendar pa se prebivalci glavnega mesta BiH po pravici vprašujejo, kako to, da so pitani prašiči po 140 do 170 din, svinjina pa prodajajo v mestu po 340 din, Fižol odkupujejo po 30 do 40 din, prodajajo pa po dvakratni ceni. Dobro je iz jabolki, čebulo in drugim pridelki, kajti 90% krompirja, za potrebe Sarajeva uvažajo iz Slovenije, zadruga pa se no-

DNEVNA KRONIKA

Predsednik Tito — častni mešan Makarske

Na svečani seji občinskega sveta in zbora proizvajalcev Makarske so predsednika republike Josipa Broza Tita proglasili za častnega mešana Makarske. Ta sklep so sprejeli v znak hvaležnosti predsedniku Titu, ker je bil na njegovo pobudo v Makarski za časa bivše Jugoslavije partijski tečaj za najožji vodilni kader, ki ga je organiziral tov. Edvard Kardelj.

Seja odbora za gospodarstvo Zvezne skupščine

Odbora za gospodarstvo Zveznega sveta in Zbora proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine se bosta sestala 26. decembra dopoldne. Na dnevnem redu seje bo obravnavanje odloka o podaljšanju veljavnosti družbenih članov iz 1955. za 1956.

... in odborov za proračun

Odbora za proračun Zveznega sveta in zbora proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine se bosta prav tako sestala 26. decembra. Na dnevnem redu bosta imela obravnavanje odloka o začasnem finansiranju federacije ljudskih republik, avtonomnih enot in ljudskih odborov.

Naše prve rečne pomorske ladje

V »Titovi ladjelnici« v Kraljevcu so včeraj začeli graditi dve rečno pomorski ladji. Vsaka bo imela nosilnost 1100 ton. Naročilo ju je jugoslovansko rečno brodarstvo iz Beograda. Ta ladjelnica je doslej sklenila pogodbo za gradnjo treh takšnih ladij, s katerimi bo jugoslovansko rečno brodarstvo upostavilo tovarno progo med našimi rečnimi pristanišči in lukami na Bliznjem vzhodu. Te tri ladje bodo izročili prometu 1957. To so prve ladje te vrste v zgodovini naše trgovske mornarice.

Plenum Ljudske mladine Makedonije

Včeraj se je v Skoplju začel V. plenum CK Ljudske mladine Makedonije, ki razpravlja o ideološko političnem delu v organizacijah Ljudske mladine te republike. V referatu in v razpravi je bilo poudarjeno, da je potrebna večja dejavnost mladinskih organizacij v mestih in na vasi, upostavitvi je treba razne oblike za vsvetransko razvijanje ideološko politične dejavnosti. Posebej so poudarili vlogo, ki jo mladinske organizacije lahko odigrajo v poljanjevanju in izvajanju sklepov zadnjega plenuma

Zveznega odbora Socialistične zveze. Prav tako je bila poudarjena potreba po večji dejavnosti vaskih mladine, za izboljšanje zadružništva in kmetijstva za splošno.

Zasedanje Ljudske skupščine Črne gore

Ljudska skupščina Črne gore je sprejela na včerajšnjih ločenih sejah domov več zakonov s področja gospodarstva, in sicer o turističnem taborjenju, krajevem samoprispevku, občinski taksi, kakor tudi odlok o spremembah in dopolnitvah družbene plana in proračuna te republike za letošnje leto.

Osnutke teh zakonov je izdelal Izvršni svet Črne gore. Skupščinski odbori so jih kasneje proučili in jih predložili sejama obeh domov.

Prvi inženirji s sarajevske Tehniške fakultete

Na Tehniški fakulteti v Sarajevu so včeraj izročili diplome prvih dvanajstim inženirjem, ki so zaključili študij r ta tej fakulteti. Slovesnosti so prisostvovali podpredsednik Republiškega izvršnega sveta Uglješa Danilović, predstavniki vseh tehniških fakultet v naši državi in drugi. Tehniška fakulteta v Sarajevu je bila odprta v drugi polovici 1949.

Zlatka Price, ki je razstavil v Sarajevu svoja dela po udeležbi na mednarodni razstavi grafike v Ljubljani. V drugi polovici decembra pa bo začela v Sarajevu poslovati Glasbena akademija. Tako bo dobilo Sarajevo še eno važno kulturno ustanovo.

Pod vodstvom dirigenta sarajevske Opere Mladena Pozajčića je priredila sarajevska Filharmonija v torek 6. decembra IV. simfonični koncert z bogatim sporedom. Na odru sarajevskega gledališča je nastal zastoj, ker je ves baletni ansambel odpotoval na gostovanje v Svico. Tam je uprizoril »Ohridsko legendo« in še nekatero baletne.

Iz kulturnega življenja je treba omeniti še sklep Ljudskega odbora sarajevskega okrajja o družbenem upravljanju v Narodni knjižnici, Umetniški galeriji, Muzeju in Mestnem arhivu. Če se omenimo, da je začel s Cavatovicom filmom »Po potopu« deloviti obnovljeni kino »Tesla«, ki ima 4000 sedežev. Brez pretiravanja rečemo, da je bila prva polovica decembra v Sarajevu bogata s pomembnejšimi dogodki s področja kulturnega življenja. Lj. R.

AKCIJA INDIJSKEGA MINISTRskega PREDSEDNIKA NEHRUJA

Resnejši razgovori o razorožitvi

Nehruju je veliko do tega, da bi že opustili splošna »raziskovanja« in »proučevanja« in se lotili stvarnega dela

New York, 24. dec. (Tanjug). V sedežu OZN so z zadovoljstvom sprejeli vesti o akciji indijskega ministrskega predsednika Nehruja, da bi začeli resnejše razgovore o razorožitvi in prepovedi poskusnih eksplozij z jedrskim orožjem.

Gronchi obišče tudi Kanado

Rim, 24. dec. (AFP). V Rimu potrjujejo, da bo predsednik italijanske republike Giovanni Gronchi med svojim popotovanjem po Ameriki obiskal Kanado. Gronchi, ki bo prispel v Washington dne 28. februarja, bo odpotoval v Kanado nekaj dni kasneje, potem ko bo obiskal Chicago in Detroit.

Uradni obisk italijanskega zunanjega ministra v Indiji

New Delhi, 24. dec. (Tanjug). Tu so uradno objavili, da bo italijanski zunanji minister Gaetano Martino prispel 3. januarja na uraden obisk v Indijo. Med štiritidnevним bivanjem v indijskem glavnem mestu se bo sestel s predsednikom Prasadom in ministrskim predsednikom Nehrujem.

Kubiček bo prosil tuje države za kapital

Rio de Janeiro, 24. dec. (AP). Novozvoljeni predsednik Brazila Juscelino Kubitsek namerava prositi tuje države za kapital, da bi z njim uredil državna gospodarska vprašanja. Med temi državami so Zahodna Nemčija, Francija, Italija, Velika Britanija, Portugalska in ZDA.

SKLEP SIRIJE, SAUDOVE ARABIJE IN EGIPTA

Finančna pomoč Jordaniji

Kairo poudarja, da gre pri tem za rešitev arabskega sveta v celoti

Kairo, 24. dec. (Tanjug). Tu prisojajo poseben pomen sklepu Sirije, Saudove Arabije in Egipta, da bodo ponudili finančno pomoč Jordaniji. Čeprav so v zadnjih dveh letih v Arabski ligi že nekajkrat razpravljali o takšni ponudbi, to vprašanje nikdar niso imeli za tako pereče.

V kairskih političnih krogih poudarjajo, da zdaj ne gre samo za najnost čimprejše pomoči Jordaniji, marveč da gre za rešitev arabskega sveta v celoti. Tujakšnji politični krogi menijo, da pomeni sedanjí pritisak Velike Britanije iz članic Bagdadskega pakta na Jordanijo največji poskus, da bi večino arabskega sveta vključili v pakt, katerega

Jawaharlal Nehru

Z VSEH STRANI SVETA

SVEDSKA NESREČA LADJE

Stockholm, 24. dec. (AFP). Švedska ladja »Heken« z nosilnostjo 150 ton, ki je pred nekaj dnevi odplula iz sovjetskega pristanišča Klippede, se je brčala v viharju potopila. Na njej je bilo 15 članov posadke. Nekaj letalo je sinoči našlo rešilni čoln s te ladje. Ugotovili so, da posadka čolna ni uporabila. Sodiijo, da ni nobenega upanja, da bi našli ladjo in njeno posadko.

VELIKA BRITANIJA ZELEZNIŠKE NESREČE

London, 24. dec. (AFP). Številne železniške nesreče, ki so se pripetile v zadnjih 48 urah v Veliki Britaniji, so hudo vzmernile uradne kroge. Po železniški nesreči, ki se je pripetila v petek zvečer v Wakingu pri Londonu, pri čemer je bilo poškodovanih 10 ljudi, je minister za transport Wackinson sklical danes sestanek strokovnjakov in vodilnih predstavnikov britanskih železnic. V hipu ko je minister za transport objavil, da bo izvedena anketa, je nekí tovorni vlak iztril pri Sheffieldu.

ZAKAJ JAPONSKA NI BILA SPREJETA V OZN?

Tokio, decembra. Zakaj Japonska ni bila sprejeta v OZN? Da se razumemo. Gornjega naslova nismo napisali zato, da bi na senzacionalističen način vzbudili pozornost, marveč zato, ker se vprašujejo tako Japonci na ulici po kavarnah, v uradniščnih, na hodnikih skupščine in na sejah vlade.

»Zakaj Japonska ni bila sprejeta v Združene narode? Zakaj sta Japonska in Mongolija edina odklonjena kandidata? Kako je do tega prišlo? In kdo je to zakrivil?«

V isti koš

Japonski nacionalizem je znan. Bil je in je še zmeraj v veliki meri mešanica nezaupanja do »bele rase«, občutka premoči nad Kitajci in ostalimi narodi Azije, zlasti zaostalom in še nedavno nesamostojnim narodom, kakor so Korejci, Filipinci, Indonezci itd. V vsej Aziji pa ni naroda, ki ga ne bi Japonci zaničevali bolj kakor Mongolce. Resnici na ljubo je treba povedati, da so se kulturni in emancipirani Japonci večkrat odtrgli od narodnih občutkov manjše in večje vrednosti v primerjavi z bližnjimi in daljnimi sosedi, toda prepričanje, da je Mongolija barbarska in pozornosti nevedna država, je ostalo v japonskih množicah globoko zakoreninjeno.

Les in kamenje

Razume se, da so odgovornost prevzeli tudi na Sovjetsko zvezo. Ogorčenje japonske javnosti pa ni prizaneslo niti vladi ZDA, ki se je za sprejem Japonske

zovanje s tujimi državami prek vojaških paktov. Jordanija, zlasti pa še arabski begunci s Palestine, so po sodbi Kaira zmagali v prvem delu nasprotovanja Bagdadskega pakta. Tu ne prikrivajo, da bo temu sledil nov pritisk in da je zato potrebno, da se arabske dežele pokažejo pripravljene tudi z dejanji pomagati Jordaniji, da bi ohranila neodvisnost.

Velika Britanija bo »brez odlašanja« pomagala Jordaniji

London, 24. dec. (Reuter). — Predstavnik Foreign Office je danes izjavil, da bo Velika Britanija »brez odlašanja« pomagala Jordaniji, če bo le-ta napadena. Predstavnik ni hotel komentirati izjave predstavnika jordanske vlade, češ da je britanski veleposlanik v Amanu svetoval britanski vladi, naj opozori Izrael, da bo Velika Britanija v primeru napada Jordaniji nemudoma pomagala.

Nepolitični reviji

Washington, 24. dec. (AP). Sovjetska vlada je dovolila razpečevanje ameriške revije »Amerika« v SZ, ki izhaja v ruščini. To revijo so nehali razpečevati julija 1952. Namesto tega bo sovjetsko veleposlanstvo v Washingtonu izdajalo revijo v angleščini. Po sporazumu naj bi bili obe reviji strogo nepolitični. Ukvarjali se bosta s kulturnimi in drugimi vprašanji, ki se nanašajo na življenje v ZDA in SZ. Funkcionarji ameriškega zunanjega ministrstva sodijo, da bodo spriču tega nemara sklenjeni med obema državama tudi drugi podobni sporazumi.

ZAKAJ NI BILA JAPONSKA SPREJETA V OZN?

KDO JE KRIV?

Zakaj prav Japonska?

Toda to omenjamo samo mimogrede. Pač pa je važno vprašanje, zakaj sta izpadli prav Japonska in Mongolija? O Mongoliji je vsaj znano, da ni bila sprejeta zaradi Gangkajškovega veta. Če pa ni bila sprejeta Mongolija, je jasno, da je treba tudi z druge strani nekoga žrtvovati recipročnosti. In zakaj ne bi bila ta žrtva n. pr. Španija? Te dežele tako ničče ne mara, razen tega pa je zadnja vizitka prošnja za sprejem. Zakaj naj bi bila žrtve recipročnosti prav Japonska.

Dokaj jasno je, da so upirali Japonsko kot menjalni drobiž nekoga. Te krivde pa ni moč zvaliti ne na Japonsko vlado, ne na nesrečne japonske diplomate. Njim pripisujejo marsikaj, toda tega ne. Če je Japonska menjalni drobiž, odločajo o tem drugi, ne Japonci. Japonci so dovolj ponosni, da zavestno sodelujejo pri takšni igri, vsekakor pa ne privolijo, da bi jih

Smo za nadaljnjo krepitev odnosov z Jugoslavijo

je dejal tajnik romunske delavske stranke Dej

Bukarešta, 24. dec. — Romunska časopisna agencija poroča, da je generalni tajnik romunske delavske stranke Dej izjavil, da je Romunija z velikim zadovoljstvom sprejela sklep o spremembi v OZN. Pripomnil je, da se bo Romunija kot članica OZN vztrajno prizadevala prispevati k razvoju mednarodnega sodelovanja obrambi in krepitvi miru ter mednarodne varnosti. To je Dej izjavil na kongresu delavske stranke, ki zaseda v Bukarešti.

O odnosih z Jugoslavijo je Dej med drugim dejal, da je bila ponovna upostavitve prijateljskega sodelovanja med Romunijo in Jugoslavijo velikega pomena. »Mj smo za nadaljnji razvoj teh odnosov in za njihovo krepitev na podlagi enakopravnosti, nevmešavanja v notranje

zadeve, medsebojnega razumevanja in zaupanja«, je izjavil Dej. Zatem je obvestil kongres o uspešnih prvga petletnega plana, ki bo zaključen letos. Dejal je, da se je v zadnjih petih letih obseg industrijske proizvodnje povečal v primerjavi z 1938 za 2,9-krat. Kar zadeva kmetijstvo, so bile naloge petletke presežene že lani.

Sodelovanje Francije pri regulaciji Rumene reke

Pariz, 24. dec. (Tanjug). — Francija je sklenila sodelovati v orjaškem načrtu za regulacijo Rumene reke na Kitajskem. V 50 letih naj bi na tej reki zgradili 46 velikih jezov, s katerimi bi lahko pretvorili več kot 8 milijonov hektarjev neobdelane zemlje v plodno.

To je eden izmed največjih gospodarskih programov na svetu za napredek zaostalih pokrajin.

Vest o sklepu francoskih zasebnih podjetij, da sodelujejo skupno z drugimi tujimi podjetji v tem orjaškem podjetju, je objavil danes pariški »Express«. Casnik piše, da bo tudi Sovjetska zveza sodelovala v tej akciji in poudarja, da sta dve francoski podjetji že sklenili zadevni sporazum s pekinško vlado.

Pripravljalni sestanek o upostavitvi enotnega poveljstva

Riad, 24. dec. (AFP). Vrhovni svet egiptovsko-saudske obrambe je imel danes tu pripravljalni sestanek, na katerem so razpravljali o upostavitvi enotnega poveljnika vojsk obeh dežel na podlagi nedavno sklenjenega vojaškega sporazuma med Egiptom in Saudovo Arabijo. Na sestanku sodelujejo zunanji in obrambni ministri obeh dežel.

ZA POPOLNO NEODVISNOST SUDANA

Vprašanje petega člana komisije suverenosti

Kartun, 24. dec. (AFP). Sudanske stranke so predložile za kandidata za člana komisije suverenosti predsednika sudanskega senata Jasina (unionistična stranka), bivšega člana komisije generalnega guvernerja Osmana (predstavnik opozicije), senatorja Salaha (neodvisni) in Magrabio (neodvisni). Petega kandidata, ki bo predstavnik južnih pokrajin, še niso določili, ker se o predloženih kandidatih za zdaj niso sporazumeli.

Senat in narodna skupščina bi se morala danes sestati, da bi uradno imenovala vseh pet članov komisije. Ker se stranke niso mogle sporazumeti glede petega kandidata, sodijo, da utegnejo odložiti uradno imenovanje članov komisije, s čimer bi za nekaj časa

odgodili pripoznanje popolne neodvisnosti Sudana po Egiptu in Veliki Britaniji.

Največje potniško reaktivno letalo na svetu

London, 24. dec. (Reuter). — Družba za izgradnjo letal »Boeing« je danes objavila v Londonu, da gradi največje potniško reaktivno letalo na svetu. To letalo lahko prepelje, ne da bi pristalo, čez Atlantski ocean 145 potnikov in doseže hitrost 925 km/h. Novo potniško letalo »Intercontinental« bo imelo akcijski radij več kot 6000 km s polno obremenitvijo in rezervno goriva. Letalo bo lahko v vsakem letnem času med Evropo in Ameriko in ob vsakem vremenu.

PREDVOLILNA KAMPANJA V FRANCIJI

Izredno zanimanje volivcev

Včeraj malone 5000 mitingov in zborovanj — Potek el je rok za odpoved predvolilnih koalicij in zvez — Izzivalne akcije pristašev Poujadovega gibanja

PARIZ, 24. dec. (Tanjug). Danes je bilo širom po Franciji prirejenih malone 5000 mitingov in zborovanj. To kaže, da je predvolilna dejavnost vseh političnih strank zelo živahna, kar je tudi posledica jutrišnjega kratkotrajnega »božičnega premirja«, do katerega bo prišlo samo teden dni pred splošnimi parlamentarnimi volitvami v Franciji.

Poslednje uradne priprave na volitve so že opravili. Sinoči je potekel rok za odpoved predvolilnih koalicij in zvez, tako da je zdaj razporeditev sil v boju za 544 poslanskih mest iz metropole dokončana. Po uradnih podatkih so bile izmed skupno 118 prijavljenih »vezanih list« samo tri koalicije, ki so povezovalе socialiste, neodvisne in degolistične desidente, zdaj odpovedane. Socialisti so si s tem, da so se odpovedali sodelovanju s temi desničarskimi strankami znatno izboljšali svoj položaj. Skupaj z radikalnim prvakom Mendès-Franceom so socialisti prej odklonili predvolilno koalicijo s KPF, ki bi zato nastopila na volitvah samostojno.

Številni predvolilni mitingi kažejo dve splošni značilnosti — 1. izredno zanimanje volivcev, ki v velikem številu obiskujejo skoro vsa zborovanja, in 2. okrepitev izzivalne akcije pristašev Poujadovega gibanja.

Francoski tisk je poln poročil o neredih in pretepih, ki jih povzročajo poujadisti, posebno še na mitingih Mitterandove demokratsko socialno odporiške unije in kandidatov republikanske fronte socialistov in radikalcev. Zaradi takšnih izpadov bodo Poujada po volitvah postavili pred sodišče, ker je predsednik razpuščene poslanske zbornice ljudskih republikancev Schneiter tožil tega voditelja desničarske orga-

nizacije malih trgovcev zaradi razžalitve časti.

Kar zadeva sam volilni boj, je treba poudariti, da se je opoziciji posrečilo vsiliti vladnim strankam svoj sistem kampanje, tako da so se govorniški dvoboji in kampanja v tisku osredili na nekaj velikih problemov, ki dajejo očitno prednost nasprotnikom vladne politike. To velja predvsem za problem Alžira, kjer poslalsani vojaški položaj in napovedi o pošiljanju novih letnikov rezervistov v Afriko docela razumljivo vzbujajo nezadovoljstvo javnega mnenja. Toda težko je predvideti, koliko bo ta propaganda prednost vplivala na končne volilne izide, kajti resnejše prognoze so v prid mnenju, da sta gospodarska stabilnost Francije in razcvet francoskega kapitala odločilna elementa v korist vladne koalicije na teh volitvah.

kdkorkoli kotiral »al pari« z Mongolijo. Vprašanje pa je, ali prav z Mongolijo? Da ni v vmes kaka druga kombinacija? Kdaj, kako, s kom? In zakaj prav Japonska?

Med vrsticami

Na ta »prav«, ki je, kakor vidimo, ključna točka tega nerazumljivega dogodka, skuša odgovoriti bistroumni komentator velikega »Majinci Simbuna«. Takole piše: Vprašanje predstavnika Kitajske v Združenih narodih bo znova prišlo na dnevni red Generalne skupščine prihodnje leto. Tedaj bo lahko Sovjetska zveza uporabila sprejem Japonske v OZN kot predmet mešetarjenja s svobodnim svetom, posebej z ZDA. Ni izključeno, da se bo mešetarjenje v zadevi Japonske in Zunanje Mongolije spremenilo v mešetarjenje v zvezi z Japonsko in komunistično Kitajsko. V tem primeru bi se znašla nacionalistična Kitajska v zelo neugodnem položaju, ker je z vetom onemogočila načrt o vezanem sprejemu osemnajstih dežel.

V tem grmu torej... (toda nikar ničesar ne skiepajmo) Japonci niso radi predmet mešetarjenja. Toda če je bilo kdajkoli kjerkoli izkorki napisane med vrsticami, gornji citat pomeni, da Japonska neče, da bi jo obravnavali v kombinaciji z Mongolijo kot njej enako. Zato pa mora ne le trpeti, marveč se čuti tudi poaščenena, da jo uporabljajo kot menjalni drobiž v zadevi Kitajske, da kotira kot denar enake ali vsaj približno enake vrednosti kakor Kitajska. Pri tem niti ne govorimo o zelo neugodnem položaju kot najmilejši možni kazni za Gangkajška.

Šahovski problem

Svetovno diplomatsko igro čisto primerljivo s partijo šaha. To primerjavo zlasti omenjajo zadnje dni in posebno v zvezi z zgoraj opisanim sprejemom šestnajstih figur (ene figure, drugi kmetje) v šahovski organizaciji Združenih narodov. V odigrani varianti newyorške partije Lodge-Soboljev (partija ni bila zaključena) je bilo videti, da je vreden en kmet v lepi poziciji več kakor cela figura. Tako vsaj pravijo japonski vnetojstri, a njihovi analizi je pač treba posvetiti pozornost.

Na šahovnici je ostalo še nekaj figur in kmetov. Če pustimo ob strani dve Nemčiji v poziciji »spate«, ostane še zanimiv kot šahovnice s petimi kmeti (ena in bela Koreja, črna in bela Vietnam plus famozna Mongolija) in dve veliki figuri: Japonska in Kitajska.

Prekinjena partija se bo nadaljevala prihodnje leto. Pred seboj imate problem, pa sami razmiselite, ali bo »mate« »spate« ali »rešiti«.

K. Timotejevič

LETNI OBČNI ZBOR KOPRSKEGA OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA

GLAVNO: ZBOLJŠATI GOSPODARJENJE

V marsikaterem podjetju se sindikalne organizacije niso kdo ve kako zmenile za delo samoupravnih organov, za njih slabo povezanost z volivci in prepotrebno politično pa strokovno izobraževanje članov delovnih kolektivov

Na letnem občnem zboru Občinskega sindikalnega sveta v Kopru v petek je beseda tekla predvsem o dobrih in slabih straneh gospodarjenja v industrijskih, trgovinskih, obrtnih, gostinskih in drugih podjetjih ter o delu sindikalnih podružnic pri usposabljanju delavcev in uslužbenčev za razpravljanje in sklepanje o razmerah v njih, dalje pri uveljavljanju zakonitosti in krepitvi organiziranosti gospodarskih organizacij sploh. Ker pa bi težko naenkrat poročali o vsem omenjenem, bomo v tem sestavku zajeli del važnejših ugotovitev letošnjega predsednika sveta Stojana Cimka.

Dosedanji uspehi organov delavskega samoupravljanja na področju koprške komunice kažejo, da so bili člani delavskih svetov in upravnih odborov v glavnem kos svojim nalogom. K temu so vsekakor pripomogle tudi aktivnejše sindikalne organizacije, ki so v precejšnji meri opustile formalizem in se lotile konkretnijega obravnavanja vsakdanjih vprašanj najrazličnejše narave. Vendar razen ugodnih rezultatov so tu hkrati pomanjkljivosti, ki v pomembnem delu podjetij utegnejo močno zavreči razvoj samoupravne dejavnosti.

Gre predvsem za nekakšno ograjenost vodstev nekaterih gospodarskih organizacij, ki delavske svete jemljejo zgolj kot organe, ki pač morajo biti, ker je takšna naša ureditelj. Zato jim ni do pravega sodelovanja z njimi pri ukrepanju o proizvodnji, finančnih in drugih zadevah. Niso redki primeri spozabljujočih vodstev upravnega osebja glade tega, da je delavski svet pravi prav najvišji organ kolektiva.

Tako so v podjetjih Interovropa in Vimo mimo njegovih sklepov najemali večmilijonske investicijske kredite. Na moč škodljivo pa so ravnali v tovarni Istru. Ker pristojni organi niso mogli ugoditi njihovi prošnji za obratni kredit, so pred kolektivom skušali zavlati krivdo za morebitno odslužitev večjega števila delavcev na višja oblastva, vsem ko niso omenili pomanjkljivosti svojega komercialnega in računovodskega poslovanja kot glavnih vzrokov neurjenosti razmer. Hkrati nekateri direktorji vsiljujejo svojo voljo upravnim odborom, da bi preprečila primerno kontrolo. Posamezni vodilni uslužbenci pa nasprotujejo zaposlitvi ljudi, ki jim spričo dobrih moralopolitičnih vredin niso pogodu. Tak primer so zabeležili v podjetju Interovropa.

Medtem ko so se delavski sveti v večjih gospodarskih organizacijah vendarle povečini zadovoljivo uveljavili, pa je kolektivno upravljanje obrtnih delavnic in gostišč skorajda zgolj na papirju. Pri Mestnem podjetju lo-

kalnega gospodarstva v Kopru se je članom kolektiva posrečilo črtati neke nepravilnosti z dnevnega reda šele po večkratnih intervencijah, a nekateri upravniki gostišč ravnanje nekako tako, ko da pri njih ne gre za kolektivno upravljanje obračev, marveč za privatne gostilne.

Vse navedene pomanjkljivosti so prav gotovo tudi sad pasivnosti prizadetih sindikalnih organizacij. Če bi njih sodelovanje s samoupravnimi organi bilo unejše, vzgojna dejavnost med članstvom pa občutnejša, bi bilanca skupnega dela bila vsekakor znatno ugodnejša. Potem bi bržčas odpadla tudi ugotovitev, da so številni člani posameznih sindikalnih podružnic zavračali razprave o delu vodstva podjetja, češ da takšne reči sodijo izključno v pristojnost delavskega sveta in upravnega odbora. Vsekakor pa del krivde bremeni samo občinsko sindikalno vodstvo, ki ni pravočasno uvidelo, da marsikatera organizacija ne bo zmogla svojih nalog. V nasprotnem primeru bi se v Pralnici in kopalnici v Kopru nemara le izognili pomanjkanju surovin in opustitvi večmilijonske števila delavcev. Prav tako bi s skupnimi močmi povsem verjetno premagali mrtvalo, ki vlada v tovarni Istru, kjer vodstvo podružnice letos ni organiziralo niti enega množičnega sestanka zaradi razprave o perečih vprašanjih podjetja in zaradi prepotrebnega vplivanja na sedemčlanski samoupravni organ, ki sploh ni bil seznanjen s svojimi dolžnostmi. Skratka: neprimerno več bo treba storiti za krepitev sodelovanja med volivci in delavskimi sveti in narobe ter med organi delavskega upravljanja in upravami podjetij. Poslej vodilni uslužbenci brzokone ne bodo več zametavali koristnih pobud članov delavskih svetov in upravnih odborov poslej pa bo v področju koprške komunice neprimerno več takšnihle ugotovitev.

V podjetjih De Langlade, t. maj, Globus, pri Okrajnem vodstvu, v Hotelu Triglav in še povod tam, kjer samoupravni organi in upravno osebje delajo z roko

v roki, so člani kolektiva vselej doobra in pravočasno poučeni o vseh važnejših ukrepih, pa so zato naloge boljše izpolnjene. Drugod se delavski sveti krepko spoprijemajo z nepravilnostmi, uveljavljajo varčevanje, se upirajo neupravičenemu dobičkarstvu. Tako se je delavski svet podjetja Mesopromet v Kopru odločil za znižanje prodajne cene za 20 dinarjev pri kilogramu. Koprška tovarna pohištva Stil bo svoje izdelke nudila poceni, čeprav bi jih spričo tržne konjunktura mogla podražiti. Upravni odbor gradbenega podjetja 1. maj v Kopru je v družbenem planu za prihodnje leto predvidel minimalni dobiček, kajti vodilo kolektiva bo zidanje stanovanjskih stavb po zmernejših cenah — seveda ob smotrnosti in racionalnejši dejavnosti, varčevanju gradiva, pravilnejšem čuvanju strojev in materiala.

In ob vsem doslej zapisanem kaže omeniti še to, da so začotljivji uspehi in dokajšen red doma v podjetjih, kjer so člani kolektiva na pobudo sindikalne organizacije segli ob volitvah delavskih svetov po drobnem situ, neuspehi in nered pa tam, kjer so predvolsno dejavnost zemanili in prepustili izbiro članov najvišjega organa svoje gospodarske organizacije bolj ali manj slučajnostnim posegom. Vj. K.

Odobritev investicijskih programov devetim podjetjem

Gospodarski svet okrajnega ljudskega odbora v Kopru je te dni potrdil investicijske programe devetim podjetjem koprškega okraja. Med drugim so odobrili investicijski program Zdravstvenega doma v Izoli, ki bo investiral 27 milijonov dinarjev za ureditev ambulante in zimskega kopalnišča, podjetja Riba v Izoli pa 20 milijonov dinarjev za nabavo ribiške opreme. Investicijski program so odobrili tudi OLO Koper v znesku 16,5 milijona dinarjev za izgradnjo šestih ribiških ladij, tovarni ELMA v Smarjah pa 12 milijonov dinarjev za izgradnjo vodovoda.

Ustanovni občni zbor stalne turistične konference

Te dni se je v Kopru zbralo nad 70 delegatov turističnih društev iz Poštojane, Ilirske Bistrice, Pivke, Divače, Sežane, Kopra, Portoroža in Pirana. Se so v imenu nad 1400 članov Turističnega opeševalnih društev ustanovili stalno turistično konferenco koprškega okraja. Na konferenci so ugotovili, da ima koprski okraj velike možnosti turističnega razvoja. Ker se turistični promet v okraju iz leta v leto veča, bo seveda treba posvetiti večjo skrb povečanju nočnih in gostinskih kapacitet ter zboljšanju strokovne sposobnosti kadra. V bližnji prihodnosti pa treba tudi ustanoviti okrajni turistični svet, ki bo s prospekti in z drugimi propagandnimi sredstvi opozarjal domače in tuje turiste na turistične prilivnosti okraja. Razen tega bo potrebno razširiti mrežo turističnih društev in sekcij, organizirati več predavanj in filmskih predstav ter popularizirati turizem po tisku in radiu.

Pomemben sklep za napredek gostinskega kadra so sprejeli te dni na seji občinskega ljudskega odbora v Piranu. Ustanovili nameravajo gostinsko šolo v prostorih piranskega hotela Metropoli, ki zdajnja leta ni bil rentabilen. Po zamisli občine bi poleg tega hotel še večerjo lahko uporabljal kot gostinski obrat, pozimi pa bi v njem prirejali tečaje za nekvalificirane gostinske kadre.

Koprška občina je doslej realizirala 92 odstotkov predvidenih dohodkov

Koprška občina je v prvih enajstih mesecih letos realizirala 92 odstotkov dohodkov, predvidenih po planu (316

Čebelarски tečaji na Tolminskem

V sporazumu s čebelarским odborom pri Glavnem zadrugi zvezi LRS je prirejal čebelarски odbor pri OZZ v Sempetru pri Gorici od 3. do 17. decembra dvodnevne čebelarске tečaje pri Kmetijskih zadrugah v Idriji, Otaležu, Cerknem, Mostu na Soči, v Gradovem ob Bači, Kobaridu in Bovecu. Pri vseh zadrugah se je udeleževalo tečaja tepla številna čebelarjev, ki so z velikim zanimanjem poslušali strokovna predavanja tovaršev Kovala in Martelanca. Zlasti so z veliko pozornostjo sodelovali pri praktičnem kuhanju voščin. Prepričali so se, da so zaradi nepravilnega kuhanja zgubili mnogo dragocenega voska v škodo sebi in skupnosti. Pri vseh tečajih so čebelarji želeli, da bi čebelarски odbor pri OZZ v Sempetru pri Gorici tudi v bodoče prirejal take poučne tečaje.

Inozemski kupci hvalijo kakovost blaga tekstilne tovarne v Ajdovščini

Ob zadnjem obisku direktorja izvoznobuvoznega podjetja Jugotekstil v Ljubljano tov. Kocela v Franciji ter ob prisotnosti generalnega tajnika Zdruga podjetij tekstilne industrije FLRJ inž. Zilnika, so francoski kupci izrekli velike laskave pohvale o kakovosti, solidnosti in drugih vrhunah izdelkov tekstilne tovarne v Ajdovščini. G. Schofer, šef zavnega francoskega tekstilnega kombinata v Milhusu, ki predeluje surovo tkanično tkanino ajdovskega tovarne, v začetku skoraj ni mogel verjeti, da naša država takšno blago sploh izdeluje. Dejal je, da je iz svojih številnih podružnic po vsaj Franciji poklical vodilne tehnike in jim na vzorcu iz Ajdovščine pokazal, kako je treba surovo tkanično tkanino pravilno odtkati. Podjetje Jugotekstil je te dni prejelo posebno pohvalo od Allied Commercial Exporters Ltd., iz Londona o odlični kakovosti surove bombažne tkanine znamke «Mitja». To priznanje je še pomembnejše, ker prihaja iz domovine tekstilne industrije in od podjetja, ki daje vse uvožene surovine v predhodni strokovni pregled nek v ta namen posebej specializirani angleski ustanovi. Gornja londonska tvrdka menda dosele ni posebej pohvalila še nobene surovine za tekstilno industrijo, ki jih uvažata domača z vsakega sveta. Delovni kolektiv tekstilne tovarne v Ajdovščini je bil doselej znan po svojih številnih uspehih v prizadevanjih za povečanje proizvodnje ter plodnem delu organov delavskega samoupravljanja. Zato je tembolj razveseljujo, da so se sedaj tem vrhunam pridružili še visoki priznanja inozemskih kupcev o visoki kakovosti njenih proizvodov. M. D.

milijonov dinarjev. V istem razdobju imela 23 milijonov dinarjev izdatkov, ali 66 odstotkov predvidenih po planu.

Posamezne dejavnosti so se letos zelo razširile. Tako se je zvišalo število gostinskih obratov v primerjavi z lanskim letom za 13, za prav toliko pa se je zvišalo tudi število obrtniških delavnic. Posebno skrb je občina posvetila izgradnji stanovanj, saj je trenutno v gradnji 240 stanovanj in samskih sob. Večidel stanovanj bodo dogradili do konca leta in v začetku prihodnjega leta.

Premalo telovadnih ur na šolah

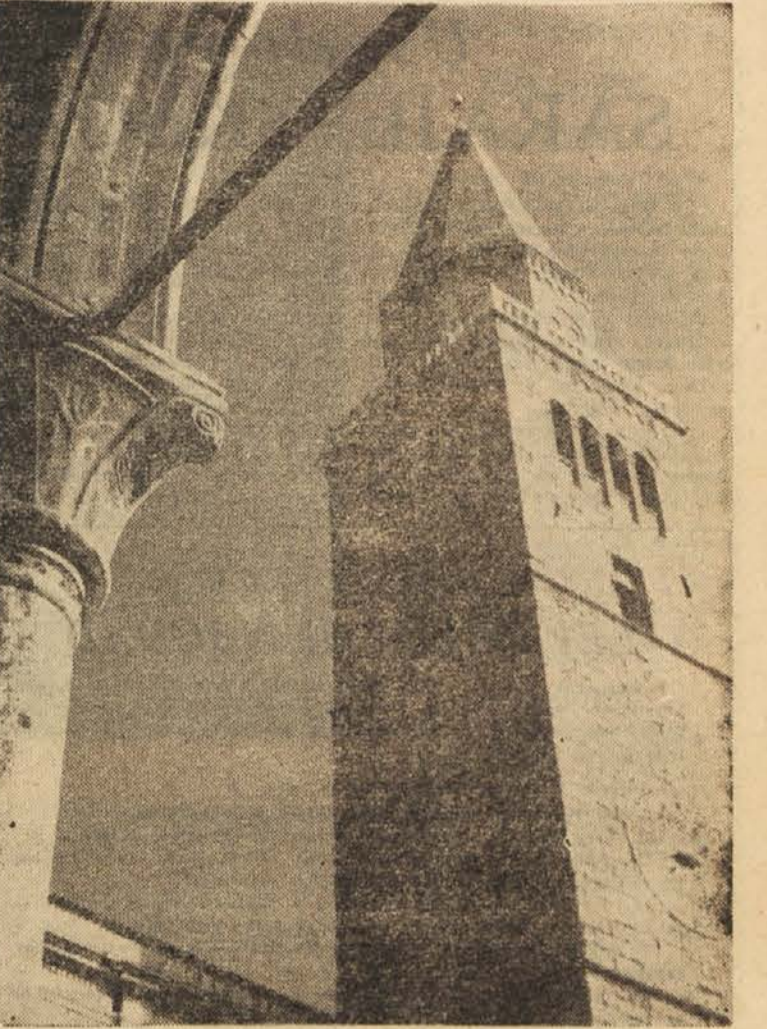
Na zadnji seji Sveta za telesno vzgojo pri OLO Koper so obravnavali med drugim tudi vprašanje telesne vzgoje na šolah. Razprava je pokazala, da je največ težav zaradi pomanjkanja telovadnic in strokovnih učnih ur. Zlasti pereče je stanje na podeželu, kjer si bodo skušali pomagati tako, da bodo sporazumno s kmetijskimi zadrugami uporabljali za telovadbo nekatere dvorane zadrugnih domov.

Na seji so sklenili priporočiti šolam, naj ob zaključku šolskega leta pripravijo telovadne nastope, s katerimi bi popularizirali telesno vzgojo. Občinskim svetom pa bodo priporočili ustanovitev občinskih svetov za telesno vzgojo, ki bodo skrbeli za razvoj telesne vzgoje na njihovem področju.

Okrajni odbor Prešernove družbe

Predstavniki poverjenstev Prešernove družbe iz vseh krajev koprškega okraja so v petek ustanovili v Kopru okrajni odbor Prešernove družbe, ki bo skrbel za širjenje knjižnih zbirke te ustanove.

Pobuda za ustanovitev okrajnega odbora Prešernove družbe je dal okrajni odbor Socialistične zveze.

Motiv iz Kopra

ZMANJŠANJE STROŠKOV IN VEČJA IZBIRA BLAGA

glavna smotra nove reorganizacije trgovske mreže v murskosoboškem okraju

Ko je Okrajna trgovinska zbornica v Murski Soboti analizirala poslovanje trgovinskih podjetij in samostojnih trgovin v Pomurju, in ko je o tem razpravljala tudi Svet za gospodarstvo pri Okrajnem ljudskem odboru Murska Sobotu, so prišli do zaključka, da bo v organizaciji trgovske mreže treba narediti nekatere spremembe. Razlike v višini blagovnega prometa, ki so ga naredile trgovine v devetih mesecih letošnjega leta na posameznem področju, so tako velike, da jih ni mogoče pojasniti z različnimi dohodki prebivalstva. Za primerjavo lahko služijo štiri občine, kjer so včasih bili sedeži okrajev. V murskosoboški je bil promet na prebivalca najvišji in sicer 59.780 din, v ljutomerski 30.355 din, v radgonski 16.608 din in v lendavski samo 14.573 din, čeprav imajo močno industrijo in mnogo delavcev. Vzroke za tako majhen promet v nekaterih občinah je treba iskati tudi v trgovski mreži.

Proučevanje organizacije trgovske mreže in preskrbe potrošnikov je pokazalo, da je bil najslabši promet tam, kjer imajo trgovska podjetja in trgovine monopolni položaji, ali pa zaradi velike razdrobljenosti na male trgovine nimajo večje izbire blaga. V prvem primeru težijo k višjim cenam, ker v bližini nima konkurence, v drugem pa zvišujejo cene zato, ker so stroški sorazmerno s prometom večji kot v drugih trgovinah. Nekatere majhne trgovine, ki so jih uredili po lanski reorganizaciji, so se torej pokazale kot neuspešne. Razen sorazmerno visokih stroškov je v takih trgovinah tudi težavna družbena kontrola in ne morejo zbrati dovolj investicij-

skih sredstev za ureditev svojih lokalov. Svet za gospodarstvo pri okrajnem ljudskem odboru je sklenil, da bo treba na novo reorganizirati trgovsko mrežo, ki naj bi odpravila navedene in še nekatere druge napake. Okrajna trgovinska zbornica v Murski Soboti pa je že izdelala podrobne predloge, ki jih je dostavila svetu za gospodarstvo pri okrajnem ljudskem odboru in občinskem ljudskem odboru, ki so pristojni za reorganizacijo trgovin. V predlogih za združitve so zajete tudi majhne trgovine kmetijskizadrug. Ponekod pa bo treba ustanoviti tudi nove trgovine in trgovska podjetja, kot na primer v Ljutomeru, kjer jih sedaj imajo samo 6, včasih pa so jih imeli

17. Reorganizacijo trgovin bo treba izvesti čimprej. Okrajna trgovinska zbornica v Murski Soboti priporoča tudi ustanavljanje potrošniških svetov, ki bi poslovanje trgovin kontrolirali, hkrati pa tudi pomagali odpravljati razne težave. V Murski Soboti so že izvolili člane potrošniških svetov, ki bodo začeli delati po reorganizaciji trgovske mreže. Za sedaj so se odločili za tak sistem, da so člani volili vsi volivci, ne oziraje se na to, v kateri trgovini kupujejo. Izvoljeni člani se bodo razdelili v svete za posamezne trgovine. Menijo, da tak način omogoča slehernemu potrošniku, da bo lahko še naprej kupoval tam, kjer mu bosta blago in cena najbolj ustrezala. V trgovinah pa ne bo potrebna nova evidenca, kdo bo pri njih kupoval in koliko. P.

Pospeševalni odbori bodo pripravili načrte za delo

Predsedniki in upravniki kmetijskih zadrug murskosoboškega okraja so v soboto imeli v Murski Soboti posvetovanje, na katerem so se pomenili o izboljšanju organizacije dela. Ugotovili so, da so zadruge že pokazale svojo sposobnost za prevzem vsega odkupa v okraju in odpravo vseh nakupovalcev. Zato je Svet za gospodarstvo pri OLO Murska Sobotu imel prav, ko je pred kratkim predlagal, da je treba odpraviti slehernega nakupovalca. Kmetijske zadruge pa bodo morale razširiti svoj odkup tudi na tiste pridelke, ki jih doslej ni nihče odkupoval, ter z njimi zalagati večje trge v okoliških mestih.

Pretežni del razprave so posvetili izboljšanju proizvodnje med zadrugami skrbijo poljedelski, živinorejski, sadjarjev in drugi odbori, ki jih imajo že v večini kmetijskih zadrug, a še niso vsi dovolj delavni. Predsedniki in upravniki zadrug so sklenili, da bodo vsi pospeševalni odbori pripravili za prihodnje leto načrte dela; razen letnih občnih zborov kmetijskih zadrug pa bodo v prihodnjih mesecih sklicali pri vseh zadrugah tudi zbere živinorejcev, sadjarjev, poljedelcev in drugih. Vsem ko bodo na občnem zboru kmetijske zadruge obravnavali predvsem splošna kmetijska vprašanja, se bodo na zbirih pospeševalnih odborov bolj podrobno bavili s strokovnimi vprašanji in nalogami v tisti panogi kmetijstva. P.

Združitve Društev prijateljev mladine slovenjegraškega in mariborskega okraja

Zastopniki Društev prijateljev mladine mariborskega in slovenjegraškega kraja so se pred nedavnim zbrali na občnem zboru, na katerem sta obe društvi združili. V slovenjegraškem okraju je delovalo 14 Društev prijateljev mladine, v oddaljenih gorskih vaseh sta delovali še dve sekciji, in sicer v Koprivni z 68 člani, v Podčepci z 72 člani. V mariborskem okraju pa je delovalo 26 društev in 115 pionirskih odredov. Ko so posamezni referenti podali poročila o delu, so razdelili diplomo za prizadevano delo. Okrajna zveza DPM Slovenj Gradec je podelila diplome društvom v Prevaljah, Radlaju in Slovenjem Gradcu. Okrajna zveza Društva prijateljev mladine Maribor, pa je dala diplomo svoji predsednici tov. Radolfovi, demarne nagrade pa društvom v Rušah, Oplotnici in Jarseni. V. M.

ni odbori pripravili za prihodnje leto načrte dela; razen letnih občnih zborov kmetijskih zadrug pa bodo v prihodnjih mesecih sklicali pri vseh zadrugah tudi zbere živinorejcev, sadjarjev, poljedelcev in drugih. Vsem ko bodo na občnem zboru kmetijske zadruge obravnavali predvsem splošna kmetijska vprašanja, se bodo na zbirih pospeševalnih odborov bolj podrobno bavili s strokovnimi vprašanji in nalogami v tisti panogi kmetijstva. P.

Velenje

V Velenju naj bi bil prihodnje leto Šaleški festival

V čitalnici Svobode v Velenju je bil pred dnevi občni zbor društva, ki poročila je bilo razbrati, da oira društvo pri delu pomanjkanje prostorov. Navzoči so menili, da bi bilo najno v Velenju zgraditi kulturni dom. Na zboru so sprejeli več sklepov, med njimi, da bodo posvetili vso skrb izobraževanju delavcev, zvišali bodo število članov in zlasti pridobili več mladine v društvo. Skrbeli bodo za to, da bodo dajali na oder dobra dela. Dejali so tudi, da bodo osnovali odbor za gradnjo kulturnega doma in da se bodo pripravljali na Šaleški festival, ki naj bi bil prihodnje leto. V. M.

V VIŠJIH KRAJIH NA KOBARIŠKEM DOBRE MOŽNOSTI ZA SADIJARJE

Ureditev šolskih vrtov in drevesnic

V Kobaridu in njegovi bližini okolici sicer niso dobre razmere za uspešno sadjarstvo, zato so pa toliko boljše v višjih krajih, posebno v Breginjskem kotu. Občinski ljudski odbor Kobarid je sklenil, da bo treba obnoviti prav vse šolske vrtove, ki so sedaj zapuščeni. Svet za šolstvo je ta predlog podprl. Takoj spomladi bodo pod vodstvom kmetijskega tehnika tov. Ručka iz Kobarida obnovili vse šolske vrtove in jih zasadili z drevjem in posejali z različni travami. Nato bo kmetijski tehnik kdaj pa kdaj obiskal te vrtove in praktično učil otroke osnovnih šol sajenja, cepčenja in škropjenja sadnih dreves. Gotovo bodo k zboljšanju sadjarstva pripomogle tudi kmetijsko nadaljevalne šole v Drežnici in Breginju, kakor tudi pouk kmetijstva na nižji gimnaziji v Kobaridu.

Priprave na deseto obletnico ustanovitve Zdruga slepih

Na nedavni seji okrajnega odbora Zdruga slepih v Novi Gorici so izvolili poseben odbor za proslavo desete obletnice ustanovitve organizacije slepih, ki bo trajala vse prihodnje leto. V odbor bodo povabili tudi predstavnike različnih organizacij in društev ter uglednejše ravne delavce. Na pobudo zastopnika Zveze vojaških vojnih invalidov tov. Edija Dočevca bodo imeli slepi več predavanj v podjetjih in gospodarskih organizacijah o važnosti vida v življenju ter v zvezi s tem opozorili delovne kolektive na številne pomanjkljivosti hišensko-tehnične značilnosti doma. O dragocenosti vida za življenje bodo skupaj s profesorji in drugimi prosvetnimi delavci govorili tudi mladini po šolah in raznih zavodih. Slednje so na seji sklenili, da bo Zdrugo slepih v sodelovanju s pristojnimi gospodarskimi organi v počastitev desete obletnice svoje organizacije pripravilo v Novi Gorici razstavo obrtniških in drugih izdelkov slepih delavcev. M. D.

Novoletna jelka v Kobaridu

Novoletna jelka v Kobaridu organizira pripravljani odbor Društva prijateljev mladine, v katerem so tudi zastopniki množičnih organizacij, podjetij in tovarn. Letos bodo obdarjeni tudi otroci najbolj oddaljenih kobaridskih vasi Robidiče, Jevčevci in Krn in tudi otroci padlih borec. Šole in vrtni pa bodo obdarjeni s kolektivnimi darili. Dedek Mraz bo obiskal vrtec v Kobaridu 29. decembra popoldne. Otroci vrtnice pa bodo ob tej priložnosti pokazali, kaj vse so se letos naučili in bodo tudi zalagali igrico Snežuljčka. Dedek Mraz bo nato obiskal svoja svečelnim sprejemom in želim vse kobaridske otroke na pravilno urejenem oderu v kulturnem domu. P. T.

Inozemski kupci hvalijo kakovost blaga tekstilne tovarne v Ajdovščini

Ob zadnjem obisku direktorja izvoznobuvoznega podjetja Jugotekstil v Ljubljano tov. Kocela v Franciji ter ob prisotnosti generalnega tajnika Zdruga podjetij tekstilne industrije FLRJ inž. Zilnika, so francoski kupci izrekli velike laskave pohvale o kakovosti, solidnosti in drugih vrhunah izdelkov tekstilne tovarne v Ajdovščini. G. Schofer, šef zavnega francoskega tekstilnega kombinata v Milhusu, ki predeluje surovo tkanično tkanino ajdovskega tovarne, v začetku skoraj ni mogel verjeti, da naša država takšno blago sploh izdeluje. Dejal je, da je iz svojih številnih podružnic po vsaj Franciji poklical vodilne tehnike in jim na vzorcu iz Ajdovščine pokazal, kako je treba surovo tkanično tkanino pravilno odtkati. Podjetje Jugotekstil je te dni prejelo posebno pohvalo od Allied Commercial Exporters Ltd., iz Londona o odlični kakovosti surove bombažne tkanine znamke «Mitja». To priznanje je še pomembnejše, ker prihaja iz domovine tekstilne industrije in od podjetja, ki daje vse uvožene surovine v predhodni strokovni pregled nek v ta namen posebej specializirani angleski ustanovi. Gornja londonska tvrdka menda dosele ni posebej pohvalila še nobene surovine za tekstilno industrijo, ki jih uvažata domača z vsakega sveta. Delovni kolektiv tekstilne tovarne v Ajdovščini je bil doselej znan po svojih številnih uspehih v prizadevanjih za povečanje proizvodnje ter plodnem delu organov delavskega samoupravljanja. Zato je tembolj razveseljujo, da so se sedaj tem vrhunam pridružili še visoki priznanja inozemskih kupcev o visoki kakovosti njenih proizvodov. M. D.

Uspelo gostovanje SARAJEVSKEGA BALETA

Če smo ob gostovanju francoskih plesalcev odhajali iz gledališča razočarani in tudi jezni zaradi improviziranega in banalnega programa, kakor tudi zaradi njihovega podcenjevanja naše kulturne zrelosti, toliko bolj smo bili zares veselji Hrističeve »Ohridske legende« v izvedbi sarajevskega baleta.

Sarajevski baletni ansambel je mlado plesno telo polno mladostne svežine in plesnega zagona, polno elementarnega tempe-

kor tudi drugih plesnih stvaritev, ki so grajene na folklorni bazi, ki pa je prav pri tako pristni in neposredni izvedbi kot je bila sarajevska, še morda toliko bolj prišla do izraza. Mislim na umetno združitev folklornih plesnih elementov z elementi baleta. Če pregledamo samo izvor enih in drugih, vidimo, da je ta združitev popolnoma nenaravna, neorganična. Jugoslovanski samonikli zvočno — gibni izraz je izraz naše ljudske duhovne kulture. Med

si tako nasprotna plesna elementa združujemo v naših plesnih stvaritvah, se z njimi zadovoljujemo in pravimo, da so naše.

Res je, da je baletna tehnika v »Ohridski legendi« dokaj sproščena, vendar ne tako, da ne bi naravnega giba, ki izvira iz folklornega plesnega elementa, pretrgala in ga izumetničila. Zato so na primer pri sarajevski izvedbi bili veliko močnejši in pristnejši plesni moški solisti — Marko (Drago Boldin) in vsi plesniki Djordžija Miloševića (svat prvi janičar, bobnar), kakor tudi celotnega moškega plesnega zbora, kjer baletna tehnika s svojo stilizacijo ni tako brezobzirno posegla vmes. Veliko močnejši je bil ta poseg pri ženskem delu ansambla, kjer zato folklorni plesni elementi niso bili tako pristni in tudi v pravem skladu z moškimi zborom, kakor tudi pri večini plesov solistk. Morda je bilo najmanj opaziti ta poseg pri solistkah v plesu Bolgarke (Ksenija Duplancić) in Biljaninim (Katarina Kocka) plesu pred suldanom.

Če sem omenila, da je »Ohridska legenda« v izvedbi sarajevskega baleta izvenela kot resna, bi se morala v toliko konjugirati, da je naša po fabuli in po bogastvu folklora, ni pa še posebej naša po celotnem plesnem stilu.

Folklorni plesni elementi so organsko združljivi le z naravnim in popolnoma sproščeni gibom, kakor tudi z brezmejno izrazno širino plesne moderne, ki je rasla in se razvijala ravno v odporu do nenaravnih stiliziranih klasičnega baleta in v želji, da se preda naravnemu bogastvu možnosti gibanja. Zakaj, tudi moderni plesni smeri je osnovna podloga — naraven gib. In zakaj ne bi na tej osnovi, na združitvi naših neizmernih folklornih zakladov z naravnim in prostim gibanjem plesne moderne iskali naš jugoslovanski plesni stil?

ZIVA KRAIGHER

PODELITEV LEVSTIKOVH NAGRAD

Kakor vsako leto, je tudi za letošnji podelila večerj Mladinska knjiga Levstikove nagrade za leto 1955 avtorjem slovenskih mladinskih in poljudnoznanstvenih del in najuspešnejšim ilustratorjem knjig, ki so letos izšle pri tej založbi.

- Nagrada v znesku 50.000 din so prejeli:
- I. Ela Peroci za slikanico »Moj dežnik je lahko balon«.
  - II. Tone Seljak za mladinski roman »Posadka brez ladje«.
  - III. Josip Ribičič za mladinski roman »Reda pesti in še posebej kot organizator naše mladinske književne dejavnosti«.
  - IV. Ivo Seljak-Copić za ilustracijo v Bevkovi »Knjigi o Titu« in za ilustracije v Seljakovem romanu »Posadka brez ladje«.
  - V. Nikolaj Omerša za ilustracijo madžarske pravljice »Zajčkov zvonček«.
  - VI. dr. Božo Škerl za poljudnoznanstveno delo »Nevšečno sorodstvo in posebej za potopis »Neznana Amerika«.
  - VII. Branko Rudolf za knjigo »Maske in časi«.
- Zirija, v že objavljenem sestavu, je podelitev vsake nagrade tudi pismeno utemljila.

ramenta, polno volje in želje, da resnično plesno zavij. Kakor je morda, pa je po svojem plesnem izrazu in pravem umetniškem doživljanju, kakor tudi po tehnični zmogljivosti in obvladanoosti — zrelo plesno telo. Zato je »Ohridska legenda« izvenela v vsej neposredni pristnosti in lepoti, izvenela je kot resna. Vsi folklorni elementi, s katerimi je bogato prepletena in na katerih je tudi grajena, so v koreografiji Franja Horvata ostali kljub stilizaciji pristno makedonski in vsi solisti, kakor tudi ves plesni zbor je zaplesal tako doživeto in vživeto, kot da fabulo sam neposredno doživlja. Kljub svoji preprosti naivnosti je v zgodbi sam je del velike resničnosti, ki sta jo stoletja prenašala z vso težo zlati makedonski in bosanski narod in kjer spomin na to resničnost še vedno živi. Oddod tudi vsa neposrednost in pristnost ter globoka doživetost.

našim ljudstvom je nastal, iz njegovega trpljenja in boja se je dalje razvijal in se kljub tisočletnem suženstvu in potučenju ohranil v vsej svoji nepotvornosti. Folklornemu plesu je zato podlaga — naraven gib.

Izvor baleta pa je dvor, kjer se je polagoma razvijal iz ceremoniala in konvencije, ki pa ni imel nikakega stika s čustvovanjem množic in narodnimi plesi. Baletu je zato podlaga — stroga stilizacija. In dajmo že po izvoru

PRED SLOVENSKO KRSTNO PREDSTAVO NOVEGA BOROVEGA PREVODA SHAKESPEAROVA HISTORIJA O »HENRIKU IV.«

Med vsemi desetimi Shakespeareovimi kraljevskimi dramami ali historijami je »Henrika IV.« najbolj cenil »Henrika IV.« Zato je tudi zapisal o njem: »Če bi se vse izgubilo, karkoli je to vrste napisanega prišlo do nas, bi mogli poezijo in retoriko obnoviti iz tega dela.« Romantiki Avgust W. Schlegel je videl v Falstaffu vrhunec Shakespeareove komične stvarjalne sile. Dostojevski pa imenuje to Shakespeareovo dramo »kronično, kakor je Henry Percy.« »Henrik IV.« ima polno izvrlnih in zanimljivih značajev, zato ni nič čudnega, če so se ob tem delu tako radi ustavljali številni raziskovalci Shakespeareovega dela.

Čeprav uganja sir John Falstaff precejšnja burke, vendarle ni običajen odrski burke, kakršnih je tudi mnogo v svetovni komediografiji. Shakespeare ga je globoko ukoreninil v življenju in mu dal toliko globine in vseščih že kar fantastične filozofije, da stoji Falstaff v galeriji njegovih likov kakor tudi v galeriji najznamenitjših podob svetovne dramatik med najznamenitejšimi, kajti

gnati ves svet! To je bil hkrati Shakespeareov odgovor taktičnim puritanem, ki so se smeha in komedije bali, ker so se bali resničnosti in pestrosti življenja.

Prizori s Falstaffom in njegovimi padlasi so najbolj smehljivi prizori, kar jih je v Shakespeareu. Zato jim je tudi prevajalec posvetil enako skrb kot resničnim in onim v stilu. Ljudski prizori potrebujejo tudi ljudsko govorico, patino neposrednosti, preprostosti in pristnosti, ki ne preseže akademizma. »Henrik IV.« je celo v svojih resnobnih, v stilih plesnih prizorih močno konverzacijsko stvaren. Malo je v teh stilih okrasov in metafor v primeri z drugimi njegovimi deli. Historija o »Henriku IV.« je poleg tega še politična in državniška drama. Po tradiciji, ki izhaja iz folklorne izjave Shakespeareovih zbiranih del iz leta 1623, nastaja oba dela isti naslov, čeprav so ju prvi uporabili in prvem nastopu razklovala z daljšim naslovom, ki je povedal glavno vsebino, kar je bilo takrat zelo v navadi. Drama kralja Henrika je šele drugi del. Prvi del, ki bo doživel v nedeljo slovensko krstno predstavo v zornem Borovem prevodu, je tragedija Henryja Percija.

V vsakem Shakespeareovem delu je precej monologov. Takšen je stil taktične dramatik. Vendar za ell-zabehinsko gledališče to niso bili igralčevi govori zase, kakor so to pogosto misli, marveč so bili bolj ali manj posredna ali neposredna izpovedi gledalcev, v komedijah in komedijskih prizorih pa celo razgovori z občinstvom, kar je precej očelo tudi v nekaterih Falstaffovih odstavkih. Stik z občinstvom je bil taktično tesnejši in neposrednejši, saj ni bilo niti zavese niti robinja. Zato se je Falstaff s svojimi samogovori pravzaprav pogovarjal z občinstvom. Bil je silno popularna oseba, saj poročala neki sodobnik, da so londonski pomočniki, ki so bili med občinstvom, nehal tretji oreh, kadar je prišel na oder.

William Shakespeare

Falstaff ni le komična figura, marveč osebno življenje, nature in družbe. Uživac je in humorist, ki laže s takšno fantazijo in hkrati s takšnim osebnim prepričanjem, da veruje samemu sebi in se tudi ne kaj ne zame, če mu drugi ne verjamejo. Junak strahopetosti in previdnosti, vitez dobre jedate in plače, kvantit in dišednostih — dohodrušen in slupaticen. Kakor je Henry Vrhrač ena izmed podob zadnjega Zlatnega vteza, tako je Falstaff klasična podoba dekadentnega vitezstva, ki pa od njega ponosno in s humorjem in v katerem bilje prav tako zlahko in dobro srce, čeprav živ zoper vse oficijalno moralno. Falstaff se zaveda svoje elementarnosti, zato tudi pove občinstvaško resnobno, ko se igra za mladim Henrikom kralja in princu: »Pregnat Falstaffa se pravi pre-

Prvi del tega znamenitega Shakespeareovega dela bo uporabljen v nedeljo, dne 25. decembra, v režiji dr. Bratka Krefta in v inscenaciji Vladimirja Rijaveca. Kralja Henrika IV. igra V. Skrbinec, princ Henrik, Vrhrača Percija L. Rožan in Falstaff pa izmenoma J. Cesar in P. Kovčič. V ostalih vlogah nastopa ves moški ansambel s številno kompozicijo. Kostumi so po naročilu M. Babič-Jovanović in Souvanove, scenoško glasbo je zložil M. Zilgou. (—4)

In vendar je mene, pa ne samo mene, ampak verjetno še marsikoga motila neka plesna nedogodnost, ki ni samo nedogodnost sarajevske uprizoritve, ampak nedogodnost vseh uprizoritev »Ohridske legende«, ka-

Pevski zbor »Ljubljanski zvon« pred jubilejnim koncertom

Pevski zbor Svobode »Ljubljanski zvon« praznuje letos petdeseto obletnico svojega obstoja in svojega bogatega pevskega delovanja. Ob tej priložnosti bo imel 28. decembra svoj jubilejni koncert.

Pevski zbor »Ljubljanski zvon« je bil ustanovljen 19. avgusta 1905. leta. Po prvih, še skromnih začetkih se je zbor razvil v soliden pevski korpus, ki je februarja l. 1910 kot prvo slovensko pevsko društvo izvedel zgodovinsko pomemben nastop v Beogradu. V času silovitega nacionalnega vrenja je bilo sredi avstrijskega pritiska potrebno mnogo poguma, da je zbor lahko s pesmijo manifestiral za jugoslovansko gibanje. Slovenska pesem je bila tedaj posredovalka za pristrčno zblizevanje narodov, hrepenceh po skupni državi. Ko je istega leta prevzel vodstvo zbora zborovodja in komponist Zorko Prelovec, je z njegovim nastopom društvo usmerilo svoje delo v umetniško smer.

»Mene je naš pravoverni glasbeni svet izobčil. Ne uradno, ampak takole po malem zares. Zato ker nisem hotel pluti v tako imenovanih »resnih« vodah. Do te anateme je prišlo deloma po zaslugi »resnikov«, deloma po moji lastni.«

Tako govori: prostodušno, da zapira sapo in razorožuje sobesednika, vendar ne naivno. Zabava, vendar morate jemati njegove besede zares. Kakor če poslujete dobro improvizacijo na klavirju: v vsaki frazi, v vsakem stavku živoc spežega, pravkar rojenega naučija.

»Po mojem naj dela vsak to, o čemer je prepričan, da je prav. Mogoče nimam prav, mogoče imam vse narobe, a nekaj drži: edina možnost, ki jo imam, če hočem prav računati, je vendar, da delam to, o čemer sem prepričan, ne pa nekaj drugega. Spoštujem mnenje vsakogar, četudi misli drugače kot jaz. Ne verjamem pa, da vsi naši komponisti pišejo tako, kot mislijo. Jaz sem v lno stal za tem, kar sem napisal.«

Prootno sem hotel Bojana prositi, da naj pove kaj o svojem delu in načrtih. Sedaj vidim, da je pri polji govoriti tudi o svojih nazorih. To mi je za uvod še toliko ljubše.

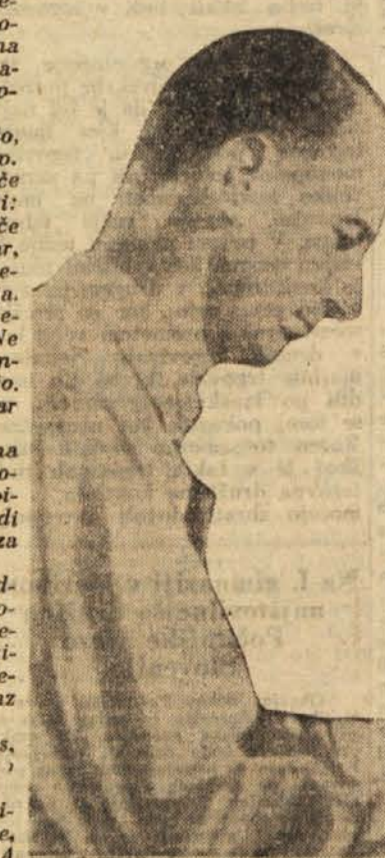
»O čem sem prepričan? Predvsem o tem, da živim v 20. stoletju, v času filma, radia, televizije. In tudi hočem v tem živeti. Če naj izbiram med telego in mercedesom, se bom, jaz že, odločil za mercedes.«

»Jaz tudi, se vtaknem vmes, »toda — postavlja sploh kdo oprašanje?«

»Postavljajo ga. današnji prištaši telega. To je bilo, kajne, o svojem času stajajo vozilo. A mar je to razlog, da se bomo še danes vozili z njo? So namreč ljudje, ki se za to navdušujejo. Samo da je nezačajno od njih, da uporabljajo telega.« — In na moj smeh: »I seneca — če že na vsak način hočejo živeti v starih časih, pa naj se tega držijo.«

Ko nadaljuje, sprevidim, da hoče pokazati svojo prisposodbo: »Do kraja sem prepričan o poklicnosti jazza. Resna muzika se drži danes samo na koncertu, v operi in majhnem procentu radijskega programa, drugje pa nikjer. Jazz pa predstavlja dve tretjini vse glasbe, ki se konsumira na svetu. Zdej ne gre za to, ali to hočem a nočem, temveč stoar je taka.

Jazz je muzika, ki ji pripada bodočnost. Mislim, da je pesem »So in love« Cola Porterja popolnoma enakovredna osaki Schumannovi, Gershwinovi »The man i love« enakovredna najlepšim Schubertovim, ali celo Brahmsovim pesmicam. Vem pa, da bo marsikdo težko požiral take nazore. Ampak doomim, da bi se bila katera Schuberto-

va, Schumannova ali Brahmsova pesem toliko prepevala kot ti dve današnji.

Za kaj gre pravzaprav pri jazzu? Gre za to, da se zruši spopostvo samo nekaterih instrumentov, da se drugi popeljejo iz zapostavljenosti, da postanejo vsi enakovredni. Spoj čas so veljali godalni instrumenti z violino za boljše, plemeniteje od drugih, omalobaževana pihala, trobila in tolkala pa so jim pravzaprav služila le k večjemu sijaju. Sedaj so se pa ti nekoč zanicevani in zatirani instrumenti osamosvojili, vsak lahko pokaže vse, kar zmore, in tako piškajo in trobijo, vsaki tudi tulijo, in jokajo in so veseli, in to je jazz.

Srečanja z umetniki-partizani BOJAN ADAMIČ »Živim v XX. stoletju in tudi hočem živeti v tem času«

A če se hoče še kdaj violina doigniti nad druge, čes: »Jaz sem gospod!...« — pa je zadosti, da se oglasita flavta in boben in že ni violine prav nikjer več.«

Nalazč oprašam Bojana, ali res domoli, da ose to tudi napisem. Ob njegovih besedah se namreč živo spominam na polemiko, ki se je vodila pred nekaj leti v naših časnikih proti jazzu. Glasbeniki so videli v jazzu samo estetsko slabo plesno glasbo, neglasbeniki pa samo izraz propada meščanskih nravi. Tudi oni so napravili iz jazzu družben in političen problem, samo da z negativnim predznakom.

Toda Bojan mi na oprašanje brez drugega prihrdi: »Večina jazzu gre v plesno muziko«, pravi. »Res je v nji zaradi njene ogromne potrošnje in komercialne izdatnosti tudi velika anarhija. Tu srečaš vse mogoče. Recimo tudi tako popolnoma zanič stvari, kot je »Mama Juanita.«

ko z novimi očmi. V klasični muziki, če smem tako označiti svo muziko izven filmske in radijske, ima najpomembnejši vlogo komponist. Vse druge delovne faze so lažje. V filmski in radijski muziki je ravno obratno: tu je delo komponista še najbolj cudno: tudi pri samem jazzu pravijo, da je tako — pomislim na tem mestu Bojanovega pripovedovanja.) Tu je ogromno sodelujočih faktorjev, ki jih klasična muzika sploh ne pozna, in ki so vsi enako važni. To so razen komponista in dirigenta ter tehnične sposobnosti orkestra n. pr. tonski inženir, njegovo znanje in sredstva, s katerimi on razpolaga, razen akustike prostora n. pr. tudi njegova vlažnost. Higrometer je naš stalni svetovalec. Za dober prenos zvoaka godal je namreč potrebna precejšnja stopnja vlažnosti o zraku.

Opazil boš, da se sodoben plesni orkester veliko bolje slisi o radijskem prenosu, seveda perfektnem, kot neposredno v dvorani, in obratno, simfonični orkester veliko bolje o dvorani kot po zvočniku.

Da dobim tisti zook, ki ga iščem, moram torej poznati ne samo orkester, ampak dobrota tudi mikrofona in njegove zakonite. Radiu se imam zahvaliti za možnost, da sem dovel tih lahko neomejeno eksperimentalni in si nabiral izkušnji. Sveda moram pa tudi to povedati: doma sem se ukvarjal z nekim zvočnim problemom čela leta, a ko sem bil o inozemstvu, sem dobil njegovo rešitev o četrt ure. Treba je torej priti tudi o svet. Imam pa v svojih skladbah nekatere stvari, ki jih nima noben drug komponist.«

mogoče doimti, da je šele na zapetku soojega razvoja in ni pripada še vsa bodočnost. Z veliko verjetnostjo lahko tudi pričakujemo, da bo prej ali pozneje spremenjena, revolucionarne spremembe o vsej glasbeni praksi. Danes se nam okoliščina električnega prenašanja zooka zdi morda še nekaj posem zunanjega, tehničnega, nekaj, kar se glasbene vsebine sploh ne dotika. A kdo bi mogel reči, da se ne bodo iz tega zvoile končno še zelo daljnosežne, globoko o muzikalno srž posegajoče in na ves razvojni močno opli loče spremembe? Saj je več primerov, da so se o glasbeni zgodovini začeli najdaljnosežnejši vsebinski prevrtači s posem zunanji, na videz nepomembnimi spremembami, in to so vedno dramatične, prelomna poglavja glasbene zgodovine (klasičen tuk zaled je nastanek moteta o srednjem veku).

No, o jazzu in zabavni muziki obče je mogoče imeti tudi od Bojanovega različne ali njegovega nasprotno nazore. A nekaj, drugega zadržno drži: Bojan Adamič je kot komponist in reproduktivni vodilni predstavnik mikrofonске muzike, ne le o S' veniji, ampak tudi o jugoslaviji.

Z načrti in željami — zadni: poglavje najinega razgovora — on ni v zadregi.

»Rad bi 4 stvari.

1. Da bi vendar že dobili moderen filmski studio.
2. Rad bi dvignil svoj orkester na tako višino, da bo konkuriral se tistim maloštevilnim orkestrom, ki so mu trenutno še kos.
3. Rad bi kaj velikega napisal. Značilno je, da je ustvaril jazz doslej same majhne, kratke oblike in se o njih specifično razoi. Poskusi ustvariti tudi velike oblike so bili le posnetki klasičnih oblik, nič zvoirnega. Za simfonijo ni današnji čas. Prav tako naš čas ni več naklonjen operi. Ni več, takorekoč »razloga«, da bi pisali dobre opere. Nekaj drugega je s sulo. Princip suite se da že izdatneje izkoristiti o jazzovski muziki. A morda bom rešil to vprašanje o koncertni zasedbi. Koncerte imam o delu.
4. Predsem bi pa rad napisal glasbo za film, ki ne bi bila le komponirana, ampak tudi posneta tako, da bi bila zmožna konkurirati o saetu.«

RAFAEL AJLEC

PRIPOVEDUJE O SVOJEM DELU

»Moje delovno področje sta o glavnem filmska muzika in moj orkester.

Problemi, ki jih rešujem pri kompoziciji, so na pogled čisto zunanjega, tehničnega značaja. Zvočne barve — te so tu moj problem. Toda zanimajo me vendar kot sredstva izraza. Gre mi

za to, da zadenem o orkestru natanko tiste barve, ki ustrezajo moji zamisli in ki jih stišim sam pri sebi. V ta namen se poslužujem tudi prav neklasičnih sredstev, n. pr. smirkovega papirja. Vsaka nova barva mora nastati najprej o komponistovi predstavi, on sam jo mora najprej v sebi jasno slišati. Sveda nastajajo neke zvočne barve tudi same od sebe že, če pišes kar tjavdan. Ne smejo pa same nastajati, ker so take barve nujno zanič. Kar mi nastane slučajno, rajiš zvočnem — tudi če mi je všeč, ker vem, da ne more biti dobro.

V principu filmskega dela je to, da je treba gledati na muzi-

Razgovori

O ZDRAVJU IN BOLEZNI

Fiziološki proces staranja

Da bi mogli v starosti paziti nase in vzdrževati higieno, se je treba seznaniti s fiziološkimi oziroma degenerativnimi procesi, ki na določeni stopnji povzročajo staranje. Poznavanje teh fizioloških činiteljev nam omogoča lažje formulirati nekatere ukrepe za preprečevanje staranja in higienie v starosti.

Katere so fiziološke in degenerativne spremembe, ki jih pri odraslem človeku smatramo za činitelje in znake staranja?

1. Metabolizem je počasnejši, počasnejše je nadomeščanje materije v tkivu naših organov — se pravi, zmanjšana je potrošnja kisika v našem organizmu, oslabljena je sposobnost za absorpcijo in asimilacijo, zmanjšana je moč organizma, da se zlahka prilagodi, zmanjšane so rezervne sile, odpornost, sposobnost za premagovanje hujših naporov in drugo.

2. Vemo, da je krvni obtok značilnost življenja. Če je počasnejši, je to nedvomno znak staranja, če pa se zaustavi, je to znak smrti. Med primarnimi činitelji staranja so zmanjšana delovna sposobnost srčne mišice in zastajanje krvi.

Prof. Delore posebej poudarja, da je zastajanje krvi v kapilarah in v tkivu eden izmed najvažnejših činiteljev staranja — čeprav ga še vedno podcenjujejo. Zastajanje krvi je v središču vseh fizioloških sprememb, ki tvorijo podlago starosti in njegove številne posledice so često usodne.

3. V starosti se mnoge ekskrecije (ali izločanja) zmanjšajo, kar je posledica zmanjšane dela jeter, črevesja, pljuč in kože. Mislijo, da to zmanjšanje izločevalne moči jeter, črevesja, pljuč in kože običajno nastane progresivno. To zmanjšano delo ekstrinzičnih organov nastane bolj ali manj latentno ali pa pride običajno do izraza, ko so ti eliminatorni organi izpostavljeni težavnejšemu delu kakor v normalnih okoliščinah.

4. Intoksikacija organizma je prav tako znak starosti. Le-ta je rezultanta procesov, ki smo jih zdaj omenili. Znaná je teorija, po kateri je staranje tudi posledica intoksikacije organizma. V zvezi s to teorijo omenjajo Karelov eksperiment: on je ugotovil, da tkivo piščančevega zarodka v kulturi lahko živi nedoločen čas, če iz te kulture tkiva s stalnim izpiranjem odstranijo odpadne produkte metabolizma.

Na podlagi te na kratko razložene fiziologije staranja je možno formulirati splošna direktivna načela obrambe pred starostjo in higiene v starosti. Spoznanje

fizioloških sprememb, ki nastanejo v starosti, je velikega praktičnega pomena — kakor bomo še videli. Kajti zdaj, ko vemo, kakšne spremembe nastanejo v tem življenjskem obdobju, nam je lažje dognati, kako je treba delovati, da bi zavrli staranje, da bi čim dlje pomaknili senilni involutivni pojav, da bi tudi čim bolj in čimprej ublažili degenerativne procese — katerih visoka stopnja je značilna za nenormalno patološko starost.

V glavnem bi lahko ta splošna higienska načela izrazili in praktično formulirali takole (po Deloru):

— v starosti je treba zmanjšati svojo dejavnost, ne pa jo tudi prekiniti, ter živeti lagodneje;

— olajšati je treba hematozo (oksidacijo krvi v pljučih) oziroma okrepiti dihanje s pljuči ter olajšati, da bi krvni obtok potekal normalno, zlasti pa se je treba boriti proti zastoju krvnega obtoka;

— podpreti in olajšati je treba ekskrecije (izločevanja);

— kar najbolj je treba zmanjšati činitelje, ki povzročajo intoksikacijo;

— toda tudi spodbuditi človekovo vitalnost z vrsto telesnih in duševnih spodbud, ki naj bodo ustrezne in pravilno dozirane, pri čemer moramo vedno upoštevati individualne činitelje, njihovo reakcijsko moč in zmanjšanje sposobnosti v tem življenjskem obdobju.

Dr. Vandjel Tasič

Okraski za jelko

Okraski za okrasitev novoletne jelke so precej dragi in prav zato bo gospodinja raje okraske pripravila doma. Jelko zelo polvirajo španski vetri, razne gobice iz marcipana in sladkorčki, zaviti v narezan svilen papir. Tudi navadni keksi so za jelko prav lep okras, zlasti še, če jih nekaj polijemo z belim ledom, nekaj pa s čokolado. Nekaj zelo primernih receptov:

KEKSI

35 dkg moke, 13 dkg sladkorja, 2 jajci, 8 dkg masla, pol pečilnega praška in 1 vanilijin sladkor zamesimo v testo. Na deski ga razvaljamo in izrežemo oblike, v katere naredimo v sredini luknjico. Kekse pečemo v srednje vroči pečici, ohlajene pa polijemo s čokolado, ki jo raztopimo in ji dodamo nekoliko masla. Bel led pa napravimo tako, da v skodelici mešamo presejan sladkor z nekaj kapljicami limone.

SLADKORČKI

40 dkg sladkorja stremo v kozice, dodamo 2 kozarca sladke smetane, pol palčke vanilije in kuhamo tako dolgo, da postane zmes popolnoma gosta. Med kuhanjem moramo stalno mešati, da se sladkor ne prismoči in postane karamel. Gladko leseno desko ali porcelanast pladenj namastimo na tanko z maslom, nanj stremo kuhano zmes in jo z nožem na hitro razmažemo na 1 cm debelo plast. Ohlajene sladkorčke razrežemo z zelo ostrim nožem na poljubne koščke. Če želite iz tega napraviti dve vrsti bonbonov, lahko polovico mase dodate naribane čokolade.

Zelo dobri sladkorčki so tudi narejeni takole: 3 beljake stepemo v sneg, dodamo 14 dkg sladkorja in 14 dkg zmletih orehov. Iz testa oblikujemo kroglice, jih poveljamo v kristalnem sladkorju in po kosilu posušimo v pečici.

Za novoletne praznike boste prav gotovo pekli potice in bo ostalo nekaj beljakov. Če želite nekaj dobrega, naredite iz beljakov vdovine poljubčke. Iz 4 beljakov stepemo trd sneg, dodamo 20 dkg sladkorja in stepamo nad ognjem, da se zgosti. Nato primesimo 20 dkg na debelo zrezanih orehov in 5 dkg narezanih rozin. Na pekač napravimo kupčke in jih posušimo v pečici.

Kako ravnajmo z zelo nadarjenim otrokom

Večkrat se zelo nadarjeni otroci ne počutijo tako dobro, kot o tem misli njihova okolica. Nasprotno se lahko nadnormalno nadarjeni otroci počutijo manj srečne kot njihovi duševno slabše razviti tovariši. Neprijetne posledice napačnega ravnanja z njimi pa lahko zasledujemo celo njihovo življenje.

Studije »brihtnih otrok« so pokazale, da ti niso tako aenakomerno razviti, kot so včasih mislili. Navadno so superiorni tudi v fizičnem pogledu, v velikosti, teži, spretnosti, energiji in tudi v seksualnem razvoju. Kažejo boljše motorne koordinacije, hitreje in bolj logično mislijo ter govorijo in kažejo seveda tudi manj govornih motenj kot drugi otroci iste starosti.

Njihove večje duševne sposobnosti se odkrivajo v boljšem presojanju in tudi v sposobnosti, da uvidijo komične strani situacij. Nasprotno staremu mišljenju so nadarjeni otroci redko delinkventni, pač pa ima dom, šola in skupnost od njih večje koristi. To pa le pod pogojem, da znamo doma in v šoli to njihovo prednost — nadarjenosti prav voditi in izkoristiti.

Hkrati pa lahko velika nadarjenost vodi do ovir v otrokovem prilagajanju okolici. Lahko se razvije težnja k lenobi in opravljanju vseh del z neizkoriščanjem možnih energij. Zato je važno, da ga vsaj včasih vzpodbujamo k maksimalni izrabi sposobnosti. Večkrat zapažamo v šoli, da so redki maksimalno nadarjenega otroka le srednji, ker je delo v razredu planirano za srednje inteligentnega otroka in kaj lahko dolgočasi bolj nadarjenega.

Njegova pozornost se vedno bolj manjša in tudi domače naloge prične izdelovati površno.

Nadarjen otrok je včasih težko vzgojljiv, često ima svoje ideje o različnih stvareh, upira se avtoritetam in zahteva več neodvisnosti kot mislijo vzgojitelji, da mu pripada.

Ker je navada, da si otroci zbirajo prijatelje na podlagi kronološke starosti, duševno pa bi pravzaprav spadali v višjo starostno skupino, se večkrat ne počutijo med svojimi prijatelji prijetno in jih družba ne zadovoljuje. Tak otrok se zato večkrat rad pridruži odraslim ali pa se

skuša zabavati sam. Ne eno ne drugo pa ni zadovoljiv nadomestek pravi otroški družbi. In ne eno ne drugo mu tudi ne pomaga, da bi se znal pozneje v življenju prilagoditi okolici. Če se igra s starejšimi otroki, bo seveda dobil več stimulacije. Je pa možno, da se tem starejšim otrokom kljub duševni enakovrednosti, v resnici ne bo počutil enakovrednega.

Uspeh v življenju pa je odvisen bolj od sposobnosti socialne prilagoditve kot od dejanske nadarjenosti. Zato nekaj sugestij, kako pomagamo pri tem svojemu otroku:

Pomagajmo otroku, da si izbere prijatelje, ki imajo enake ali vsaj podobne sposobnosti in interese, pa čeprav je pri tem treba spremeniti šolo.

Svetujmo mu, naj pomaga svojim šolskim tovarišem pri delu v šoli in doma.

Če je v šoli med najboljšimi, mu na prijazen način povejmo, da to ni vse in naj se potruди dosežati uspehe tudi na drugih področjih.

Dajmo mu priložnost, da bo sodeloval v športu in da se bo tudi tu izkazal.

Sodeluje naj tudi pri domačih odgovornostih, da bo imel občutek, da ni le priljubljen, temveč tudi koristen član družine.

Dajte mu samostojnost in zapujate mu naloge, ki so primerne njegovi starosti in njegovemu razvoju.

Dr. B.

ZA PRIDNE ROKE

PRAKTIČNO IN LEPO

K športnemu kostumu ali plašču vam bo dobro pristojala beretka, kot jo kaže slika. Naredite jo iz mehkega volnenega blaga ali baržuna ali pa iz mehke klobučevine. Lahko uporabite

zanjo tudi enako blago, kot je kostum ali plašč. Morda pa imate doma celo kak ostanek, ki ne veste kam z njim. Če gre barva k oblačilu, h kateremu nameravate beretko nositi, potem boste prisle zelo poceni do praktičnega pokrivala.

Za beretko izrežete iz blaga krog v premeru 36 do 38 cm, pač glede na velikost beretke. Če morete, si jo naredite za polizkus najprej iz kakega starega blaga ali pa vsaj iz časopisnega

papirja, da se ne bi v merah preveč zmotile. Ko boste zrezale krog, si ob obodu zaznamujte 18 točk. Le-tu boste naredile všivke, in sicer izmenjaje enega krajšega, enega daljšega. Daljši naj bodo dolgi približno 5 do 6 cm in globoki 4 cm, krajši pa naj merijo približno 3 do 4 cm, globoki pa naj bodo 3 cm. Blago iz všivkov izrežite, da ne bi bila beretka ob robu predebelá. Paziti pa morate, da ne bi postal rob beretke preozek. Zato je bolje, če naredite najprej bolj plitke všivke in jih šele potem po potrebi poglobljate. Všivki naj bodo zaobrnjeni navznoter in obšiti s svetlejšo nitko, kot vidite na sliki.

Za rob odrežite pramen enakega blaga, širokega približno 4 cm, našijte ga na obod beretke. Beretko ob obodu prej navdarite, da se ne bi raztegovala. Rob pa nato prepognite navzven, zarobite ga in obšijte z okrasnimi šivi kot pri všivkih. Gumb, preoblečen v blago, in katerega je beretka, prav lepo dopolnjuje konec roba.

Sedaj pa pogumno na delo. V petih dveh urah se boste že lahko postavile s prav ljubkim pokrivalom, če ste kolikšaj spretné in navdušene za tako delo.

Ljubka srnica

Danes spet nasvet, kako si lahko napravite prikupno igračo za vašega otroka:

Potrebujete približno 30 cm blaga, temnorjavkaste ali lešnikovo rjave barve za životek srnice. Pri tem lahko porabite ostanke starega klobuka, plašča, baržuna ali česa podobnega. Za gatenje pa lahko porabite volno, žaganje, žimo ali drobno narezane krpe.

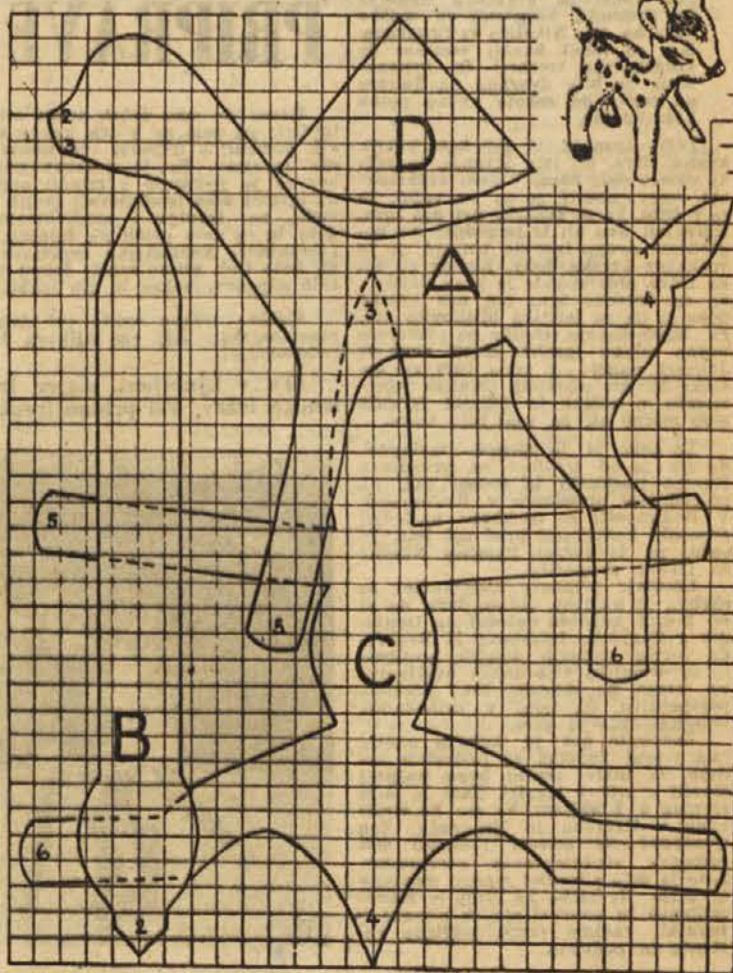
Na sliki vidite krog, ki je pomanjšan in ga morate točno prerisati v kvadratu s stranico 1 cm, da dobite pravilno velikost. Tako bo višina srnice 27 cm in dolžina 26 cm. Na sliki so označeni deli s črkami. Kraj označen s črko A je trup živalce, ki ga krojite dvojno tako, da dobite 2 enaka stranska dela, med njima pa sta zgornji vmesni del B in spodnji vmesni del C. Ta dva vmesna dela krojite enojno zato, ker vam spodnji vmesni del hkrati služi tudi za notranji del nožice. Del označen s črko D pa je uho.

Ko ste kroj povečale v pravilno velikost s tem, da ste ga prerisale in točno prenesle v kvadrat s stranico 1 cm, ga najprej

izrežite iz papirja, nato šele iz blaga. Ob robovih pa pustite 1 cm blaga za šiv, oziroma za obšiv. Potem dele točno in pravilno po številkah sestavite skupaj in obšijte z volneno ali kako drugo debelejšo nitjo ter z zančnim vbodom, ki naj bo gost in enakomeren. Najprej vstavite in obšijte spodnji vmesni del C med trup A, to je med oba stranska dela, nato pa še zgornji vmesni del B. Za gatenje pustite odprtino zgoraj pri glavi, še prej ko gatite spodnji del, to je noge, pa pustite odprtino na hrbtu. Pri gatenju pazite, da bo živalca trdno nagačena, tako da se ne bo udajala pod prsti. Ko gatite noge, prej vložite na stovalo karton elipsaste oblike, da bo srnica lahko stala. Ko ste jo obšili in nagatili, prišijte in obšijte na glavi še uhlje, ki jih zvijete skupaj v obliki vrecke in očke, ki jih izrežete iz volne ter bele krpice na zadek.

Take igračke bo vsak otrok vesel, posebno še zato, ker jo marsikdo pozna iz filma »Bamby«.

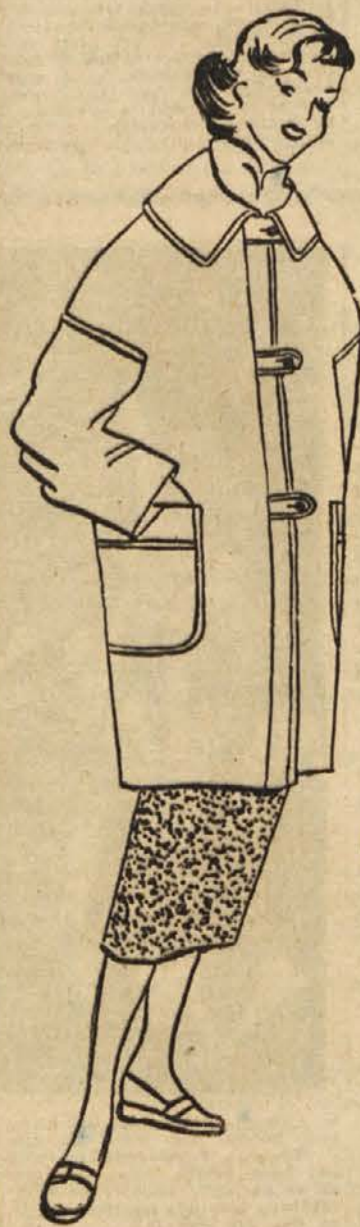
Miša

Industrija volnenih izdelkov

»VOLNA« LAŠKO

ZA TAKŠNO JOPICO IN PLAŠČEK STA ZA MILO ZIMO IN PREHOD ZELO PRIMERNA HUBERTUS LODEN »SNEŽNIK«, KI GA DOBITE V VSEH MANUFAKTURNIH TRGOVINAH

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

Partizan v Madridu

Veliko zanimanje za današnje tekmo Real Madrid : Partizan
Vstopnice razprodane že v predprodaji

(Od stalnega dopisnika) Pariz, 24. decembra.

Za jutrišnjo tekmo med nogometnim moštvo Real Madrid in Partizan je v Parizu veliko zanimanje...

Danes je »L'Equipe« objavil njegovo prvo poročilo. Potrdirli je tisto, kar je dan prej javil stalni poročevalec »L'Equipe« v Madridu...

liknega zanimanja kakor jutrišnja. Vstopnice so bile razprodane že v predprodaji...

Tekma bo na stadionu »Bernabe« in se bo začela ob 15.45 uri.

REAL MADRID: Alonzo, Beserri, Lesmes, Munjos, Marcitos, Zaraga, Castano, Olsen, Di Stefano, Rial, Diento.

PARTIZAN: Stojanović, Belin Čolić, Mihajlović, Zebeč, Pajević, Velek, Bobek, Milutinović, Kalođerović, Herceg.

NOVA TRENERSKA ORGANIZACIJA

TUDI KOŠARKARJI

Ljubljana, 24. dec. V vseh športnih panogah je vprašanje vaditeljskih kadrov...

Iz poročil, pravilnika in razprave so košarkarski trenerji nakazali svoje delo, ki se seveda ne razlikuje od dela v vseh športnih trenerskih organizacijah...

POLNOČNI TEK V SAO PAULU Predtekmovanja končana

Sao Paulo, 24. dec. V Sao Paulu so bila končana kvalifikacijska tekmovanja za sodelovanje v tradicionalnem novoletnem polnočnem tekmu...

Svetovno prvenstvo v odbojki

Svetovno prvenstvo v odbojki za moške in ženske bo prihodnje leto v Parizu od 30. avgusta do 12. septembra.

Udeleženci polfinalnega turnirja v Ljubljani. Sedijo (od leve proti desni): Kozomara, Brlež (glavni sodnik), Tot, Pirc, Marič, Trajkovič; stojijo: Nikolovski, Bajec, Lukič, Krivec, Dimc, Stanovnik, Segl, Gojak, Martinovski, Damjanovič. Na sliki manjkata Milenkovič in Gabrovšek

PRIPRAVE NAŠIH SMUČARJEV ZA CORTINO D'AMPEZZO

»Veliko smo pridobili«

Tekači Janez in Cveto Pavčič, Zdravko Hlebanja in Gašper Kordež so se zadovoljni vrtili s Finske

Ljubljana, 24. dec. Danes so se vrtili s Finske naši olimpijski kandidati za smučarske teke brata Janez in Cveto Pavčič, Zdravko Hlebanja in Gašper Kordež...

Naši smučarji so okrog 40 dni ostro trenirali pod vodstvom finskih strokovnjakov Saarinena in Silvenoinena.

Janez Pavčič (v trenerki)

vali v znanem smučarskem središču Vuokatti. Le nekaj dni v začetku so se zaradi pomanjkanja snega preselili skupaj s Finci v Kempepo.

Zanimivo je, da sta trenerja za vsakega posameznega smučarja izdelala podoben načrt treninga in to po njegovih zmogljivostih ter po tovrstnih športnih zdravnikov, pa tudi trenerji sami so bili v glavnem pozitivni...

ov. Tako je bila na primer razlika med prvimi in desetim v teku na 12 km na 27 sekund, med prvimi in poslednjim pa 2 minuti.

Naši tekači se na tem skoraj 40-dnevnem treningu preteklej okrog 600 km na smučah in približno 100 km brez smuč...

Kakšen je bil sprehel? »Domašini so nas zelo lepo sprejeli, vedno so nam šli na roko, bili gostoljubni. Skratka; sprejel so nas tako, kot sprejmejo športniki svoje tovaršice — športno. Skoda je bilo samo to, da smo se zelo težko spoznavali...

Zahvalil sem se Janezu za razgovor, ker se mu je utrujenemu od dolgo poti, mudilo domov.

PRED NOVO ŠAHOVSKO SEZONO

Pri šahovski zvezi Slovenije smo zvedeli, da bodo letos v naši republiki številne prireditve. Pa kar začnimo: Prvenstva osnovnih organizacij bodo zaključena do 31. januarja...

Kaj pa moštva? Pred tekmovanjem prve zvezne lige bo četverboj za moštveno prvenstvo Slovenije med LSK Olimpijo, LSK »Maribor« in mariborskim Branikom.

Evropsko moštveno prvenstvo

Beograd, 24. dec. (Tanjug). V polfinalu evropskega moštvenega šahovskega prvenstva je Francija nepriznana premagala Romunijo s 13,5:6,5...

prvenstvo Slovenije bo zaključeno 20. maja v Ljubljani. Finalno tekmovanje II. prvenstva DPD »Svoboda« bo odigrano okrog 1. maja...

Zvedeli smo tudi, da ima šahovska zveza Slovenije 10.856 registriranih članov, od katerih se je v letošnjem letu verificiralo za razna tekmovanja 4560.

Pri nas vedno mnogo govorimo o možnosti. Ad memite, da tekmovanje po sistemu lige koristi razvoju košarkarstva ali ne!

Kratek pogovor z zveznim trenerjem in kapetanom Aco Nikolićem je bil kratek. Spet je pihotal k svojim učencem. Naj se omenimo igralce, ki so trenirali te dni pod njegovim strokovnim vodstvom.

Še Lampič, Debeve in Bajec. Da zaradi bolezni niso prišli na tekmovanje. Kratko karakteristično treninga naj bodo besede onega od igralcev, ki so na njem sodelovali: »Pol ure takakoga treninga me izmuče bolj, kot pa dve uri igranja.« S. F.

V športnih arenah vse megleno...

...ali današnji športni spored

»Zdaj smo se pa izkašljali,« bi rekel zagnizen ljubljancem ali ljubljanska srajca, kot pravimo v domačem narčju. Dejal bi to na račun naših športnikov...

že v četrtek je kazalo, da bodo naši športniki pobrali šila in kopita, kajti nesrečna megla je že odredovce in garnazijske nogometiške spodtikala...

Iz najdljinejši so tudi hokejisti Ljubljane. Če nam nihče ne da ledu v Ljubljani, jo bomo pa uvrstili po svetu,« so se pomenili. In jutri krenejo. Najprej v Avstrijo, pa v Nemčijo. Novo leto bodo pa praznovali na Poljskem.

Pa nič in nič, ne snega in ne ledu. Ostali smo v slepi ulici. In posledice? Mršav športni spored, mršav kot zgarano klijuse, ki mu gospodar ne da dovolj hrane.

Le tam v starodavnem mestu Celju se bodo udarili — vsaj nekaj na domačih tleh. Kladinar je povabil na dvoboj reprezentante ljubljanske Univerze. Malo zeblo jih že bo, pa se bodo najbrž močno ogreli na lovu za okroglim usnjem, saj so vendar nogometiški.

Vse ostalo, vsaj tisto »zvezo«, je napolnilo svoje tradicionalne potovalne kovčke in se podalo v svet. Zavistnejši trdijo, da gre to zaradi deviz, menda pa so naši »zvezni« odrinili po svetu le zato, da bi tudi prek zime igrali nogomet in ne pozabili tekmo hitro na to čudovito umetnost.

En, ne gre drugače. Šli bomo na toplo. Ljubljanski kegljači bodo danes ob 9. uri začeli obdelovati svoje podvezo in to kar v provizionu Zveze športov, Mariborčani bodo pa prisluhnili izbranim besedam v poročilih nogometiške Branika in atletov »Maribor«. Morda se bo pa tudi toplo našlo kaj zanimivega za gledanje, kdo ve.

In tako smo izčrpali svoj repertoar. Nič — od nikoder nič, le megla se vleče po kotlinah in se zasmehljivo hihita, češ športnike sem pa le ugnala v »kozji roge«...

RAZGOVORI S KOŠARKARJI

PRIPRAVE ZA PRIHODNJO SEZONO IN ZA NAPREJ

Te dni so v Ljubljani trenirali najboljši slovenski košarkarji pod vodstvom zveznega trenerja in zveznega kapetana za moško košarko Aco Nikolića iz Beograda.

Doba igranja je pri košarkarjih kratak. Dva, tri leta igranja, le redki vzdržijo dalj časa. V naši košarkarski reprezentanci so se po vojni, to je v času, ko se košarka pri nas igrala, izmenjali dva ali trije rodovi.

Kakšno težavo imate pri delu z reprezentanti. Ali vas njihova igra zadovoljuje?

»Tu v Ljubljani nisem imel mnogo težav. Vsi pridno trenirajo, jo, tehnično znanje je zadovoljivo, tehučno znanje je zadovoljivo — seveda razen nekaterih priučenih napak. Tudi moje taktične zamisli hitro dojemajo. Se vedno pa iščem dirigenta, ki je eden temeljnih pogojev za uspešno igro moštva.

Kaj menite o jugoslovanskem načinu igranja?

»Koledar še ni dokončno določen. Kaže, da bomo v februarju gostovali na Poljskem, medtem ko je maja dokončno dogovorjena tekma s Francijo pri nas. V mesecu juniju pa bi moralo biti tekmovanje za balkanski pokal. Pred vsako tekmo bi imeli samo kratke priprave reprezentance. Ostalo delo z reprezentanti nameravam torej opraviti v »mrtvi« sezoni. Prej sem vam pozabil omeniti, da so današnje priprave že začetek za prihodnje evropsko prvenstvo, ki bo leta 1957. Ze sedaj je treba nadzorovati mlade igralce, jih voditi in jim dajati smernice za trening.«

Kakšen je vaš program za prihodnjo sezono?

»Mislim, da specifičen način igre pri nas ne obstoja. O tem je bilo govora tudi na nedavnem plenumu v Beogradu. Moja zamisel je, da reprezentanca osvoji dva načina igre. Prvi naj bi bila igra z dvema centroma. To je igra, v kateri pridejo do izraza visoki igralci. Drugi način pa je dodesanja hitra, duhovita igra, v kateri pridejo na površje tehnične kvalitete posameznikov.«

»Zato zaenkrat še nimamo pogojev. Ne moremo naenkrat zahtevati od klubov, da imajo dvorane za več tisoč ljudi. Nekaj pa bi lahko poizkusili. V letu ali dveh bi lahko zahtevali, da se igrayo vse tekme na trdih igriščih. S tem bi se zelo dvignila tehnika igre in naši igralci ne bi bili postavljeni v podrejen položaj takrat, kadar igrajo v tujini. Naslednji korak pa bi moral biti sedevci v dvorane, kar bi bilo veliko lažje, kadar bi se košarkarji že navadili igrati na trdih igriščih.«

»Vseokoli da. Izkušnje nas uče, da smo košarkarji dvignili raven igre le s takim načinom tekmovanja. Z dvigom kvalitete se dviga tudi zanimanje gledalcev in priliv mladine v vrste košarkarjev je zadnje čase tolikšen, da nitj ni moč vseh sprejeti.«

Simfonični orkester v Trbovljah

Trboveljska delavska godba »Svobode« - Center pod vodstvom zaslužnega dirigenta Toneta Hudarina, njena mladinska godba ter v zadnjem času tudi mladinska godba »Svobode II« pričajo, da v trboveljski dolini godbe na pihala po svoji tradiciji in doganosti dosežajo že tolikšno višino, da se uvrščajo med najboljše godbe na pihala ne le v Sloveniji,

ampak v vsej Jugoslaviji. V čedalje bolj pestrem in razraščajočem se kulturnem in prosvetnem življenju v Trbovljah pa je že delj časa čutili potrebo po simfoničnem orkestru, ki naj ne bi samo nekako zapolnil vrzeli, ampak s svojo dejavnostjo pripomogel k organski rasti kulture in prosvete v tem velikem delavskem središču.

Z RAZSTAVE KNJIGE IN TISKA NA KLEKU:

Čitaj vsak dan vsaj 20 minut!

V malih naselejih nad Trbovljami — na Kleku, Partizanskem vrhu, v Planinski vasi in Praprečah — si kultura in prosveta vztrajno krčita pot v vsako hišo, do vsakega človeka. Čeprav so možnosti in pogoji za kulturno dejavnost razmeroma skromne, hiše in ljudje v teh naselejih pa razkopljeni, se vendar vsako leto razcvete in obrodijo nekaj zlatih kulturnih sadov. Mednje lahko letos prištejemo tudi prav uspešno razstavo knjige in tiska, ki sta jo v mali dvoranji Doma narodnega heroja Tončka Čečve na Kleku uredila učitelj Martin Zagar in stari komunistični bорец (član Partije od leta 1922) Andrej Fort. V skromni, toda priključni obliki je razstava razgrnila številnim obiskovalcem nežno podobo našega knjižnega, dnevnega, tedenskega in revalnega tiska.

V vpisni knjigi so delavski in kmečki ljudje ter mladina popisali nekaj strani tistih svojih tiskanih knjig, ki so hodili od mize do mize ter si ogledovali knjige, revije in časnike. Mnoge med njimi je vse to razgrnjeno bogastvo tolikanj pritegnilo, da so celo se-

Dedek Mraz pride tudi na Senovo

Na Senovem — tako pravijo — bo letošnja Novoletna jelka prirejena na moč veličastno. Po pripravi soedeč, pri katerih sodelujejo najboljše delav. pri katerih prijateljev mladine, bo to ke Društva prijateljev mladine, bo to ke najljepših prireditev kraja za našo mladino. Dedek Mraz bo prav na poseben način obiskal letošne otroke vzdolž vse velike senovske občine. Sneg, ki je nepričakovano pokrnil zemljo, bo še povzročil izvrstno dedkovo vlogo okoli in mu dal pravo veljavo. Otroci na Senovem zato na moč nastropro čakujejo tega trenutka, snaj vsi vedo, da njihov začelnik že dolgo misli nanje in da bodo darovi, ki jih bo prinesel pridnim in vrednim, jih bogati. Ni čudno potem, da z neučakljivo nestrpnostjo pričakujejo večera 24. decembra, ko se jim bo z otipljivo svetilnicnostjo razodel vse ono, o čemer si zdaj z radostnim drhtenjem šepetajoč pripovedujejo.

Dedek Mraz na Dolenjskem

V Škofljici, v Grosupljem, v Višnji gori in Ivančni gorici ter v krajih tja do Velikih Lašč malčki željno pričakujejo Dedka Mraza. Gimnazija in osnovna šola v Grosupljem bosta za Dedka Mraza pripravili mladini in odraslim igra »Pehlar. Društvo prijateljev mladine v Grosupljem pa bo preskrbelo mladini za novoletno jelko predvajanje filma »Ostržek«. Posebno presenečenje pa pripravljajo cilbinikom v otroškem vrtnu, ki jih bo obiskal Dedek Mraz in jih kolektivno obdaroval. Tudi podjetja se pripravljajo na obdaritev otrok. Trgovsko podjetje »Tabore« v Grosupljem pa bo za novoletno jelko znižalo cene vsemu blagu. Sklenilo je tudi, da bo Dedek Mraz obdaroval v njihovih poslovalnicah nad 2500 otrok.

gali po knjigah, jih jemali v roke, odpirali in prelistavali. Po ogledu je med drugimi Tončka Golobova vsa vzradoščena zapisala: »Moje največje veselje poleg družine je knjiga. Čitala bi vsak dan!« Delavska žena s Kleka je preprosto zapisala: »Rada imam knjige!« Nekdo spet pravi: »Če čitaš vsak dan vsaj 15 do 20 minut, prečitaš na leto 20 dobrih knjig!« In ko prelistate vse te preproste in ko občutite, kako dober in lep odnos imajo vsi ti ljudje do knjige in tiska.

Na razstavi so organizatorji tudi prikazali, kako je s tiskano besedo v teh hrboveljskih naselejih. Resda ima tu »Ljudska pravica« samo 6 naročnikov, »Slovenski poročevalce« pa 4. Ali ljudje pravijo, da bi bolj sežali po obeh, če bi jim jih pošta prinašala vsak dan. »Ne smete nam zameriti, toda nekaj dni stari dnevniki so pač — stari! Odkar imamo povsod elektriko, imamo tudi radijske aparate in smo se navadili na nove vesti.« Statistika pravi dalje, da ima tod »Zasavski tednik« 27 naročnikov, »TT« 7, »Kmečki glas« 8, »Naša skupnost« 5, »Mladina« 8, »Sodobno gospodinjstvo« 15, »Upokojevec« 25, »Gasilski vestnik« 12, »Naša žena« 11, »Prešernova družba« 56 in »Mohorjeva družba« 9. Obe knjižnici, na Kleku in v Planinski vasi, pa imata nekaj sto obiskovalcev, ki zlešči od jeseni do pomladi pridno se-gajo po knjigah, se ob njih za-bavajo, zamisljajo, se učijo in si širijo izobrazbo. (Z)

Ob jubileju Oražmovih

V mali vasi na Krasu, v Lipici pri Sežani, sta letos obhajala zlato poroko zakonca Jakob in Amalija Oražem. Zlatoporočence je bil rojen 25. junija 1879 v Rakuliku pri Postojni, njegova družica Amalija pa 27. junija 1885 v Hruševju pri Postojni. Oba sta izšla iz družin malih kmetov in sta morala že v rani mladosti prijeti za delo ter služiti vsakdanji kruh. V srečnem zakonu se jima je rodilo sedem otrok, štirje sinovi in tri hčerke, od katerih še živijo trije sinovi in dve hčerki.

Življenjska pot tov. Jakoba Oražma ni bila lahka. Star 15 let, je odšel v Postojno, kjer se je izučil čevljarске obrti. Ker ni bilo denarja, da bi si opremil delavnico, čevljarjev pa takrat ni manjkalo, je opravljal svojo obrt po hišah. Leta 1906 je odšel k vojakom. Tri leta je služil vojaški rok v Gorici, Puli in Ljubljani, kjer je leta 1901 zbolel zaradi tifusa. Bolezen je razsajala tako močno, da so od 73 vojakov iz njegove čete, ki so jih prepeljali v bolnišnico, ostali pri življenju le trije. Leta 1921 je nastopil službo na posestvu kolonara Lipica v Prestranku, kjer je nastal do leta 1938, ko so na posestvu osnovali operativno vojaško postojanko, pa ob preostalih v Lipico, kjer je bil sedež italijanske vojske kolonara. V Lipici je služboval do 1. decembra 1950, ko je odšel v zaslužni pokoj.

Večji del svoje delovne dobe, to je 30 let, je jubilar prebil v službi kobil-

Tečaj za prekvalifikacijo delavcev v »Iskrice«

V tovarni »Iskra« so v sklopu Industrijske šole organizirali še tečaj za prekvalifikacijo delavcev. Tečaj obiskujeta 102 delavca. Pouk bo trajal 6 do 8 mesecev. Ob koncu tečaja bodo imeli izpite, s katerimi bodo posamezniki dosegli potrebno kvalifikacijo.

S plenuma občinskega sindikalnega sveta v Poljčanah

V Poljčanah je bil oni dan plenumskega občinskega sindikalnega sveta. Iz analize letošnjega dela sindikalnih podružnic je bilo razbrat, da je bilo njih delo zadovoljivo. Delovni kolektiv so se dobro zanimali za razna gospodarska vprašanja. Dve največji sindikalni podružnici v poljčanski občini sta organizirali predavanja, da bi člani seznanili z novo gospodarsko politiko ter predpisi in zakoni. Manj delavce pa so bile sindikalne podružnice po manjših obrtnih podjetjih in obratih. To se je zlasti kazalo v slabši sestavljenih tarifnih pravilnikih. Leže so preučili strokovnim komisijam ali pa celo posameznim uslužbenecem. Sindikalne podružnice so se tudi premalo zanimale za pravilnike o normah in premijah. Te pravilnike ima do sedaj le eno podjetje. Med sklepa za bodoče delo so uvrstili tudi tega, da bodo podružnice preobdelale pri delavskih svetih podjetja, naj le-ti uvedejo obroke tople hrane. Za hrano bi nekaj došli delavci sami, nekaj bi pa prispevala podjetja. K. S.

V Ivanjkovičih delavna organizacija ZB

Organizacija ZB NOB Ivanjkovič je dokaj delavna. Pred nedavnim je pripravila prireditev, v počastitev padlih borcev iz Dneva JLA je pa odbor ZB podpiral osnovni šoli Svetinje in osnovni šoli Banec po 5000 din za šolske potrebine otrokom padlih borcev. D. S.

Gorelo je železo

Dne 23. t. m. je začela goriti stanovaljska hiša upokojenca Ignaca Zorca iz Jurčkove ulice v Ljubljani. Ta dan okoli polnočnega so v dimniku zažgali saje. Ker pa so v neposredni bližini dimnika lesena stena in tram, se je leto vnelo, od koder so je ožen razširil na seno, ki je bilo v bližini. Gasilci so s takojšnjo pomočjo požar lokalizirali in je pogorelo le ostrižje. Škoda je za okoli 250.000 din. -o

VESTI IZ MARIBORA

DEŽURNA LEKARNA
Nedelja, 25. dec. lekarna »Tabore«, Trg Revolucije 3.
Ponedeljek, 26. dec. lekarna »Melje«, Meljska c. 2.
Torek, 27. dec. lekarna »Planinka«, Glavni trg 20.

KINO

PARTIZAN: ameriški barvni film »Osamljena pištola« s predfilmom.
UDARNIK: franc.-nemski barvni film »Cigar baron« s tednikom.
POBREŽJE: amer. barvna risanka »Peter Pan« s predfilmom.
STUDENCI: ameriški film »Možje« s predfilmom.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Nedelja, 25. dec. ob 10: Harnisch Hofman »Admiral Bobby«. Izven. Prireditev MKUD Jože Kerencič z učiteljska v Mariboru.
ob 15: Brenkova: »Najlepša roža«. Izven.
ob 19:30: Goetz: »Hiša v Montevidesu«. Izven.

Gostovanje prvakov beograjskega baleta v Mariboru. Solisti prvaki beograjskega baleta bodo gostovali v ponedeljek 26. dec. ob 15. in 19.30 v gledališču. Izvajali bodo odlomke iz »Klatske pravilnice«, »Ladoblega jezera« in drugih baletov. Rezervirajte pravočasno vstopnice.

Naročniki »Ljudske pravice« so zavarovani za primer nezgode

CELJSKO GLEDALIŠČE
Nedelja, 25. dec. ob 13 in 19: Ranko Marinkovič: »Glorija«. Gostovanje v Ravnah na Koroškem.

K sodobni stanovanjski kulturi spadajo

VESTI IZ KRANJA

PRESERNOVO GLEDALIŠČE
Nedelja, 25. dec. ob 16: Vasa Ocvirk: »Tretje ležišče«. Komedijska. Izven in za podležje.

VESTI IZ JESENIC

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE
Torek, 27. dec. ob 16: Bojan Cebul: »Janko in Metka«. Kratka predstava. Režija in scena Bojan Cebul. Glasba Silva Gračner. — V okviru Novoletne jelke za terene.
Sreda, 28. dec. ob 16: Bojan Cebul: »Janko in Metka«. V okviru Novoletne jelke za terene.
Četrtek, 29. dec. ob 16: Bojan Cebul: »Janko in Metka«. V okviru Novoletne jelke za terene.
Petek, 30. dec. ob 16: Bojan Cebul: »Janko in Metka«. V okviru Novoletne jelke za terene.
Vstopnice niso v prodaji.
Ponedeljek, 2. jan. ob 19:30: Bojan Cebul: »Janko in Metka«. Izven.
Torek, 3. jan. ob 15: Bojan Cebul: »Janko in Metka«. Izven.
Vstopnice za zadnji dve predstavi v prodaji. Zveze so ugodne.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi mojega dogrebca moža

DORČETA KOCHA učitelja v pokoju

se prisrčno zahvaljujem vsem, ki so mu poklonili vence in cvetje in ga v tako velikem številu spremlili na njegovi zadnji poti.
Moja topla zahvala še pogojebej tov. SAŠI DOMINKU za njegove prisrčne poslovalne besede.
Zlasti pa izrekam iskreno zahvalo dr. VILKU RUPNIKU za njegovo dolgoletno, požrtvovalno zdravniško nego in vsej njegovi družini za res plemenito in nesebično pomoč ves čas pokojnikove boleznin in ob težkih trenutkih njegove smrti.
Zalujoča žena Ivanka z družino

IZPRED SODIŠČA V LJUBLJANI

MENARD & Co. — TRGOVINA Z RAČUNSKIMI STROJI

Dunajčanu ing. S. se je zahotelo lahkega zaslužka dovitnih sredstev in s tem je stekla dobro organizirana trgovina z računskimi stroji. Ta Dunajčan se je namreč domislil, da bi z računskimi stroji lahko dobro zaslužil. Večkrat je prihajal v Jugoslavijo in si pustil na meji zapiski v potni list, da nosi s seboj računski stroj, potem pa je ta zapisek iztrgal iz svojega potnega lista in se vrnil v Avstrijo preko drugega mejnega bloka. To stroje je puščal pri svojem svaku M. F., ta pa jih je potem spravil v promet. Pri tem je baje imel samo 100.000 dinarjev dobička, kakor to navaja obtožnica.
Glavni kupec in prodajalec teh računskih strojev je bil Luka Menard, star 70 let, po poklicu pa je bivši trgovec. To stroje je prodajal preko komisijske trgovine »Umetina«, ki mu je samo za provizijo izdajala račune, s katerimi je potem te stroje on sam prodajal raznim podjetjem in ustanovam. Čudno se zdi, kako je mogla »Umetina« kar tako izdajati te račune, ne da bi blago sprejela sama v prodajo. S tem lovom za dobiček je omogočila to špekuliranje, kot je tudi sam povedal Menard na sodišču. Pri tem postu je Menard prodal 7 računskih strojev in zaslužil najmanj 1 milijon dinarjev. Če upo-

števamo, da je ta postol svetel med decembrom 1953 in jesenjo 1954 vidimo, da zaslužek ni bil majhen.

Drug prodajalec je bil Franc Mejač, zoper pri podjetju »Tehnika«, ki je bil kaznovan zaradi špekulacije. Prodajal je računski stroj Zavodu za socialno zavarovanje, Mestnemu odboru pa je prodal pisalni stroj. Pri tem je zaslužil 845.000 dinarjev.

Sodišče je spoznalo vse tri obtožence krive nedovoljene prekupčevanja in je obsodilo M. F. na plačilo kazni 150.000 dinarjev v roku treh mesecev, drugače pa s spremeni kazni in zapor 6 mesecev. Franc Mejač je bil obsodjen na 1 leto in 6 mesecev stroga zapor, ker je sodišče upoštevalo, da je bil še predkaznovan, Luka Menard pa na 1 leto zapor, ker je tako star in bolan.

ALGA ZA MASAŽU - POTREBNO SVAKOM DOMACINSTVU
NEVA ZAGREB

Lindsay Hardy
Zapoved o rdečelaski

»To je ena izmed stvari, ki sem se jih naučil od njega.« Zatem je vprašal Frayne: »Kaj ste opazili na Schäfferju posebnega? Kaj vas je še posebno zbudilo v oči?«
»Ne vem,« je odgovoril Frayne. »Morda so bile to njegove oči.«
»Nenehno sem ga opazoval,« je rekel Keen. »Gledal je naravnost v slepečo svetlobo in po nekaj minutu je minilo, ne da bi sploh trenil z očesom.«
»Čujte Gregory,« je rekel Frayne. »Ne vem, kako bi ga mogel pridržati v zaporu.«
»Ne želim, da bi ga zadržali.«
»Kaj?«
»Izpustite ga. Toda sledite mu. Bodite za petami njemu in Marcottiju in obema Marcottijevama osebnima stražarjema. Toda naj kar bodo na prostosti. Prej ali slej bo eden izmed njih storil napako.«
»Upam, da veste, kaj počenjate.«
»Natančno vem, kaj delam.«
Ko so odšli iz sove, Willyja in Griggosa že ni bilo več na hodniku. Frayne je Keenu in Couttsu želel lahko noč, prižgal pipo, stopil v svoj avtomobil in se odpeljal. Keen in Coutts sta stala zraven Keenovega avtomobila.
»Bi šla kam na kozareček?« je predlagal Keen.
»Ne, gospod. Bolje bi bilo, če bi šli domov.«
»Zakaj ne boste iti?«

»Žena mi očita, ker se tako pozno vračam domov.«
»Kakor hočete. Odpeljite me domov, zatem pojdite s mojim avtomobilom do svoje hiše in pridite zjutraj pome.«
Coutts je držal roko na odprtih vratih avtomobila.
»Kaj vas skrbi, major? Tisto dekle?«
»Nič.«
»Ona je povezana z njimi, major.«
»Ni.«
»Toda niste je še zaslišali v zvezi s tem. kajne da ne?«
»Ne.«
»Ne glede na to, kako se bodo stvari razpletle, veste kje je moje mesto. Z vami sem.«
»Zakaj ne nehatе govoriti?« je vprašal Keen. »Sedite za volan in, vozite.«
V tem trenutku je Temza nosila s seboj truplo Gellyja Boona. Bil je mrtev že več ko eno uro, toda ni utonil. Nekdo ga je z nožem dvakrat zabodel v hrbet. Ko je Keen prihodnje jutro prebral poročila, ležeha na njegovi pisalni mizi, je pomislil na Willyja Schäfferja, ki je sedel v njegovi sobi z okrvavljenimi rokami na kolenih. Vedel je, da mora tega dne storiti dva koraka: pritiskati na Tonyja Marcottija in se seznaniti z Margaret Ridgeway.
XXXIV
Hedy je stala zraven stopnic v »Zlatem petelinu« in opazovala goste ter novo prodajalko cigaret. Zatem je odšla gor in stopila v Marcottijevo pisarno.
»Dober dan, Hedy,« je rekel Marcotti, »kaj želite?«
»Kdo je tisto novo dekle, prodajalka cigaret?«
»Ime ji je Margaret Richardson. Kaj je z njo?«
»Ni podobna prodajalki v nočnem lokalu.«
»Vi ste torej teh misli? Ste z njo govorili?«
»Ne, toda ne more skriti, da ne spada sem. Kaj veste o njej?«

Marcotti je skomignil z rameni.
»Vse, kar me zanima pri prodajalki cigaret, zaposleni pri meni, je to, ali je videti v kratkem kriju prikupna. Kar pa zve o tistem, kar se dogaja v lokalu — me ne skrbi. Kar pa se dogaja tu gori, ne more doznati, prav tako kakor tega ne morejo zvedeti člani orkestra ali dekleta za barom. Kaj je pri vsem tem napak? Mar bi hoteli, da od nje zahtevam karakteristiko?«
»Ne,« je rekla Hedy. »Toda takšna je videti. Morda jo je poslala policija ali celo Keen.«
»Ne dela za Keena, zame dela.«
»Dobro bi bilo, če bi imel prav.«
»Vsekakor imam prav. Tisti Keen je zelo spreten človek. Če bi hotel vtihotapiti semkaj prodajalko cigaret, ne bi izbral dekleta, kakršna je Margaret. Izbral bi dekle, ki bi docela ustrezalo. In zato me glede nje ne skrbi.«
Eden izmed telefonov na pisalni mizi je zazvonil. Marcotti je dvignil slušalko.
»Keen in Coutts prihajata k tebi v pisarno, Tony,« je bilo slišati Cahillov glas.
Marcotti je odložil slušalko.
»Morda bi bilo bolje, če bi odšli v vašo garderobo, Hedy.«
Marcotti je počakal Keena in Couttsa pred vrati svoje pisarne.
»Dober večer,« je rekel Marcotti. Bil je zelo ljubezniv in zelo negotov. Vprašal se je, ali sta prišla dovoljo Gellyja, ali zastran tistega dekleta, Sally Jenningsove. »Dober večer! Vstopite, gospod dajor.« Na Couttsa se sploh ni ozrl.
Pisarna je bila pospravljena, namesto razbitih kristalnih kozarcev in steklenic so prinesli novo steklenino. Marcotti je imel na desnici ovek zavoj.
»Vprašal sem se, zakaj že niste prišli,« je rekel Marcotti »Prav gotovo vas zanima, kaj se je zgodilo z Gellyjem?«
»Nekaj takega,« je odvrnil Keen.
»Tudi sam se vprašujem, kdo bi sploh želel ubiti Gellyja.«

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Ameriški barvni film

»Veselo izkrcevanje«

Tednik »Filmske novosti št. 51«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. Prodaja vstopnic od 9 do 11 ter od 14 dalje.

»KINO VIČ«

Ameriški barvni film

»Cimeronska roža«

Tednik »Filmske novosti št. 51«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Prodaja vstopnic od 9 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«: franc. film »Imel sem sedem hčera«. Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. Prodaja vstopnic od 9 do 11 ter od 14 dalje.

CELJE »UNION«: ameriški barvni film »Snež na Kilimandžaru«. Predstave ob 16, 18 in 20. Ob 10 matineja angleškega filma »Smeh in raj«. — »DOM«: francoski film »Bela griva«. Brez tednika. Predstave ob 15, 18 in 20.15.

KINO »SLOGA«: amer. film »Koga sonce greje«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma.

KRANJ »STORŽIČ«: ob 10 matineja angleškega barvnega filma »Romeo in Julija«. Danes zadnjičkrat. Ob 14, 16, 18 in 20 ameriški barvni film »Boud Brummell«. Tednik. V glavni vlogi Stewart Granger in Elizabeth Taylor. Danes zadnjičkrat! Ob 22 premiera ameriškega barvnega filma »Gipsy — Crni konji«. — »SVOBODA«: angleški barvni film »Romeo in Julija«. Brez tednika. Predstave ob 14,30, 17 in 19,30. Danes zadnjičkrat!

KINO »LITOSTROJ«: švedski film »Tatovi ljubezni«. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom prve predstave. Danes zadnjičkrat!

JESENICE »RADIO«: ameriški barvni film »Na gladki površini«. Predstave ob 15, 18 in 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom prve predstave. Danes zadnjičkrat!

KINO »TRIGLAV«
Ameriški barvni film
Dvigni zaveso
Tednik. V glavni vlogi: Fred Aster, Sid Ceris in Oskar Levant. Predstave: ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 10 do 11 in od 15 dalje.

KINO »ŠIŠKA«
Ameriški film
»Z vragom so trije«
V glavni vlogi: Gene Kelly in Anne Maria Pierrageli. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Danes zadnjičkrat. Ob 10 brezplačna mladinska predstava ameriškega barvnega filma »Ostrček« za komuno Šiška.

BOLNICA VALDOLTRA PRI KOPRU
razpisuje službena mesta za:
2 medicinski sestri
2 bolničarki
rentgenskega tehnika
farmaceutskega pomočnika
Prejemki po predpisih. Celotna oskrba v bolnici. Prošnje z življenjepisom sprejema uprava bolnice.
4397

»VINO - KOPER«
IZVOZ IN UVOZ — KOPER
Obveščamo vse svoje odjemalce in dobavitelje, da zaradi
inventure
v času od 4. do vključno 7. januarja 1956 ne bomo izdajali niti sprejemali vina.
Priporočamo se za nadaljnjo naklonjenost!
4400

»VINO - KOPER«
IZVOZ IN UVOZ — KOPER
Obveščamo vse svoje odjemalce in dobavitelje, da zaradi
inventure
v času od 4. do vključno 7. januarja 1956 ne bomo izdajali niti sprejemali vina.
Priporočamo se za nadaljnjo naklonjenost!
4400

UPRAVA
SPLOŠNE BOLNIŠNICE V ČRNI NA KOROŠKEM
razpisuje mesti za:
zdravnika sekundarija
in
farmaceutskega pomočnika
za vodstvo zavodove zaloge (lekarne) zdravil. Zaželena tudi sposobnost za delo v bolnišničnem laboratoriju
Temeljna plača po uredbi. — Dopolnilna po pravilniku.
Stanovanje in hrana v zavodu.
Nastop službe takoj ali po dogovoru.
4379

DNEVNE NOVICE

Razstava »Ravennski mozaiki v Moderni galeriji« v Ljubljani je zaradi izrednega zanimanja podaljšana, do 4. januarja 1956. Odrta je dnevno od 9. do 13. in od 15. do 17. ure.

Obrotna zbornica glavnega mesta Ljubljana prireja v januarju in februarju 1956 tečaj za moške in damsko krojenje pod vodstvom krojaškega mojstra tov. Stanka Klemenčiča. Tečaj bo ločeno za moške in damsko krojenje. Prijave sprejema zbornična pisarna, Mestni trg 2/II, soba št. 54, najkasneje do 5. januarja 1956.

Obrotna zbornica glavnega mesta Ljubljana prireja v januarju in februarju 1956 strokovni izpopolnitveni tečaj za pomočnike in mojstre pleskarke stroke za imitacijo lesa in marmorja pod vodstvom strokovnega učitelja tov. Jožeta Pečarja. Prijave sprejema zbornična pisarna, Mestni trg št. 2/II, soba št. 54, do 10. januarja 1956.

Vsaki kopeli nog žilco »JELA« soli! »JELA« sol desinficira, krepi živce, osvaja in preprečuje neprijeten duh po potenju.

Elektrotehniško društvo LRS vabi svoje člane in njihove sivojce na silvestrovanje, ki ga priredi 31. decembra 1955 v prostorih Doma inženirjev in tehnikov LRS, Ljubljana, Erjavčeva 11. Začetek ob 20. uri. Udeležbo prosimo javiti do 28. decembra 1955 v pisarno Elektrotehniškega društva, telefon 22-253.

Obrotna zbornica glavnega mesta Ljubljana opozarja obrtno obrate, da imajo po št. 15 Uredbe o vajenčah vajenci med zimskimi šolskimi počitnicami pravico do 7-dnevnega dopusta.

Velotrgovina Mercator Uvoz-izvoz Ljubljana, Titova 31, obvešča svoje poslovne tovaršile in podjetja, da bodo skladišča dne 28., 29. in 30. decembra 1955 zaprta zaradi letnega popisa blaga.

Poročili so se v Ljubljani
dne 24. decembra 1955
Leopold Vehovar, uslužbenec, in Matilda Kokalj, trg. pomoč., in Matija Mandič, finomehanik in Ivanka Bonča, delavka; Andrej Bukovec, voznik in Rozalija Muzzolini, gospodinja; Ivan Intihar, pleskar, pomoč., in Marija Čmilogar, delavka; Silvan Kompare, študent, in Irma Svab, uslužbenka; Egon Hirsch, ključavničar in Ana Kumer, delavka; Anton Mlakar, avtomehaničar in Lucija Novak, delavka; Franc Vidmar, gradb. tehnik in Marija Erjavšek, nameščena; Inž. Gvido Deržaj, elektroinž. in Magdalena Bizjak, študent.

KONCERTI
V četrtek, 29. t. m. 3. koncert za rumeni abonma. Dirigent Samo Hubad, solisti Kendall Taylor (London), Brahms, Matičič (prva izvedba), Stravinski. Vstopnice so razprodane.

GLEDALIŠČA
SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
DRAMA
Nedelja, 25. dec. ob 19.30: Gollia: »Jurček«. Izven in za podeželje. Nastop Dedka Mraza; ob 20: Shakespeare: »Henrik IV.«. Premiera. Izven. (Falstaff — Janez Cesar).
Ponedeljek, 26. dec. ob 15: Gollia: »Jurček«. Zaključena predstava za osnovno šolo Vič. Nastop Dedka Mraza; ob 20: Shakespeare: »Henrik IV.«. Abonma red E. (Falstaff — Pavle Kovič).
Torek, 27. dec. ob 15.30: Gollia: »Jurček«. Zaključena predstava za gimnazijo in osnovno šolo Mengeš; ob 20: Shakespeare: »Henrik IV.«. Abonma G. (Falstaff — Janez Cesar).
Petek, 30. dec. ob 20: Machiavelli: »Mandrakola«. Abonma C.
Sobota, 31. dec. ob 19.30: Gollia: »Jurček«. Zaključena predstava za teren Ajdovščina; ob 20: Machiavelli: »Mandrakola«. Izven in za podeželje.

Petek, 30. dec. ob 19.30: Musorgski: »Hovanščina«. Abonma red H. Sobota, 31. dec. ob 19.30: Mozart: »Figarova svatba«. Izven.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališka pasaža
Nedelja, 25. dec. ob 15: Matej Bor: »Vesolje v akvariju«. Izven. (Poet — Florjančič); ob 20: Gogol: »Zenitev«. Izven. (Podkrajcar — Janez Rožanček).
Ponedeljek, 26. dec. ob 16.30: P. Gollia: »Srce igralk«. Izven.

Torek, 27. dec. ob 15: Pavel Gollia: »Srce igralk«. Zaključena predstava za II. gimn. Rakovnik; ob 20: Giraudoux: »Trojanske vojne«. Abonma Vajenci.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana, Mestni dom
Nedelja, 25. dec. ob 15.30: Goerner: »Pepekla«, pravljica igra z godbo, petjem in plesom. Izven. Popolnopravna predstava; ob 16.30: P. Gollia: »Srce igralk«. Izven.

Torek, 27. dec. ob 15.30: Goerner: »Pepekla«, pravljica igra z godbo, petjem in plesom. Izven. Popolnopravna predstava; ob 16.30: P. Gollia: »Srce igralk«. Izven.

Torek, 27. dec. ob 15.30: Goerner: »Pepekla«, pravljica igra z godbo, petjem in plesom. Izven. Popolnopravna predstava; ob 16.30: P. Gollia: »Srce igralk«. Izven.

Torek, 27. dec. ob 15.30: Goerner: »Pepekla«, pravljica igra z godbo, petjem in plesom. Izven. Popolnopravna predstava; ob 16.30: P. Gollia: »Srce igralk«. Izven.

Torek, 27. dec. ob 15.30: Goerner: »Pepekla«, pravljica igra z godbo, petjem in plesom. Izven. Popolnopravna predstava; ob 16.30: P. Gollia: »Srce igralk«. Izven.

Torek, 27. dec. ob 15.30: Goerner: »Pepekla«, pravljica igra z godbo, petjem in plesom. Izven. Popolnopravna predstava; ob 16.30: P. Gollia: »Srce igralk«. Izven.

Torek, 27. dec. ob 15.30: Goerner: »Pepekla«, pravljica igra z godbo, petjem in plesom. Izven. Popolnopravna predstava; ob 16.30: P. Gollia: »Srce igralk«. Izven.

Torek, 27. dec. ob 15.30: Goerner: »Pepekla«, pravljica igra z godbo, petjem in plesom. Izven. Popolnopravna predstava; ob 16.30: P. Gollia: »Srce igralk«. Izven.

Torek, 27. dec. ob 15.30: Goerner: »Pepekla«, pravljica igra z godbo, petjem in plesom. Izven. Popolnopravna predstava; ob 16.30: P. Gollia: »Srce igralk«. Izven.

Torek, 27. dec. ob 15.30: Goerner: »Pepekla«, pravljica igra z godbo, petjem in plesom. Izven. Popolnopravna predstava; ob 16.30: P. Gollia: »Srce igralk«. Izven.

Torek, 27. dec. ob 15.30: Goerner: »Pepekla«, pravljica igra z godbo, petjem in plesom. Izven. Popolnopravna predstava; ob 16.30: P. Gollia: »Srce igralk«. Izven.

Torek, 27. dec. ob 15.30: Goerner: »Pepekla«, pravljica igra z godbo, petjem in plesom. Izven. Popolnopravna predstava; ob 16.30: P. Gollia: »Srce igralk«. Izven.

Torek, 27. dec. ob 15.30: Goerner: »Pepekla«, pravljica igra z godbo, petjem in plesom. Izven. Popolnopravna predstava; ob 16.30: P. Gollia: »Srce igralk«. Izven.

Torek, 27. dec. ob 15.30: Goerner: »Pepekla«, pravljica igra z godbo, petjem in plesom. Izven. Popolnopravna predstava; ob 16.30: P. Gollia: »Srce igralk«. Izven.

Torek, 27. dec. ob 15.30: Goerner: »Pepekla«, pravljica igra z godbo, petjem in plesom. Izven. Popolnopravna predstava; ob 16.30: P. Gollia: »Srce igralk«. Izven.

Torek, 27. dec. ob 15.30: Goerner: »Pepekla«, pravljica igra z godbo, petjem in plesom. Izven. Popolnopravna predstava; ob 16.30: P. Gollia: »Srce igralk«. Izven.

Torek, 27. dec. ob 15.30: Goerner: »Pepekla«, pravljica igra z godbo, petjem in plesom. Izven. Popolnopravna predstava; ob 16.30: P. Gollia: »Srce igralk«. Izven.

Torek, 27. dec. ob 15.30: Goerner: »Pepekla«, pravljica igra z godbo, petjem in plesom. Izven. Popolnopravna predstava; ob 16.30: P. Gollia: »Srce igralk«. Izven.

Torek, 27. dec. ob 15.30: Goerner: »Pepekla«, pravljica igra z godbo, petjem in plesom. Izven. Popolnopravna predstava; ob 16.30: P. Gollia: »Srce igralk«. Izven.

Torek, 27. dec. ob 14.30: Goerner: »Pepekla«, pravljica igra z godbo, petjem in plesom, popoldanska predstava.

Sobota, 31. dec. ob 20: Fodor: »Uspavanka«, veseloigra, premiera, izven. Prodaja vstopnic v Mestnem domu, Rezerviranje tel. št.33 -866. Prihodno soto bo premiera duhovite in zabavne Fodorjeve veseloigre »Uspavanka« z M. Strukljevjo, Z. Bevcem, B. Ovsecevo, M. Lombardjem, Karusom, P. Ovscem in M. Petrovičem v glavnih vlogah.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE
Ročne lutke
Gostovanje v okviru praznovanja Novoletne jelke
Ponedeljek, 26. dec. ob 10: Gostovanje v Rovtahu; ob 14: Gostovanje v Dol. Logatcu; ob 18: Gostovanje v Dol. Logatcu; ob 19: Gostovanje v Domu SZDL na Dolenjski cesti.

Torek, 27. dec. ob 10: Gostovanje v Dobrovi pri Ljubljani; ob 14: Gostovanje v Polhovem Gradcu; ob 16.30: Gostovanje v Horzjulu.

RADIO LJUBLJANA

Sporod za nedeljo, 25. decembra 1955.
Poročila: 6.05, 7.00, 13.00, 15.00, 19.00 in 22.00.
6.00-7.00 Vedre in poskočne melodije — 7.15 Reklame — 7.30 Radijski kolebar in privredne dneva — 7.35 Opetna glasba — 8.00 O športu in športnikih: Sportnik »Ljubljane« pred mikrofonom — 8.15 Pisan sporod slovenskih narodnih pesmi — 9.00 Otroška predstava: Peter Pan — 9.30 Veseli intermezzo — 10.00 Družinski pogovori — Arh. Marijana Čuček: Kako bomo praznovali Dedka Mraza — 10.10 Simfonični koncert — 11.15 Oddaja za Beneške Slovence — 11.35 Lahok glasbeni sporod, vmes ob 12.00-12.10 Pogovor s poslušalci — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 Pol ure za našo vas — 14.00-16.00 Zeleni ste — poslušajte! — 16.00 Po naši lepi deželi — Dušan Kralj: Jesenska noč med širavskimi polharji — 16.30 Orkestralni sporod — 17.30 Radijska igra — Günther Eich: Pogled na Benetke (ponovitev) — 18.35 Melodije, ki jih radi poslušate — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Večerni operni koncert — 21.00 Kulturni razgledi — 21.15 V svetu ritmov in melodij — 22.15-23.00 Iz jugoslovske glasbe — 22.15-23.00 UKVY program: Plesna glasba — 23.00-24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba)

DROBNI OGLASI

nemu oddelku »Ljudske pravice«. 2022
TRGOVSKI POMOČNIK bi se rad zaposlil. Pustite naslov v oglasnem oddelku »Ljudske pravice«. 2023
MIZARJA sprejememo v službo. Pisarne ponudbe pošljite oglasnemu oddelku »Ljudske pravice« pod »Mizarstvo«. 2024

ZAPOSLITEV nudimo kurjaču za parno gretje. Pošljite pismo ponudbo s kratkim življenjepisom na oglasni oddelk »Ljudske pravice« pod »Parno gretje«. 2025
STROJEPIŠKA se sprejme v službo. Pošljite ponudbe na oglasni oddelk »Ljudske pravice« s šifro »Daktilografijska«. 2026
GOSPODINSKA POMOČNICA se sprejme v službo k dobri družini. Pošljite naslov (pismo ponudbo) na oglasni oddelk »Ljudske pravice« pod šifro »Gosp. pomoč.« 2027

VAJENCA sprejme krznarsko podjetje. Pisarne ponudbe na oglasni oddelk »Ljudske pravice« pod šifro »Krnar«. 2028
KNJIGOVODKINJO sprejememo v službo. Pisarne ponudbe pošljite oglasnemu oddelku »Ljudske pravice« pod »Srednja šola«. 2029

ZAPOSLITEV nudimo risarji. Pošljite pisarne ponudbe s kratkim življenjepisom na oglasni oddelk »Ljudske pravice« pod »Risatelj«. 2030
STROJEPIŠKA se sprejme v službo. Pošljite ponudbe na oglasni oddelk »Ljudske pravice« s šifro »Diktat.«. 2031

GOSPODINSKA POMOČNICA, ki zna kuhati, se sprejme v službo k dobri družini. Pošljite naslov (pismo ponudbo) na oglasni oddelk »Ljudske pravice« pod šifro »Dobro kuha«. 2032
VAJENCA sprejme mizarstvo podjetje. Pisarne ponudbe na oglasni oddelk »Ljudske pravice« pod šifro »Zdrav«. 2033

MIZARSKEGA POMOČNIKA zaposlimo. Prejemki po tarifnem pravilniku. Pisarne ponudbe naslovene na oglasni oddelk »Ljudske pravice« pod šifro »Mizar«. 2034
SLUŽBO dobri kovinostvarar. Samo pisarne ponudbe pošljite na oglasni oddelk »Ljudske pravice« pod šifro »Kovinar«. 2035

ZAPOSLITEV nudimo zidarju. Ponudbo (pismo) z življenjepisom na oglasni oddelk »Ljudske pravice« pod »Zidar«. 2036
SPREJMEMO električarja. V poštev pride samo dobra moč. Pisarne ponudbe na oglasni oddelk »Ljudske pravice« s šifro »Električar«. 2037

ZAPOSLITEV dobri uslužbenec za finančno knjigovodstvo. Ponudbe naslovene na oglasni oddelk »Ljudske pravice« s šifro »Knjigovodja«. 2038
MIZARJA zaposlimo. Prejemki po tarifnem pravilniku. Pisarne ponudbe naslovene na oglasni oddelk »Ljudske pravice« pod šifro »Kvalifikacija«. 2039

SLUŽBO dobri uslužbenec. Samo pisarne ponudbe pošljite na oglasni oddelk »Ljudske pravice« pod šifro »103«. 2040
ZAPOSLITEV nudimo slaščičarju-mojstru. Ponudbe (pismo) z življenjepisom na oglasni oddelk »Ljudske pravice« pod »Slaščičar«. 2041

SPREJMEMO kurjačo za parno gretje. V poštev pride samo dobra moč. Pisarne ponudbe na oglasni oddelk »Ljudske pravice« s šifro »Kurjača«. 2042

ZAPOSLITEV dobri kvalificiran ključavničar. Ponudbo naslovene na oglasni oddelk »Ljudske pravice« s šifro »Ključavničar«. 2043
RADIO z vgrajenim gramofonom za zamenjati za gradbeni material. Rožna dolina, Cesta X/31. 2044

DVOBOJNO STANOVANJE v blokih zamenjati za stanovanje v enodružinski hiši. Ponudbe oglasnemu oddelku »Ljudske pravice«. 2045
STANOVANJE enosobno zamenjati za večje. Stanovanje se nahaja v Rožni dolini. Ponudbe v oglasnem oddelku lista. 2046

MAJHEN RADIO prodam za 20.000 din ali zamenjam za gradbeni material. Ponudbe v oglasnem oddelku »Ljudske pravice«. 2047
MOSKO KOLO v dobrem stanju kupim. Ponudbe v oglasnem oddelku »Ljudske pravice«. 2048

DVA FOTELJJA prodam ali zamenjam za gradbeni material. Rožna dolina, Cesta X/31. 2049
KAVC s šarafijo prodam ali zamenjam za les. Ponudbe oglasnemu oddelku »Ljudske pravice«. 2050

OPEKO, najraje votlake, kupim. Ponudbe oglasnemu oddelku »Ljudske pravice«. 2051
PLETELJA išče službo. Sporočite svoj naslov oglasnemu oddelku »Ljudske pravice«. 2052
ŠIVILJA bi rada primerno zaposlitev. Ponudbe oglasnemu oddelku »Ljudske pravice« pod »Šivilja«. 2053

FRIZERSKA POMOČNICA se želi primerno zaposliti. Ponudbe v oglasni oddelk »Ljudske pravice« pod »Frizerska«. 2054
TRGOVSKA POMOČNICA išče službo. Ponudbe oglasnemu oddelku »Ljudske pravice« pod »Pomočnica«. 2055
SOFER II. kategorije želi primerno zaposlitev. Ponudbe oglasnemu oddelku »Ljudske pravice« pod »Dobri vozač«. 2056

NATAKARICA bi se rada zaposlila. Ponudbo oglasnemu oddelku »Ljudske pravice« pod »vstena«. 2057
KUHARICA išče službo. Ponudbe oglasnemu oddelku »Ljudske pravice« pod »Kuharica«. 2058
BOLNIČARKA bi rada primerno zaposliti. Ponudbe na oglasni oddelk »Ljudske pravice« pod »Bolničarka«. 2059

KUHINSKA POMOČNICA želi primerno zaposliti. Ponudbe oglasnemu oddelku »Ljudske pravice« pod »Dobra moč«. 2060
SERVIRKA išče službo. Ponudbe oglasnemu oddelku »Ljudske pravice« pod »Servirka«. 2061

SOFER I. kategorije želi primerno zaposliti. Ponudbe na oglasni oddelk »Ljudske pravice« pod »Odličen vozač«. 2062
PREDICA, polkvalificirana, bi se rada zaposlila. Ponudbe oglasnemu oddelku »Ljudske pravice« pod »Predica«. 2063

KLJUČAVNICARJE zaposlimo. Prejemki po tarifnem pravilniku. Pisarne ponudbe naslovene na oglasni oddelk »Ljudske pravice« pod šifro »Ključavničar«. 2064
SLUŽBO dobri strojepiška. Samo pisarne ponudbe pošljite na oglasni oddelk »Ljudske pravice« pod šifro »Pisanje«. 2065

ZAPOSLITEV nudimo 2 zidarjema. Ponudbo (pismo) z življenjepisom na oglasni oddelk »Ljudske pravice« pod »Zidarja«. 2066
SPREJMEMO knjigovodjo. V poštev pride samo dobra moč. Pisarne ponudbe na oglasni oddelk »Ljudske pravice« s šifro »Ažurnost«. 2067

ZAPOSLITEV dobri gospodinska pomočnica. Ponudbe naslovene na oglasni oddelk »Ljudske pravice« s šifro »Mira družina«. 2068
BLAGAJNICARJO sprejememo v službo. Pisarne ponudbe pošljite oglasnemu oddelku »Ljudske pravice« pod »Blagajničarka«. 2069

ZAPOSLITEV nudimo nameščeni. Pošljite pismo ponudbo s kratkim življenjepisom na oglasni oddelk »Ljudske pravice« pod »Nameščena«. 2070
STROJEPIŠKA se sprejme v službo. Pošljite ponudbe na oglasni oddelk »Ljudske pravice« s šifro »Strojepiška«. 2071

GOSPODINSKA POMOČNICA, ki zna kuhati, se sprejme v službo k dobri družini. Pošljite naslov (pismo ponudbo) na oglasni oddelk »Ljudske pravice« pod šifro »Dobri kuharica«. 2072
VAJENCA sprejme pečarsko podjetje. Pisarne ponudbe na oglasni oddelk »Ljudske pravice« pod šifro »Pečar«. 2073

CEVLJARSKA PRESIVALKA išče službo. Ponudbe oglasnemu oddelku »Ljudske pravice« pod »Cevljarica«. 2074
TEKSTILNA DELAVKA bi rada primerno zaposliti. Ponudbe na oglasni oddelk »Ljudske pravice«. 2075

KROJAČICA želi primerno zaposliti. Ponudbo oglasnemu oddelku »Ljudske pravice« pod »Krojačica«. 2076
KUHAR išče službo. Ponudbo oglasnemu oddelku »Ljudske pravice« pod »Verziran v svoji stroki«. 2077

SOFER II. kategorije želi primerno zaposliti. Sporočite vaš naslov oglasnemu oddelku »Ljudske pravice«. 2078
LESNİ MANIPULANT bi se rad zaposlil. Pustite naslov v oglasnem oddelku »Ljudske pravice«. 2079

KMETIJSKA ZADRUGA DUTOVLE sprejme v službo s 1. januarjem 1956 natakario za gostilno v Dutovljah. Plača po dogovoru. Ponudbe dostaviti do 30. decembra 1955 na upravo Kmetijske zadrage. 4409
V NOVEMBERU išče zatekel pes, nemiški ovcar, star okoli 2 leti. Naslov v upravi »Ljudske pravice«. 4410

INDUSTRIJSKO PODJETJE »SALVETTI« — PIRAN
sprejme:
KEMOTEHNIKA
za vodenje glicerinske naprave
Plača po tarifnem pravilniku oziroma dogovoru.
Stanovanje zagotovljeno. Nastop lahko takoj.
Ponudbe poslati na naslov: Industrijsko podjetje »SALVETTI«, Piran.
4401

LJEVAONICA ŽELJEZA

I TVORNICA VODOVODNIH ARMATURA
VARAŽDIN

4396

VABILO ZA SKLEPANJE POGODB

PROSIMO CENJENE POTROŠNIKE NASIH IZDELKOV, DA BI NAM POSLALI POTREBE PO FAZONSKIH IZDELKIH ZA ZUNANJE VODOVODE, KAKOR TUDI ZA VODOVODNE IN KANALNE ARMATURE ZA LETO 1956 S SPECIFIKACIJAMI PO ČETRLETJIH.

LIVARNA ŽELEZA, VARAŽDIN

Mercedes 170 V

poltovorni 0,5 tone

proda

AVTOSERVIS — LJUBLJANA, PREŠERNOVA 52

Color

TOVARNA BARVIN LAKOV

MEDVODE

sprejme:

strokovno moč

za tajništvo podjetja

samostojnega korespondenta

(z znanjem slovenske, srbohrvatske in nemške korespondence)

tehnika kemije laboranta

PONUDBE Z ŽIVLJENJEPISOM TER OPISOM STROKOVNE USPOSOBLJENOSTI DOSTAVITE NA GORNJI NASLOV.

4384

IZID NATEČAJA

ZA SPOMENIK NOB
V MARIBORU

Zirija I. in II. nagrade ni priznala.

III. nagrado v višini 100.000 din je priznala osnutku pod geslom »MCCCM«, čigar avtor je Jože Brumen, stud. arch. v Ljubljani.

Nadalje je predložila v odkup naslednje osnutke:

1. Osnutek, predložen pod geslom »333«, za znesek 60.000 dinarjev.
2. Osnutek, predložen pod geslom »R-Revolucija«, za znesek 50.000 dinarjev.
3. Osnutek, predložen pod geslom »085«, za znesek 40.000 dinarjev.
4. Osnutek, predložen pod geslom »10111«, za znesek 20.000 dinarjev.

SVET ZA PROSVETO IN KULTURO
OLO MARIBOR

M-602

Oglašujte v »Ljudski pravici!«

PODJETJE ZA VZDRŽEVANJE PROGE — CELJE
Ulica XIV. divizije

sprejme:

GRADBENEGA INŽENIRJA
IN GRADBENEGA TEHNIKA

Pogoj: Krajša praksa ali začetnik s predpisano strokovno izobrazbo. Plačo po tarifnem pravilniku podjetja. Nastop službe po dogovoru.

Pismene prošnje je treba poslati na upravo podjetja.

C-410

IR

ZELEZNIK

FABRIKA MASINA

»IVO LOLA RIBAR« — ZELEZNIK

proda po ugodnih cenah večje količine presežkov materiala in sicer:

izdelke črne metalurgije
izdelke barvaste metalurgije
vodoinstalaterski material
brusilne plošče različnih dimenzij
različno orodje
(rezkala, različne svodre, vrtalce)
kroglične in valjčne ležaje
merilne instrumente
klinaste jermene in
različno trgovsko blago

Interesentom so na razpolago (v komercialnem oddelku) naši seznamni presežkov materiala.

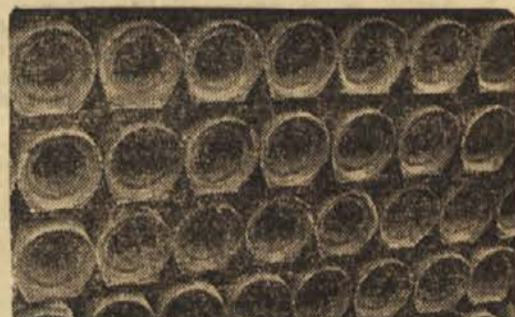
Za natančnejša pojasnila se obrnite na zgornji naslov ali telefonično 57-177 in 57-197.

3775

RAZŠIRILI SO SVOJO DEJAVNOST
PO VSEJ SLOVENIJI

Splošno gradbeno podjetje

STANDARD

Če se vozite iz Ljubljane na Primorsko, srečate že na Vrhnikih delavce »STANDARDA«. Tu gradijo razne platoje in podobno. V sakemu potniku pa obstane pogled tudi na ličnih stanovanjskih hišicah v Vipavi, ka-

To pa ni bilo samo formalno preimenovanje, temveč je ta akt pomenil tudi kvalitetni in kvantitetni skok. Od takrat se je razširila dejavnost podjetja tudi v smeri, kot smo jo že omenili v začetnem odstavku. S to razšir-

delavcev, več kot polovica jih je iz Tolminske. Kvalificirani delavci so delno domačini, delno iz Renč. Vsa dela, razen za ključnih del pri gradnjah imajo v akordu, kar močno vpliva na dobič storilnosti.

Kakor smo že zapisali v enem gornjih odstavkov, je gradbeno podjetje »STANDARD« razvilo močne stranske obrate. V težnji,

drugim. V mizarški delavnici v Kobaridu imajo zaposlenih 30 mizarjev. Ti izdelujejo vse stavbno pohištvo za lastne potrebe in za druge interesente. S potrebnimi stroji so dobro opremljeni in jim gre delo hitro izpod rok. Zagarski obrat, kateri je ravno tako v Kobaridu, dela za ostale obrate. V kovinski delavnici izdelujejo vsa kleparska in ključavničarska dela ter delno podonodne inštalacije. Cementinarski obrat je svojo dejavnost zelo razširil. Razen betonskih cevi od 10 do 60 cm premera izdelujejo terazzo fla-

Tolmin

JE V TREH LETIH
POKAZALO, DA JE KOS
NAJRAZLIČNEJŠIM
NALOGAM

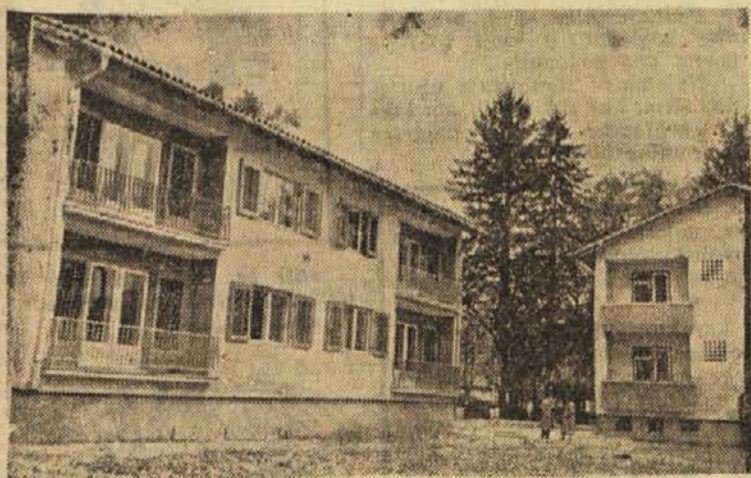
ke, montažne stopnice in ravnice po meri in individualnih naročilih, razne fasadne plošče, dalje montažne elemente za kablove za železnice, elemente za ograje itd. Pri teh izdelkih so mnogo cenejši od drugih sorodnih podjetij. Imajo še tesarski obrat, kjer izdelujejo vse

strešne konstrukcije, napadne pode; ladijske pode, skratka vsa dela, katera spadajo v tesarsko stroko. V mehanični delavnici pa popravljajo gradbene stroje in automobile.

Kakor so obrati rasli iz potreb podjetja, tako je tudi njihova lokacija zelo pestra. Razstreseni so po vsem Tolminu, zagarski obrati in mizarška delavnica sta pa v Kobaridu. Zaradi razstresenosti obratov je pa nadzor nad njimi zelo otežkočen, pa osled tega tudi delo morda marsikdaj še ne teče tako, kot bi sicer moralo.

Podjetje teži za tem, da bi si v bodočnosti zgradilo skupne centralne obrate in bi z boljšo organizacijo dela lahko občutno znižalo cene storitev.

Kader si skušajo vzgojiti in pridobiti sami. Podjetje ima 22 vajencev. Od teh jih je 11 v zidarski stroki, dočim je druga polovica v stranskih obratih. Poleg teh štipendira »STANDARD« tudi 5 delovodij, 2 inženirja, in sicer enega gradbenika in enega arhitekta ter enega gradbenega tehnika.

Lične stanovanjske hiše v Tolminu, ki jih je zgradil Standard

tere prav tako gradi tolminsko podjetje. Tako se srečujemo z delom tolminskih zidarjev v Ljubljani, Ajdovščini, Pivki, Nerkah, kakor tudi na Gorenjskem v Zapužah, Begunjah in Jesenicah.

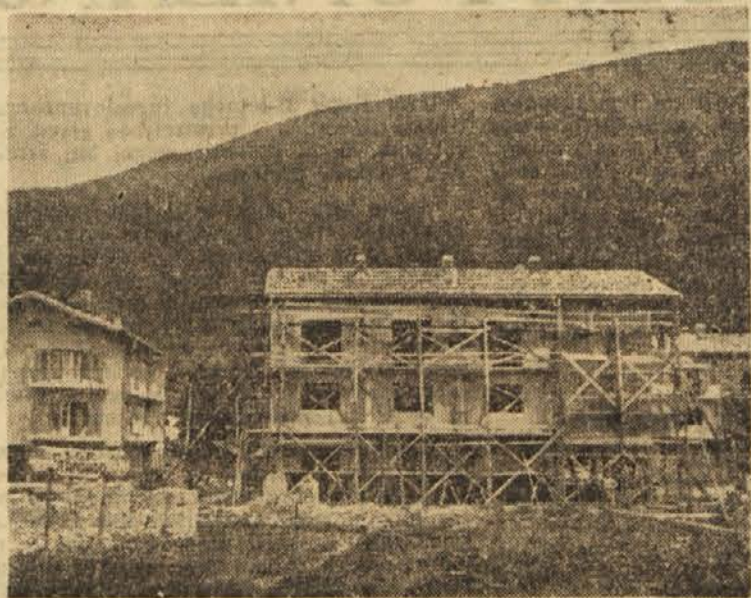
Leta 1952 se je tedanje Okrajno gradbeno podjetje v Tolminu, ki je imelo za prvenstveno nalogo obnovo med vojno porušenihih vasi, preimenovalo v Splošno gradbeno podjetje »STANDARD« s sedežem v Tolminu.

jeno dejavnostjo je podjetje začelo reševati problem delovne sile na Tolminskem, ki je s tem dobila spet večje možnosti za zaposlitev. Iz teh vidikov ter zaradi pocenitve gradbenih del in hitrejše dobave je podjetje ustanovilo močne stranske obrate, kateri izdelujejo izdelke, potrebne pri gradnji objektov, katere gradi podjetje. Poleg tega delajo stranski obrati tudi za druge naročnike.

Podjetje zaposluje okoli 600

Kolektiv
splošnega gradbenega podjetja
»Standard«
Tolmin
želi
vsemu delovnemu
ljudstvu Jugoslavije srečno
in uspeha polno
novo leto 1956

da bi čimbolj pocenilo svoje gradbene storitve in po drugi strani, da bi gradnje dokončali v pogodbenih rokih, ter zaradi reševanja problema delovne sile, so stranski obrati rasli eden za

Tolminski zidarji dokončujejo stanovanjske hiše v Vipavi

SKOZI SNEG IN VIHAR

VESELA NOVICI ZA NAŠE MLADE BRALCE!

V kratkem bomo začeli objavljati novo slikanico

Skrozi sneg in vihar

Kaj se je zgodilo s prebivalci samotnega gorskega področja? Nihče ne ve. Snežni metež in plazovi so ga popolnoma odrezali od sveta. Skrozi sneg in vihar hiti na pomoč skupina držnih fantov, gorških reševalcev. Edina njihova zveza s svetom je prenosni radijski oddajnik...

NAJVEČJI ZLATI ZAKLAD NA DNU MORJA

V modrem zalivu Vigo v Španiji sredi zelenih gričev z vso vneto delajo ameriški in španski potapljači. Po dolgem prizadevanju so našli v blatu na morskem dnu prvo ladjo španskega »zlatega ladjevca« in zdaj skušajo prodreti v njo. Ali bodo s tem pojasnile skrivnosti zlatega ladjevca? Ali bodo dvignili z morskega dna pravilne zaklade, potopljene pred 250 leti?

V potopljenih ladjah leži kakih 120 milijonov zlatnikov, mnogo zlata, draguljev in bakra

leta 1702 je priplulo špansko »zlatno ladjevca« iz Amerike v varno pristanišče Vigo. Srečno se je bilo prebrlo skozi angleško in holandsko blokado. Angleži in Holandci so se borili v španski nasledstveni vojni na strani Habsburžanov proti Španiji in Franciji. Sedemnajst španskih karavelj je pripeljalo v spremstvu 24 španskih in francoskih korvet v Evropo največji zlati zaklad, kar so ga kdaj prepeljale ladje čez Atlantik in ladje so se mirno zasidrale v domačih vodah.

Toda 25. oktobra navsezgodaj je vdrla 50 angleških in holandskih vojnih ladij pod poveljstvom sira Georga Rooksa v zaliv, prodrla obrambni ogenj španskih utrdb na obali in se zapletlo v eno najbolj krvavih pomorskih bitk, kar jih pozna španska zgodovina. V srditem spopadu so Angleži zavzeli osem z zlatom nato-vorjenih španskih ladij, ostale pa so potopili kapitanji sami, da ne bi prišlo zlato v roke sovražniku. Samo z dveh ladij so nekaj dni

prej iztovorili zlato in srebro ter ga z vozovi odpeljali.

V vojni vibri so se sledovi za tem velikim zlatim zakladom izgubili. Nihče ne ve, kolikole je bilo zlato vredno. Angleški zgodovinarji cenijo plen, ki ga je pripeljal Rooks v Anglijo, na pet milijonov zlatnikov in dva milijona srebrnikov. Približno toliko je bilo vredno tudi razno blago. Ta »težev« pa ni zanesljiva. Nihče natanko ne ve, kolikole je vredno zlato in srebro, ki se zdaj leži na morskem dnu. Tudi seznanji dragocenega tovara so se namreč skupaj z ladjami potopili. Vzlic temu pa so španski zgodovinarji izračunali, da leži na morskem dnu kakih 120 milijonov zlatnikov, razen tega pa še mnogo draguljev, zlata in bakra.

Zaklad v pristanišču Vigo je torej največji med zakladi, kar jih leži na znanih krajih na dnu morja. To dokazuje tudi prizadevanje Angležev, ki so skušali že na dan bitke potopljene ladje dvigniti. Nekaj let pozneje so začeli iskati potopljeni zaklad tudi Španci.

Odtlej, torej celih 250 let, so skušali potapljači vseh narodov prodreti do zlatega zaklada. Njihov plen pa je bil neznačen. Z morskega dna so dvignili le nekaj kosov srebra in starih topov. Dosegli pa tudi niso mogli prodreti v potopljene ladje.

Zdaj pa je dosegla moderna tehnika svoj prvi uspeh. Potapljači neke ameriške družbe za dviganje potopljenih ladij so namreč našli na morskem dnu eno izmed španskih karavelj »Tojo« in zdelo se jim je, da so našli zlato. Prva stvar, ki jo bodo skušali prodreti v njo. Vprašanje je seveda, ali se jim bo posrečilo dvigniti zlati zaklad oziroma ali je zlato prav v tej ladi.

Švicarski zvezni svetnik Markus Feldmann, član Kmečke stranke, je bil izvoljen za zveznega predsednika za leto 1956.

Spremembe v sestavi prebivalstva

V Angliji se je spremenilo doslej običajno razmerje med moškimi in ženskami. Število moških se je povečalo, število žensk pa skrčilo. Leta 1920 je imela Anglija nad dva milijona žensk več kakor moških, zdaj pa je narobe. Več angleških žen in deklet je na vprašanje novinarjev odgovorilo, da bodo morali možje odslej bolj pomagati pri gospodinjskih delih in sploh več delati.

Pa tudi v ZDA nastajajo spremembe, za katere se zlasti zanimajo mlade žene. V Washingtonu so objavili nasvet dekletom, živčim v vzhodnih pokrajinah, naj se preselijo v zahodne kraje, kjer se bodo lažje omožile. Med 116 milijoni nad 14 let starih

Američanov je 21% samcev in samice. Po drugi svetovni vojni stisnena v ZDA zakonske zveze polovica moških s 23. letom, žensk pa z 20.

Sporna znamka

Mučen vtis je napravila v Angliji kanadska poštna znamka, na kateri je upodobljena kraljica Elizabeta II. z nosom ne posebno prikupne oblike. Kanadsko pošto ministristvo pripravljalo novo naklado poštinih znamk, na katerih bo upodobljena kraljica po novi fotografiji, posneti na dvoru.

Na sliki vidimo reaktivno letalo »Convalre«, ki leti hitreje od zvoka. Poleg njega stoji francoski pilot

Indija proti alkoholizmu

Vlada indijske države New Delhi je prepovedala objavljati v časopisnih oglasih in izložbenih oknih reklamo za alkoholne pijače. Pristojne oblasti v Indiji sploh razmišljajo o prepovedi točenja vseh alkoholnih pijač.

Molčeči poslanec

Lord Cholmondley, star 72 let, je že 32 let član Doma lordov in vsa ta leta niti enkrat v parlamentu ni spregovoril. Sele zdaj je svoj molk prekinil. Povod za to pa ni bila razgibana politična debata, marveč zatiranje zajcev. Lord Cholmondley se je v štiri minute trajajočem govoru vneto zavzemal za iztrebljenje zajcev. Mož namreč opravlja častne posle glavnega komornika Westminsterke palače. Ta položaj mu nalaga, da se vzdržuje vseh političnih sporov. Zajci pa menda ne sodijo na politično področje.

ŠOLA PONIŽANJA

JOZE ZIZEK:

15

Vsekakor pa je za mučno tehtanje na tem razpotju praviloma odločilnega pomena, v koliko je posameznik zabredel že pred begom ali med »emigracijo«. Tako bodi razumljivo, da številni »politični« emigrantje, ki jih doma čaka več let zapora zaradi kaznivih dejanj te ali one vrste, ne računajo z vrnitvijo kot izhodom iz begunskega življenja. Tem je v interesu, skupno s socialistični Jugoslaviji sovražnimi krogi v inozemstvu, strašiti omahujoče begunce z govoricami in s pisanjem o dozevnih mučenjih in dolgotrajnih zapornih kaznih, ki baje čakajo begunce, če se vrnejo.

Železni Kaplj 25-letnega jugoslovanskega državljanja Alojza Balantiča s prestreljeno glavo. Ker je obstajal sum, da bi Balantič mogel biti žrtev zločina, je bila uvedena preiskava.

Sodna komisija, ki se je takoj odpeljala v Vellach, je v tork zvečer z gotovostjo ovrgla ta sum. Balantič se je v uti ustrelil z revolverjem. Motiv za to dejanje je po vsej verjetnosti domotožje. Balantič je prišel šele pred tremi meseci kot begunec na področje Zelezne Kaple in je bil po kratkem bivanju v karanteni v Celovcu dodeljen kot poljski delavec posestvu Pogočnik v občini Vellach, kjer je tih in vase zaprt opravljal svoje delo. Ni imel prijateljev in nihče ni vedel kaj podrobnega o njem.

Mladi begunec je moral spoznati, da samotno življenje brez domovine na tujem ni lahko... Vendar pa je le predobro vedel, da nikoli več ne bo mogel čez bližnjo mejo nazaj, ker tam čaka nanj neusmiljena smrt — kajti pred letom dni je njegov prav tako prebegli rojak, ki je živel v Zelezni Kapli, na lastni koži okusil, da so vse misli na izgubljeno domovino le utvara. Le-ta je takrat na Jezerskem prišel preblizu meje. Nekaj metrov onstran mejnega droga, v obmejnem pasu, ki ne pripada nikomur, je gostilničar jugoslovanske gostilne pripravil mize, pri katerih je sedelo več Avstrijcev. Nič sluteči Jugoslovan je prav tako sedel k eni izmed miz in so ga na ozemlju,

ki ne pripada nikomur, nekaj metrov od mejnega droga aretirali jugoslovanski obmejni organi in ga odpeljali. Kakor pravijo, naj bi bil pozneje ustreljen.

Slednji odstavek je karakterističen z dveh strani. Kot smo namreč že uvodoma omenili, služijo begunci Jugoslaviji sovražnim krogom v Avstriji, v katere nedvomno sodijo tudi nekateri ljudje okoli Volkszeitung, deželnega glasila avstrijske narodne stranke za Koroško, kot hvaležno gradivo za obrekovanje naše stvarnosti. Ker so torej begunci reakcionarnim krogom v Avstriji posebno pa na Koroškem, voda na antisocialistični mlin, ti ljudje nikakor ne varčujejo z lažjo in sofizmom, kadar gre za to, da bi pred lastnim ljudstvom skrili preprosto dejstvo, da se vračajo številni »emigrantje«, potem ko so do dobra okusili tujino! V opisanem primeru samomora Alojzija Balantiča zaradi domotožja priznava pisec članka, da je »mlad begunec moral spoznati težave življenja v tujini, in zahrbtno podtika krivdo za njegov tragični konec »brezsrčni« smrti, ki bi ga baje doletela »tame, t. j. v Jugoslaviji, če bi se hotel rešiti usodnega domotožja in se vrniti. Da bi to podlo obrekovanje vsaj nekako podkrepil »z dokazom«, piscu članka ni preostalo drugega, kot poseči po primeru aretirane begunca v gostilni na Jezerskem, ki »naj bi bil, kot pravijo, nato ustreljen... Resnici na ljubo pa je treba povedati, da je na Jezerskem aretirani begunec, ki ga omenja člankar, pobegnil v Avstrijo, ker je imel na vesti vrsto kaznivih dejanj. Ni resnica, da bi bil ustreljen, pač pa se v ječi pokori za grehe. Končno je treba dodati še, da gostilna, v kateri je bil aretirani, nikakor ni »na ozemlju, ki ne pripada nikomur«, temveč povsem jasno in nedvoumno na teritoriju FLR!

Drobne ZANIMIVOSTI

NOVO SREDSTVO PROTI BOLECINAM. V Ameriki so odkrili novo sredstvo proti bolečinam. Imenuje se klorform. Po učinku je klorform morfinu, le da ga je treba jemati v mnogo manjših količinah in da povzroča manj nevarnosti kakor morfin. Klorformalni bo omogočil zdravliti brez bolečin kostne zlome po nesrečah in lažje opekline kar na mestu. Tudi v zobozdravniški stroki ga bodo lahko s pridom uporabljali.

MINISTRSTVO JE PICALO ODSKODNINO ZA STRAH. Keith Airries, star 3 leta, se je lani oktobra igral v rojstnem kraju Allwinck v Angliji. Nenadoma je tik nad njim pribledel reaktivno letalo. Deček se je tako ustrašil, da je padel in se pobli na čelu. Morali so ga prepeljati v bolnišnico. Živčnega pretresa dolgo ni morel prebrati. Zdej mu je angleško ministristvo za letalstvo izplačalo 150 funtsterlingov odszkodnine. Denar so natočili v banki in ko bo Keithu 21 let, ga bo lahko z obrestmi vred dvignil. Angleški oblasti poudarjajo, da je ta odszkodnina izjema.

NOV ELEKTRONSKI STROJ. Ameriška vojska je kupila za 4 milijone dolarjev nov elektronski stroj, ki ga bodo uporabljali za avtomatično kontroliranje vseh skladišč namestnih delov za motorna vozila. Strokovnjaki so ga izdelovali pet let. Novi stroj bo opravljal delo tisočev uslužbencev in več sto pisalnih in računskih strojev. V eni minuti opravi delo, za katero bi potrebovali več mesecev.

To niso prebivalci drugih planetov, temveč samo vojaki ameriške vojske, ki so oblečeni v posebne zimske uniforme. Le-te varujejo vojake pred najhujšim mrazom.

Za dobro voljo

MEDSEBOJNE SIMPATIJE V SOLI
Dekle: »Vse bi bilo v redu, samo moj oče te gleda nekam po strani.«
Fant: »Nič ne de, dušica, mene pa vsa moja družina ne more trpeti.«

Učitelj: »Ze spet si pozabil peresnik, Janezek. Kako pravimo vojaku, ki gre brez puške na vojno?«
Janezek: »General, tovariš učitelj.«

OTROK NA OBROKE
Mož: »Pravkar sem plačal zdravniku predzadnji mesečni obrok honorarja za tvoj porod.«
Zena: »Torej še šest tednov, pa bo otrok najin.«

NIZKA NAJEMNINA
Podnajemnik: »Brž, brž, pridite pogledat, v moji sobi se borita dve podganil«
Najemnica stanovanja užaljeno: »Hm, kaj ste mislili, da lahko zahtevate za 500 dinarjev najemnine bikoborbo?«

»Ali se tvoj zaročenec tudi ukvarja z zimskim športom?«
»Ja, kašlja.«

Sodobno pohištvo — udobno opoldansko spanje

Verižna reakcija

Das Ende einer Flüchtlingstragödie
Vellacher Todesfall war kein Verbrechen — zehn Kilometer von der Grenze entfernt und doch unendlich fern der Heimat

Volkszeitung, 14. januarja 1955.
Konec begunske tragedije
Smrtni primer v Vellachu ni bil zločin — Deset kilometrov od meje in vendar neskončno daleč od domovine

Celovec, 13. januarja. (ED). Kot smo že poročali, so našli v sredo zvečer mrtvega v uti v Vellachu pri